

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی روز یکشنبه (۱۷) دیماه ۱۳۵۱

فهرست مطالب :

- ۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .
- ۲ - بیانات قبل از دستور - آقایان: قدردان - کسرانی شاهنده - مهندس بدیعی و خانم صفی نیا .
- ۳ - تصویب صورت جلسه قبل .
- ۴ - بیانات آقای نخست وزیر و تقدیم لایحه برنامه پنجم عمرانی کشور و لایحه سازمان برنامه و بودجه و استرداد لایحه تشکیلات دائمی برنامه ریزی کشور .
- ۵ - ادامه مذاکره و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون بهداری راجع به لایحه تأمین خدمات درمانی مستخدمین دولت و ارسال به مجلس سنا .
- ۶ - طرح گزارش شور اول کمیسیون امور خارجه راجع به لایحه موافقت نامه همکاری برای استفاده صلح جویانه از انرژی اتمی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت کانادا .
- ۷ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون امور خارجه راجع به لایحه منشور کنفرانس اسلامی و ارسال بمجلس سنا .
- ۸ - طرح گزارش شور اول کمیسیون کشور راجع به لایحه اصلاح ماده ۳ قانون اجرای برنامه نوسازی عباس آباد .
- ۹ - طرح گزارش شور اول کمیسیون دارائی راجع به لایحه الحاق سه تبصره بماده ۲ قانون اختیارات مالی و استخدامی سازمان بنادر و کشتیرانی و تشکیل گارد بنادر و گمرکات .
- ۱۰ - اعلام وصول و قرائت سه نامه رسیده از دولت در اجرای قانون نحوه خرید ماشین آلات .
- ۱۱ - اعلام وصول گزارش های دو ماهه آبان و آذر کمیسیونها جهت چاپ در صورت جلسه .
- ۱۲ - قرائت دستور و تعیین موقع جلسه بعد - ختم جلسه .

مجلس ساعت نه صبح بریاست آقای مهندس عبدالله ریاضی تشکیل گردید

۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

- رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود .
 (بشرح زیر خوانده شد)
غائبین با اجازه - آقایان :
- اولیاء - ایلخانی پور - دکتر بازرگانی -
 بختیاری پور - دکتر برادر - پیمان - حق شناس - امیر علم
 خزیمه - دکتر خطیبی - دکتر دادفر - رشیدی - ضیاء
 رضوی - سجاد - سمعی - حیدر صائبی - علی طباطبائی
 عبدالحسین طباطبائی - مهندس عطائی - دکتر عظیمی -
 غضنفری - مهندس فروهر - فضائی - فیاض - فیصلی -
 مهندس قادر پناه - کشفی - مافی - دکتر مدنی - سید کاظم
 مسعودی - مصطفوی - موقر - دکتر وزیری - خانم
 بزرگ نیا - خانم پیرنیا - خانم زاهدی - خانم مزارعی .
غائبین مریض - آقایان :
 دکتر حبیبی بهبهانی - پروین - جوانشیر - فروتن -
 فریدونفر - دکتر کفائی - کمالاتی - ملک افضلی -
 مهرداد - مهندس جلالی نوری - خانم ضرابی .
- ۲ - بیانات قبل از دستور آقایان : قدردان - مهندس کسرانی - شاهنده - مهندس بدیعی و خانم صفی نیا
 رئیس - نطق های قبل از دستور را شروع میکنیم
 آقای قدردان تشریف بیاورید .

قدردان - مقام معظم ریاست و نمایندگان محترم مجلس شورای ملی .

برای اینجانب موجب کمال افتخار و مباهات است که در آستانه برگزاری بزرگترین جشن دهه انقلاب مراتب حقشناسی و سپاس امتنان و تهنیت و جانبازی قاطبه مردم شاهدوست و میهن پرست و مؤمن بانقلاب شهرستان مشهد را پیشگاه مبارک شاهنشاه آریامهر طراح انقلاب معروض داشته و اکنون که قاطبه ملت ایران بخاطر پیروزیهای عظیم و غیر قابل تصویری که در سایه هدایت و رهبریهای خردمندانه شاهنشاه و با اجرای اصول عالی انقلاب سپید شاه و مردم در ششم بهمن ۱۳۴۱ پایه و شالوده ساختمان ایرانی آباد و آزاد و مردمی مرفه گذاشته شد و این نهالی را که شاهنشاه آریامهر رهبر عالیقدر ملت ایران در ششم بهمن ۱۳۴۱ کاشتن و با گذشت ۱۰ سال و در پرتو مجاهدات شاهانه و بانظارت و مراقبت شبانه روزی آنرا بشمر رسانیده اند و افروشن و طلائی را که انتظار داشتند هم اکنون همه مردم شاهد و ناظر آن میباشند و بخاطر همین پیروزیهای بزرگ و درخشان که نمایانگر دگرگونی مملکت گردیده است (صحیح است) ملت ایران بیاس قدردانی و سپاسگذاری و تکریم از رهبر بزرگ انقلاب با تمام امکانات در سراسر کشور باشکوه و جلال خاصی دهه انقلاب شاه و مردم را جشن میگیرند .

این جشن و سرور ملی ، این احساسات پاک و بی شائبه ، این ادای احترام فوق العاده و بی نظیر ، این هم آهنگی عمومی که در سراسر کشور در بزرگداشت این انقلاب ملی دیده میشود نشانه احساسات بی ریا و سپاس ملتی است نسبت بشاهنشاه خود که میخواهد با زبان دل و در کمال صفا و خلوص نیت از رهبریهای خردمندانه پرچمدار انقلاب حقشناسی کند و خدمات ارزنده اش را نسبت باین آب و خاک ارج نهند انقلاب سپید ششم بهمن بدوران ظلم و ستم و زورگوئی و خان بازی پایان داد و برای همیشه لکه ننگین رژیم ارباب و رعیتی را از صفحه تابناک تاریخ ایران پاک کرد انقلاب ششم بهمن پس از قرنهای بحکومت ظالمانه ارباب و رعیتی پایان داد و کشاورزان زحمتکش ایران زمین را برای همیشه صاحب آب و مالک شخصی کرد (صحیح است) .

انقلاب ششم بهمن پس از سالیان دراز جهل و بیسوادی فرزندان برومند وطن سپاهیان عزیز انقلاب را راهی روستاها کرد و مشعل فروزان علم و دانش را بدورترین روستاهای کشور فرستاد و هموطنان عزیز دهقانان نور علم و دانش و زندگی بهتر را هنمائی و یاری کرد و چراغ علم و دانش را فراراه برادران کشاورز ماساخت (صحیح است) .

انقلاب ششم بهمن پس از قرنهای بدوران خودستائی و زورگوئی و طمع عده ای از خدای بی خبر خاتمه داده و دست افراد طماع را از جنگلهای کوتاه کرد و این سرمایه های طبیعی و خدادادی ملی اعلام گردید انقلاب ششم بهمن بزنان و خواهران روشنفکر ما آزادی کامل بخشید و از حقوقی برابر چون مردان برخوردار گردیدند و دوشادوش برادران در راه خدمت بمام میهن و شاهنشاه آریامهر پیش رفتند و نیمی از جمعیت ایران که بحساب نمی آمدند بحقوق حقه خویش رسیدند و در کلیه شئون اجتماعی و سیاسی مساوی و برابر گردیدند (صحیح است) .

انقلاب ششم بهمن کارگران زحمتکش کشور را در منافع کارخانه ها و کارگاهها سهم و شریک ساخت و دیگر حاصل زحمات و کوشش کارگران یکجا بحیب صاحبان کارخانه ها و کارگاهها نخواهد رفت و آنرا با بکار خویش علاقمند ساخت تا با دلگرمی بیشتری بکار خود مشغول گردند .

فروش سهام کارخانجات دولتی و ملی و نوسازی شهرها و انقلاب اداری و آموزشی همه و همه در اثر اجرای انقلاب سپید شاه و مردم حاصل گردیده است .

و این تحولات عظیم و باور نکردنی که از بهمن ۴۱ در این مملکت آغاز شده کاری نبود که بخاطر یک طبقه معین انجام گرفته باشد بلکه این آغاز اقدامی بود که در جهت تأمین منافع ملت و ترقی و تعالی کشور برهبری شاهنشاه آریامهر انجام گرفت .

ساختن سدهای عظیم و ایجاد کارخانجات بزرگ که روزی آرزوی آنرا داشتیم اکنون بچشم می بینیم و به عظمت این انقلاب پی میبریم در طی ۱۰ سال که از آغاز انقلاب ششم بهمن میگذرد فعالیت های چشم گیری در

کلیه شئون اجتماعی مردم مملکت مشهود گردیده است و جای نهایت خوشوقتی و افتخار است که حزب ایران نوین حزب پاسدار انقلاب و دولت خدمتگزار حزبی در تحقق اصول عدالت اجتماعی و بادرک نیات رهبر عالیقدر ملت ایران در اجرای اصول انقلاب کوشیده است و این افتخاری است برای حزب ایران نوین و دولت خدمتگزار جناب آقای هویدا که طی این مدت تحت رهبری و هدایت خردمندانه شاهنشاه آریامهر موفقیت های بی نظیری نصیب دولت ایشان شده است (صحیح است) .

ملت ایران با شکوه و جلال خاصی پیروزیهای درخشان انقلاب سپید شاه و مردم را جشن میگیرند و تمام مردم این سرزمین دوش بدوش هم و تحت رهبری خردمندانه شاهنشاه آریامهر پرچمدار انقلاب تارسیدن بعالی ترین مدارج ترقی و رفاه عمومی از هیچ کوششی در راه پیروزی هر چه بیشتر انقلاب شاه و مردم دریغ ندارند و از پروردگار بزرگ صحت و سلامت و دوام عمر و بقاء سلطنت شاهنشاه آریامهر رهبر عالیقدر ملت ایران و خاندان جلیل سلطنت پهلوی را مسئلت دارند و برای کلیه خدمتگزاران شاهنشاه و ملت و مجریان صدیق انقلاب سپید شاه و مردم توفیق خدمت و پیروزی آرزو دارند .

از فرصت استفاده نموده از جناب آقای نخست وزیر خدمتگزار تقاضا دارد با توسعه روز افزون شهر مشهد و تأسیس آموزشگاه حرفه ای که هر سال تعداد زیادی کارگر تعلیم دیده بنام استادکار و کارگر ماهر از این آموزشگاه فارغ التحصیل میشوند و با توجه باینکه مواد اولیه صنایع اعم از مواد کشاورزی و معدنی در این استان زرخیر زیاد است اقدامی مبدول فرمایند که در مرکز استان چند واحد صنعتی و تولیدی تأسیس شود و تسهیلاتی هم از نظر اعتباری برای بخش خصوصی قائل شوند تا به تشویق در سرمایه گذاری گردند (احسن است) .

رئیس - آقای مهندس کسرائی بفرمائید .
مهندس کسرائی - با اجازه مقام معظم ریاست نمایندگان محترم مردم وطن ما و ملت حق شناس ایران بشکرا نه پیروزیهایی که از انقلاب سپید شاه و ملت بدست آورده اند

با کمال علاقمندی و خوشحالی و اشتیاق زاید الوصفی خود را آماده کرده اند تا آئین بزرگداشت دهه انقلاب را باشکوه هر چه تمامتر جشن بگیرند و هر چه بروز موعود نزدیکتر میشود تدارک طبقات مختلف مردم برای شرکت در این بزرگداشت که در حقیقت باید گفت جشن وحدت و هم بستگی ملت و تجدید و تحکیم میثاق پیوند ناگسستنی بارهبر عالیقدر خویش است و وسعت بیشتری می یابد .

امروز به هر نقطه ای از کشور بروید و به هر محفلی وارد شوید و با هر صنف و طبقه ای که تماس بگیرید صحبت از بزرگداشت انقلاب است سخن از تجلیل و سپاس فراوان از طراح انقلاب است، بحث و تحلیل از عظمت و جنبه های انسانی انقلاب است .

هر کس بزبانی وصف انقلاب گوید و عجب است از هر کسی که می شنوی نام مکرر است با توجه به عظمت انقلاب سفید ایران و مخصوصاً بقدرت رهبری این انقلاب هنوز زود است مردم بویژه نسل جوان بکمیت و کیفیت واقعی آن پی ببرند (صحیح است) .

یکی از ویژگی های انقلاب ایران این است که از ثمرات آن کلیه قشرهای اجتماع ایران یعنی از کشاورز و کارگر و پیشه ور گرفته تا طبقات بالای اجتماع بر خوردار گردیده اند و بطور مسلم در تاریخ ملت ها یگانه انقلابی است که نه تنها بدخواه هیچکس نبوده و حتی از دماغ کسی خونی جاری نشد بلکه آن چنان رهبری شد که موجب رهایی میلیونها انسان از قید اسارت و بندگی گردید .

انقلابی بود سازنده و آزادی بخش ، انقلابی بود که در خلال ده سال که در تاریخ ملت ها لحظه ای بیش نیست کشور ما و ملت ما را در زمینه های گوناگون بآن چنان پیشرفت های بزرگی نائل ساخت و بآن چنان مقام والا و اعتبار و حیثیت و رفاه و آسایش رسانید که امروز هر فرد ایرانی در هر نقطه ای از دنیا که باشد بایرانی بودنش افتخار میکند و از صمیم قلب برای سلامت و طول عمر و بقاء سلطنت رهبر انقلاب دعا میکند و در برابر پیشگاه با عظمتش سر تعظیم فرود می آورد زیرا

میداند عامل اصلی و واقعی پیروزی ما قدرت رهبری عمیق و همه جانبه و مستمر شاهنشاه آریامهر بوده است. بنده قادر نیستم که در این فرصت کم در پیرامون عظمت و اهمیت انقلاب ششم بهمن و اثرات آن بر جامعه ایران سخن بگویم زیرا در صورتی میشود حق مطلب را در این باره تاحدی ادا کرد که قبلا اوضاع سیاسی ایران پیش از انقلاب مشروطیت و دوران بعد از آن و همچنین کودتای ۱۲۹۹ شمسی و اوضاع و احوال دوره بعد از جنگ جهانی دوم بگونه‌ای که حزب پاسدار انقلاب طی نشریات خود متذکر شده است مورد بحث و بررسی قرار گیرد و چون چنین فرصتی نیست لذا بنده بمناسبت آنکه در آستانه یازدهمین سالگرد تصویب قانون اصلاحی قانون اصلاحات ارضی یعنی ۱۹ دیماه هستیم باختصار فقط باصل اول از ۱۲ اصل منشور انقلاب یعنی اصلاحات ارضی اشاره میکنم.

اکنون ده سال میگذرد که در اجرای نیات عالیله رهبر بزرگ و عالیقدر ملت ایران برای برقراری نظام نوین در روستاهای ایران یک جهاد ملی و تلاش همه جانبه صورت گرفته است و اینک سالروز اصلاحات ارضی را در شرایطی جشن میگیریم که کار تقسیم زمین بین کشاورزان پایان یافته رژیم پوسیده ارباب و رعیتی و سنت های قرون وسطائی بهمت والای رهبر عالیقدر ما برای ابد از تاریخ ملت ایران زوده شده و بدست فراموشی سپرده شده است سالروز اصلاحات ارضی را در شرایطی جشن میگیریم که در چشم زار عین ما نور شادمانی و امید میدرخشد امید بآینده تابناک و پرافتخار و نیل بدر وازه طلائی تمدن بزرگ در دنیای آشفته و پراز بیم و هراس امروز ما افتخار میکنیم که در کشور عزیز ما روستاهای ما کانون فضیلت و دانش آموزی شده‌اند و نور علم و فرهنگ فراره دور افتاده ترین دهات قرار میگیرد (صحیح است) در حالتی که در دیارهای دور و نزدیک آسایش و آرامش انسانها دستخوش آشوب و ناامنی و جنگ است در کشور ما بمنظور بالا بردن سطح اطلاعات عمومی و اجتماعی روستائیان و ایجاد امکان پرورش استعداد های ورزشی هنری و فنی آنان در جهت آبادانی مملکت و تقویت حس مسئولیت اجتماعی و گسترش اصول و اندیشه تعاون و

عادت دادن زارعین بخدمات جمعی و خلاصه آگاهی روستائیان بفرهنگ و سنن ملی و تمدن جهانی خانه های فرهنگ روستائی ایجاد میشود.

از سوی دیگر بموازات اجرای برنامه های اصلاحات ارضی موجبات توسعه صنایع دستی در روستاها و فراهم آوردن زمینه اشتغالات کشاورزان و خانواده آنان در ایام بیکاری فصلی بررسی های همه جانبه برای گسترش صنایع دستی بعمل آمده است و همچنین در اجرای قانون بیمه های اجتماعی روستائیان اقدامات ارزنده ای انجام پذیرفته و در حال حاضر این قانون مترقی در شرکتهای سهامی زراعی بمرحله اجرا در آمده است.

بخاطر داریم که دشمنان انقلاب ملی ایران در آغاز اجرای اصل اول منشور انقلاب اعتقاد بعدم رشد فکری و ناتوانی زارعین ما داشتند و امروز در سالروز فرخنده تصویب قانون اصلاحی قانون اصلاحات ارضی خوشوقت هستیم که می بینیم در روستاها و بدست همان زارعین بموجب آمار منتشره تا آخر شهریور ماه سال جاری موجبات عضویت تعداد ۸۹۶۵۲۹ خانوار روستائی در ۸۴۶۵ شرکت تعاونی روستائی با سرمایه و ذخائری بمبلغ ۳۷۶۴۱۷۳۸۴۴ ریال فراهم شده است. و بموازات تشکیل این شرکت ها تعداد ۱۲۴ اتحادیه تعاونی روستائی با عضویت ۷۹۷۱ شرکت تعاونی روستائی و با سرمایه و ذخائری بمبلغ ۱۴۳۵۸۱۲۸۳۷ ریال تشکیل شده است. و این ارقام گویا جواب دندان شکنی است بدشمنان ایران و بان کسانی که در انتظار عدم توفیق اجرای برنامه های اصلاحات ارضی بودند.

تشریح کلیه اقداماتی که همزمان با اجرای قانون و مقررات اصلاحات ارضی در روستاها انجام گرفته ولو باختصار در این فرصت کم مقدور نیست ولی لازم است باجمال بفعالیت های ثمر بخش و ارزنده شرکتهای سهامی زراعی نیز که بنحو چشم گیری در آمد سرانه زارعین را افزایش داده و موجبات پیشرفت اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی روستائیان عضورا بطور گسترده ای فراهم آورده است اشاره ای بشود لازم است باین حقیقت توجه شود که تشکیل این شرکتهای یکی دیگر از ابداعات و مخلوقات اندیشه تابناک شاهنشاه آریامهر

در زمینه فراهم کردن موجبات افزایش در آمد سرانه کشاورزان و رشد کشاورزی مملکت است (صحیح است) ارزشیابی که از این شرکتهای بوسیله صاحب نظران داخلی و خارجی بعمل آمده بک عامل مؤثر برای حل مشکل کشاورزی و استفاده معقول از نیروی انسانی روستاها شناخته شده است (صحیح است).

از برکت انقلاب اجتماعی ایران و اجرای برنامه های همه جانبه اصلاحات ارضی امروز در دیدگان روستازادگان نورسور و امید و آرزو و اطمینان بآینده سعادت بخش برق میزند امروز در چشم زنان روستائی آرمان و شوق بر آورده شده حیات آزاد دیده میشود (صحیح است) در اوقاتی که زنان روستائی همدوش با مردان خویش در تکاپوی فعالیت هستند کودکانشان دیگر مانند گذشته یعنی پیش از انقلاب بی سرپرست و یا در بیغوله ها و میان گرد و خاک سرگردان نیستند بلکه در نزد مروج مسئول ده و در کانون گرم مهد کودک و ستاپرورش و آموزش می یابند.

برای زن روستائی وجود مهد کودک درده پیش از انقلاب فقط میتوانست رؤیائی باشد ولی امروز از برکت انقلاب و در اثر عنایات خاص ملوکانه امکان استفاده از مهد کودک برای فرزندان روستائی دیگر رؤیائی نیست بلکه بک امر تحقق یافته است و کودکان روستائی از مزایائی برخوردار میشوند که بک فرد مرفه شهر نشین برخوردار است.

امروز پیرمرد ده نشین ما پس از عمری پراز درد و رنج و سختی بحیات تازه ای دست یافته است درده خود کتاب و کتابخانه دارد، رادیو دارد، نوادگانش برای او از مسابقات ورزشی صحبت میکنند. جوانان روستائی برای انجام مسابقات ورزشی بشهرها و استانها سفر میکنند سعی میکنند با کسب مقام قهرمانی و بدست آوردن جام گندم طلائی ورزش روستاها از دست مبارک والا حضرت همایون و لایتمه ریاست عالیله خانه های فرهنگ روستائی نشاط و روح تازه ای بقلب و جان پدران و مادران خود بدهند.

مروجین خانه داری، سپاهیان انقلاب، مأمورین تعاونی روستائی و دیگر مأمورین وزارت تعاون و امور

روستاها بخدمت کشاورز گمارده شده‌اند و حامل اندیشه نو، امیدو و زندگی نو برای او هستند راه بهتر زیستن و بهسازی محیط زیست را بدهقان آزاد و خانواده می آموزند (صحیح است).

کشاورزان ماحق دارند بشکرانه این همه مواهب که در سایه الطاف بیکران رهبران دیشمند خویش نصیب شده مقدم و مبتکر آئین بزرگداشت دهه انقلاب باشند (صحیح است، احسن).

در پایان برای کلیه خدمتگزاران و همچنین همه کسانی که در انجام وظیفه انسانی و اجتماعی در روستاها برای تحقق و بشهر رسانیدن هدفهای عالیله شاهنشاه آریامهر فعالیت میکنند بیش از پیش توفیق خدمت آرزو مند (احسن، احسن).

رئیس - آقای شاهنده بفرمائید.

شاهنده - جناب آقای رئیس، همکاران محترم اجازه میخواهد که در این روزهای شور و هیجان عمومی در این مکان مقدس ترجمان احساسات میهنی موکلین خود، مردم شاهدوست و وطنپرست گروس و بیجار بوده و بناستند هزاران تلگرام، نامه و پیامیکه هر روز بعنوان اینجناب مخابره میشود، همبستگی کلیه طبقات مردم آن منطقه را با کمیته ملی بزرگداشت دهه انقلاب و نیز آمادگی فرد فرد مردم گروس و بیجار برای شرکت فعالانه در این تجلیل ملی اعلام دارد.

در این دوران استثنائی تاریخ وطن ما، و در این روزها که شور و شغف ناشی از پایان موفقیت آمیز نخستین دهه انقلاب سراسر کشور را در بر گرفته، دنیا یکبار دیگر شاهد تجلی همبستگی جاودانه مردم این مرزوبوم بایشوا و رهبر گرانقدر خویش است، زیرا تنها در برتو این همبستگی و یکدلی است که طبقات مختلف مردم از کشاورز و کارگر گرفته تا بازاری و دانشگاهی این چنین متحد و همگام برای ابراز مراتب سپاس و حقشناسی به پیشگاه شاهنشاه معظم و بزرگ خود بپا خاسته‌اند، و باز در برتو و به یمن این اتحاد و اتفاق ملی است که تمام افراد ملت، چون تنی واحد برای بزرگداشت دهه انقلاب قیام کرده‌اند، بدیهی است

که صرف نظر از خصلت شاهدوستی و وطنپرستی که وجه مشخصه هر فرد ایرانی است، برخوردار از اکثریت قریب باتفاق مردم از ثمرات انقلاب، موجد این شور و هیجان عمومی و علاقه صمیمانه مردم به برگزاری هر چه باشکوهتر مراسم بزرگداشت نخستین دهه انقلاب است. ایرانی بخوبی میداند که بمدد و یاری این انقلاب اصیل و سازنده، يك شبه ره صدساله رفته و موفقیت‌هایی را که دیگران طی يك قرن و گاه بیشتر بدست می‌آورند در طول يك دهه فراچنگ آورده است.

کشاورز ایرانی، کشاورز آزاد شده بخوبی بدین نکته واقف است که رستاخیز ملی بهمین ۱۳۴۱ نه تنها محور رژیم ارباب و رعیتی را ممکن ساخت، بلکه آزادی، رفاه و حیثیت انسانی را بدو و خانواده‌اش ارزانی داشت (صحیح است).

کارگر ایرانی که تا قبل از انقلاب شاه و مردم محلی از اعراب نداشت و حتی خواب يك زندگی سالم و مرفه را نمیدید امروز نيك دریافته است که به استعانت این انقلاب حیات بخش، نه تنها از موقع اجتماع ممتازی برخوردار شده، بلکه درسود و سهام کارخانه‌ها و واحدهای صنعتی نیز شریک و سهم گشته است (صحیح است).

زن ایرانی که تا قبل از انقلاب ملی ایران، هنوز هم در بند رسوم کهنه و پوسیده بود این حقیقت درخشان و شکوهمند را باتمام جان و قلب خود احساس می‌کند که بهیمن انقلاب سفید از حقوق برابر بامردان برخوردار و در برابر افق روشن و امید آفرینی قرار گرفته است. (صحیح است).

پیشه‌ور، بازاری، اداری، فرهنگی، دانشگاهی و دیگر گروه‌های جامعه ما نیز هريك برخوردار از مواهب انقلاب، نه تنها ارزش و اهمیت تاریخی این رستاخیز بی نظیر تاریخ را باز شناخته‌اند، بلکه در پرتو انوار حیات بخش خورشید انقلاب، زندگی و آینده‌ای دیگر یافته‌اند (صحیح است).

چنین است که موقتی دعوت عام کشاورزان عضو شرکتهای تعاونی روستائی در مورد بزرگداشت نخستین دهه انقلاب عنوان شد، با استقبال گرم و شورانگیز

عمومی رو برو گشت و چنین است که در این روزها، تلاش طبقات مختلف مردم برای تهیه مقدمات مراسم بزرگداشت نخستین دهه انقلاب هر روز ابعاد عظیم‌تری پیدا میکند. در این جا، با استفاده از فرصت وظیفه خود میداند که سپاس بی کران مردم شاه‌دوست و وطنخواه گروس و بیجار را، یکبار دیگر به پیشگاه معظم طراح و رهبر گرانقدر انقلاب تقدیم دارد - گرچه، در آینده‌ای نزدیک، مردم گروس و بیجار، بهمراه میلیونها هموطن خود، با شرکت در مراسم بزرگداشت انقلاب، رأساً مراتب حقشناسی و آمادگی برای هرنوع فداکاری و جانبازی در راه شاهنشاه معظم و وطن عزیز را اعلام خواهند کرد - مع الوصف بنا بر وظیفه نمایندگی و مأموریتی که از طرف موکلین خود دارم در این مکان مقدس با صدای رسا اعلام میکنم که مردم گروس و بیجار، چون میلیونها ایرانی دیگر، از آذربایجان و خوزستانی گرفته تا بلوچ و لرستانی، که از مواهب انقلاب به تمام و کمال برخوردار شده‌اند، در برابر رهبر بزرگ و خردمند خویش سر تعظیم فرود آورده و آمادگی خویش را برای تشدید فعالیت در دومین دهه انقلاب و ادامه وقعه ناپذیر این تلاش مقدس و انقلابی تا وصول بدوران تمدن بزرگ اعلام میدارند. (احسن - احسن)

رئیس - آقای مهندس بدیعی بفرمائید.
مهندس بدیعی - در تاریخ کهن ما روزهای فراموش نشدنی و خاطره‌انگیز فراوان دیده میشود ولی چنانچه از لحاظ اجتماعی و دگرگونی قشرهای مختلف اجتماعی وقایع تاریخی را بررسی کنیم هیچ روزی را نمیتوان باروزشش بهمین ۴۱ از لحاظ دگرگونی اجتماعی مقایسه نمود در این روی داد بزرگ تاریخی که باراده نیرومند شاهنشاه انجام گردید برای کشور مانقطه عطف و شروع تجدید عظمت و شکوه و رفاه اجتماعی ایران میباشد.

ما قبل از انقلاب بخوبی وضع شهرها و روستاها را میدانیم و اگر شمه‌یی که خود ناظر آن بودم بعرض برسانم بجا نخواهد بود در زمانیکه کشاورز ایران بانهایت عسرت و فلاکت در زیر ضربه شلاق خوانین و فئودالانان بخور و نمیری فراهم میکرد و دستهای حاصلخیز خوزستان

دراثر سیاستهای استعماری روز بروز بویرانی میرفت و بوسعت شوره زارها هر روز اضافه میشد خود شاهد بودم که کشاورز زحمت کش بواسطه فقر و نداشتن گاو از زن و بچه خود برای خیش استفاده میکرد و این منظره برای هر انسانی رقت آور و مشقت بار بود اما امروز پس از گذشت چند سال بجای آن کشاورزی قرون وسطائی مزارع سر سبز نیشکر و کانالهای آب با آخرین متدوسد عظیم محمد رضا شاه و سد عظیم رضاشاه کبیر دیده میشود و برای کسانی که خوزستان سابق را دیده و امروز ترقیات شگرف خوزستان را از مد نظر میگذرانند به عظمت کارهای عظیم صنعتی - کشاورزی - بهداشتی - آموزشی - که در این استان انجام شده با دیده اعجاب می‌نگرند (صحیح است) شهر اهواز تا قبل از ششم بهمین ماه ۴۱ نیازهای عمرانی فراوانی داشت و فاقد آب تصفیه شده و برق کافی و آگود و سطح شهر را منجلاهای بزرگی فرا گرفته و اغلب دچار امراض مختلف بودند (صحیح است) مردم تشنه اصلاحات و در انتظار بارقه امید روزگار میگذرانند که بدست توانای شاهنشاه آریامهر رهبر خردمند ایران انقلاب شش بهمین انجام و کارگر زحمتکش و رعیت سابق و کشاورز و کارگر آزاد امروز توفیق حاصل نمود و بانوان بحقوق از دست رفته خود رسیدند و آزادیهای انسانی را بدست آوردند و دوش بدوش برادران خود در انجام امور محوله کوشیدند و نوسازی شهرها شروع گردید و وضع روستاها بدست سپاهیان انقلاب دگرگون شد و بهر کس در حد لیاقت و توانائی مسئولیت واگذار گردید و شهر اهواز بهمت و اراده توانای رهبر خردمندیش از شهرهای دیگر راه ترقی و پیشرفت پیمود و غالب نواقص مرتفع گردید. اکنون از برکت موهبت عظیم خداوندی خواسته‌های مردم جامه عمل پوشیده و شهر اهواز از نعمت دانشگاه جنبدی شاپور و کارخانجات نورد شهریار و کارخانه‌های لوله‌سازی آب و نفت و کارخانه قند و صدها کارهای عمرانی و بازکها و بلوارهای متعدد در کنار کارون و ساختمان دوپل عظیم جدید بروی رودخانه کارون برخوردار شده و جمعیت اهواز که در سال ۴۱ از ۱۵۰ هزار نفر تجاوز نمی‌کرد اکنون بالغ بر ۳۲۰ هزار نفر میباشد و بواسطه ساختمان دبستانها و دبیرستانهای متعدد و دبیران

مجبور از آموزش لازم برخوردار بوده و در روستاها نیکه برق و آب کشیده شده مردم همیشه دعاگوی ذات اقدس ملوکانه میباشند. مردم شاهدوست و وطن پرست خوزستان نظیر سایر مردم ایران آمادگی کامل خود را برای بزرگداشت دهه انقلاب اعلام و تلگرافات متعدد از طرف دانشجویان و کشاورزان و کارگران مخابره شده که تقدیم ساحت مقدس مجلس شورای ملی میشود. لازمست بعرض برساند که خوزستان از وجود لشکری مجهز برخوردار بوده و برادران افسر و سرباز مابانهایت فداکاری و هوشیاری از مرزها حراست نموده و بدشمنان این مرز و بوم اجازه نمیدهند که قدمی از حد خود فراتر نهند و در این مکان مقدس باین افسران و سربازان جانباز درود میفرستم و همچنین در خوزستان مأمورین دولت بالهلام از نخست وزیر محبب شب و روز در انجام وظائف محوله کوشا بوده و با ارشاد استاندار محترم خوزستان که از سربازان انقلاب میباشد باهم آهنگی کامل در انجام برنامه عمرانی و رفاه اجتماعی کوشا بوده و هر روز برنامه‌های عمرانی جدیدی در این استان زرخیز انجام میشود و اکنون دست نیایش بدرگاه خداوند بلند کرده طول عمر و بقا و دوام سلطنت اعلیحضرت محمدرضاشاه شاهنشاه آریامهر رهبر عالیقدر انقلاب و علیاحضرت شهبانوی محبب و والاحضرت ولایتعهد و خاندان جلیل سلطنت را از خداوند مسئلت داریم. (احسن - احسن).

رئیس - خانم صفی‌نیا بفرمائید.
بانوصفی‌نیا - مقام ارجمند رئیس مجلس شورای ملی همکاران عزیز، امروز روز ۱۷ دی یعنی روز آزادی زنان ایران است. ۳۷ سال قبل رضاشاه کبیر این آزادی فرهنگی را بزنان ایران اعطا فرمودند، مسئله آزادی زنان تنها رفع حجاب ظاهری نبود، سردار بزرگ ایران رضاشاه کبیر حجاب ظاهری یعنی پوشش چادر را توأم با حجابی جعلی که بر مغزهای ایرانی در آن دوره پوشیده شده بود کنار زدند و زنان و دختران ایرانی بدانشگاه‌ها راه یافتند منظور از این کار پایه‌گذاری و استفاده از نیروی نیمی از جمعیت مملکت ایران بود که در آن زمان بدون استفاده در خانه‌ها به انجام وظایف مادری می‌پرداختند این یکی از وظایف زنان بود که البته امروز هم همه بآن می‌پردازند ولی این

کافی نبود و وقت اضافه‌ای که زنان در خانه داشتند بیهوده مصرف میشد پس این اولین سنگ بنای آزادی زنان ایران بود، من شخصاً هیچوقت این جمله تاریخی رضا شاه کبیرا فراموش نمی‌کنم، فرمودند «بخودتان احترام بگذارید و قدر خودتان را بدانید؛ شما در جامعه محترم بوده و خواهید بود» احترام گذاشتن باین دسته زنان باعث بالا رفتن سطح فکر جامعه ما شده است چون مادران روشنفکر بچه‌های روشنفکری به جامعه تحویل میدهند، در اینجا بخصوص بمناسبت روز ۱۷ دی می‌خواهم این مسائل را با انقلاب تطبیق بدهم، زنهایی که در ۳۷ سال پیش آن آزادی را بدست آوردند قدر این آزادی را شناختند و در مدارس عالی برای سازندگی قیام کردند و این آزادی فرهنگی با انقلاب سفید ایران در بهمن ۴۱ تکمیل شد (صحیح است). بزرگداشت دهه انقلاب که ما الان با استقبالش می‌رویم با اعطای حقوق سیاسی بزنان و به کار گرفتن نیمی از مردم مملکت یعنی زنان را بمرحله اجرا و عمل در آورد، بدون تردید اولین مجاهد این انقلاب شاهنشاه آریامهر است ولی مجاهدان دیگری هم بودند که به ندای شاهنشاه خود پاسخ دادند این مجاهدان تمام مردم ایران را تشکیل میدهند که بدون تردید زنان سهم مهمی برعهده گرفتند، سپاهیان انقلاب یعنی سپاهیان دانش و بهداشت و ترویج و کلیه افراد ملت ایران که باتصویب ملی به ندای شاهنشاه پاسخ دادند از مجاهدین انقلاب هستند، در این روز آزادی زنان اجازه می‌خواهم که به قانون خدمات اجتماعی زنان اشاره بکنم چون همکاران دیگر اشاره هائی به وضع کشاورزی و روستائیان و اصلاحات ارضی و موارد دیگر نموده اند ولی قانون خدمات اجتماعی زنان که در سال ۴۷ از تصویب این مجلس گذشت و در سال ۱۳۴۷ يك زن از همکاران ما مأمور پیاده کردن این برنامه شد و این زن هنوز رئیس اداره سپاه دانش دختران است و خدمات بسیاری در این راه با رهبریهای وزیر آموزش و پرورش که يك زن هست انجام داده، در سال ۱۳۴۷ با تصویب قانون خدمات اجتماعی در حقیقت زنان روستائی که از تعلیم و تربیت محروم بودند از نعمت دانش بهره‌مند شدند، اعزام این سپاهیان دختر، چهره

زنان روستائی را دگرگون کرد (صحیح است)، این دختران و زنان که پروستاها اعزام شدند برای بالا بردن سطح دانش و مبارزه با بیسوادی در سطح روستاها پیشقدم شدند، اقدامات این زنان و نتایج این اقدامات همیشه در سازمانهای بین المللی زنان مورد گفتگو بوده و بسیاری از بازدیدکنندگان داخلی و خارجی که به کشور ما آمدند و از مراکز سپاه دانش زنان بازدید کردند اثر این اقدامات را تأیید کرده‌اند (صحیح است) تاکنون این سپاهیان زن ۱۰۹۷۴ کلاس چند پایه‌ای در روستاها به تعلیم و تربیت دختران و زنان روستائی و حتی مردان روستائی اقدام کردند ۷۳۱۷ کلاس روزانه این دختران و زنان سپاهی کلاس درس دارند و ۳۸۵۷۵ زن و مرد روستائی در این کلاسها شرکت کردند و تعداد این کلاسها در قسمت بزرگسالان به ۱۵۲۲ نفر میرسد و ۴۳۸ دبستان بدست این سپاهیان ساخته شده و ۱۶۰۰ ساختمان مدرسه تعمیر شده و ۵۰ هزار جلد کتاب بلکه بیشتر جمع آوری کردند و ۸۵ هزار نفر برای استفاده از این کتابها به کتابخانه‌های روستائی رفته‌اند و ۵۷۴۱ نفر شیربچه و پیشاهنگ در سطح روستا تربیت کردند و ۷۵۴۲ نفر روستائی جوان را بجرگه جوانان شیر و خورشید سرخ در آورده و تعلیم داده‌اند (احسن است) یعنی این تعلیمات شهری را در سطح روستاها این زنان پیاده کرده‌اند و ۸۱ هزار کلاس خیاطی، آشپزی، بچه‌داری و جلسه مشاوره خانوادگی و ارشاد زنان روستائی را تشکیل دادند و ۱۱۸۰۰ سلبینار منطقه‌ای تشکیل و مسائل مختلف سطح روستاها را با آنها در میان گذاشته و حل کردند و ۶۱ هزار مسئله و موضوع بهداشتی توسط سپاهیان مورد بررسی قرار گرفته و ۶۴ هزار بار بازدید بهداشتی از منازل و مغازه‌ها کرده‌اند و ۲۱۱۷۶ موضوع مربوط به بهداشت و تنظیم خانواده را بار و روستائیان مطرح و راهنمایی کردند و ۶۱ هزار بار در مجالس و محافل روستائی عمومی شرکت کردند مقصودم از ذکر این آمار در روز ۱۷ دی این است که اهمیت شرکت زنان را مخصوصاً فعالیت و خدمات اجتماعی زنان و سپاهیان دانش زنان را در سطح روستاها در این ساحت مقدس منعکس کرده باشیم امور اعزام و احضار مشمولان روستا و شهرستانها

اینکار هارا انجام میدهند یعنی کاری را که نظام وظیفه عمومی انجام میدهد اینکار را وزارت آموزش و پرورش در قسمت خدمات اجتماعی زنان انجام میدهد (صحیح است) پس از ذکر این آمار که بعرض رساندم بدون تردید برای همه این مسائل روشن و واضح است که خدمات اجتماعی زنان در بالا بردن سطح فکر و دانش هموعان خود و خدمات عمومی در ادارات از استادی دانشگاه در نظام، در رشته سپاهیگری و بهداشت باندازه‌ای هست که امروز نمیشود این زنان و خدمات آنها را نادیده بگیریم (صحیح است) یعنی اگر بخواهیم اینها را جدا کنیم از خدمات عمومی و غیره، کار مملکت لنگ میماند امروز فرض کنیم که زنان پرستار ما به بیمارستانها نروند باور کنید جناب آقای دکتر شافقی یکباره کار بهداشت مملکت فلج میشود بنابراین در ۳۷ سال قبل زمینه شرکت در این فعالیت‌های اجتماعی و خدمات اداری و قسمتهای مختلف باندازه‌ای روشن است که سپاهیان زن ما در قسمتهای ترویج و آبادانی امروز بسیار زحمت کشیده و میکشند (صحیح است) در حقیقت از زنها هم باید قدر دانی و تجلیل بشود امروز برنامه‌ای که در دهه انقلاب در پیش داریم در حقیقت تجلیل و بزرگداشت از مقام انسانی است که بمناسبت تجدید نظر در قانون انتخابات و اعطای حقوق سیاسی بزنان ایران داده شد البته ما از تمام مواد ۱۲ گانه انقلاب تجلیل می‌کنیم ولیکن این اصل اصلاح قانون انتخابات که نیمی از زنان کشور مارا سهم کرد در کار مملکت، در امور اجتماعی و سیاسی مملکت، همان زنی که در کارگاهها کار میکند قالیبافی میکند زنی که بادهای ظرفش کار کاشتن برنج و چای را در شمال انجام میداد همان زنی که در کشاورزی سهم بزرگی داشت ولی بحساب نمی‌آمد امروز بر اثر انقلاب سفید ایران اینگونه خدماتش بحساب می‌آید (صحیح است) چشم بخانم وزیر آموزش و پرورش افتاد یاد خدمات زنان در آموزش و پرورش افتادم الآن در حقیقت طرح آموزش و پرورش را در سطح مدارس مخصوصاً در مدارس ابتدائی، زنان اکثریت دارند و اینها هستند که تعلیم و تربیت را که یکی از پایه‌های اصولی و پایه‌های پیشرفت يك جامعه است با

دلسوزی مادرانه و با صبر و حوصله پایه‌گذاری می‌کنند این پایه‌گذاری یعنی آموختن کلمات اولیه بفرزندان این مملکت اکثرش بوسیله زنان انجام میشود و این بچه‌های کوچک که از خانواده‌ها بمدرسه گذاشته میشوند با گذاشتن يك معلم زن البته اینرا من نمیگویم که گذاشتن معلم مرده فایده‌ای ندارد ولی بچه‌ها بوسیله آموزگاران زن در این قسمت بهتر کار میکنند این حرف را نگفته باشم ولی اینجا بیشتر احساس بودن در خانه و احساس بودن با مادرشان را میکنند و در عین حال کار مخصوص تعلیم و تربیت را بهتر یاد میگیرند امروز از کارمندان کشور را زنان تشکیل میدهند که قسمت مهم آنها در آموزش و پرورش متمرکز هستند. اگر بخواهم بگویم که هفده دی اختصاص بزنان دارد شاید این حرف ۳۷ سال پیش گفتنش مانعی نداشت ولی فرزندان ۳۵ و ۳۶ ساله شما و بنده دیگر نمیتوانند فکر کنند هفده دی فقط اختصاص بزنان دارد بلکه این اختصاص به همه مردم ایران دارد (صحیح است) جوانانی که امروز در مملکت کار میکنند نمره همین پیشرفت و انقلابی هستند که در ۳۷ سال قبل پایه‌گذاری شد و با انقلاب سفید تکمیل شد زنان کارگر ما در کارخانجات از اینکه سهم شدند در سود کارخانه‌ها امروز احساس غرور و سربلندی می‌کنند (احسن است) البته در آموزش و پرورش در قدیم بین يك زن و مرد آموزگار تبعیض نبود فرقی نبود ولی در قسمت‌های اداری، در ادارات وزارت آموزش و پرورش تبعیضاتی بچشم می‌خورد و بسیار خوشوقتم که در وزارتخانه‌ای که در قسمت اداریش زنان بسیار عقب بودند امروز مسئولیت این وزارتخانه بعهده يك زن شایسته واگذار شده (صحیح است) امروز بایستی از مقام زنها تجلیل کنیم از آن نظر که خدمات زنان که در خانه غذا درست میکنند برای بچه‌هایشان که بمدرسه میروند و در کارخانه کار میکنند تا به اقتصاد مملکت کمک کنند و سطح درآمد مملکت را بالا ببرند و در دانشگاهها بچوانان درس میدهند و در دبستانها و دبیرستانها به بچه‌های ما درس میدهند و در هر امری سهم مهمی دارند من در اینجا استفاده میکنم و پیشنهاد میکنم که برای يك قسمت دانشجویان منحرف که متأسفانه تحت تبلیغات سوء هستند از فرستادن زنها

باصلاحیت برای تماس گرفتن با آنها خودداری نفرمائید آقای نخست وزیر تعجب نفرمائید این را با حقیقت عرض میکنم در مواردی که شخصاً برای خودم پیش آمده همانطور که برای احوالپرسی بچه های خودم که در ظرف این ۲۰ سال که در خارج تحصیل می کنند رفته ام در ضمن آنها راهم نصیحت کرده ام گفتن يك مادر با زبان مادری شاید بی اثر نباشد مانعی ندارد جناب آقای نخست وزیر تعجب نفرمائید امتحان بفرمائید تأثیر دارد (خنده نمایندگان) نصیحت پدرها هم تأثیر دارد ماهر دو را میگوئیم هم پدرها هم مادرها از اینکه این مطالب را اینجا گفتیم منظور اینست که زنه های مترقی جامعه ما در عصر انقلاب سفید همه همراه مرد هستند همگام مرد هستند بر علیه مرد نیستند متشکرم (احسن - احسن).

۳- تصویب صورت جلسه قبل

رئیس - راجع بصورت جلسه دفعه گذشته نظری نیست؟ (اظهاری نشد) صورت جلسه تصویب میشود.

۴- بیانات آقای نخست وزیر و تقدیم لایحه برنامه پنجم عمرانی کشور و لایحه سازمان برنامه و بودجه و استرداد لایحه تشکیلات

دائمی برنامه ریزی کشور

رئیس - وارد دستور میشود جناب آقای نخست وزیر بفرمائید.

نخست وزیر (امیر عباس هویدا) - با نهایت سربلندی، افتخار دارد که قانون و متن برنامه پنجم عمرانی کشور را به همراه لایحه قانونی سازمان برنامه و بودجه کشور بساحت مجلس شورای ملی تقدیم دارد. (احسن - آفرین).

برای من و همکارانم این لحظه مشحون از دنیائی مسرت و امید است زیرا عنایت خداوندی نصب خدمتگزارانی میگردد که ایک در پیشگاه ملت، خود بسعادتی که توفیق در انجام خدمت محسوب میشود نائل میگردند و در مقابل رهبر بزرگ ملت ایران نیز سرفرازند که نه بقدر امید و انتظارشان بلکه بقدر توانائی و قدرت خود نیات معظم له را برای نیل به هدف های بزرگ آینده جامعه عمل میبوشانند (احسن).

مقارن آغاز دهه دوم انقلاب تقدیم لوایح عمرانی

که اجزای آن در آینده سیر تحولات بنیادی دهه گذشته را درجهائی نو توسعه و تعالی خواهد بخشید دارای مفهومی خاص میباشد، با اجرای برنامه پنجم عمرانی است که ادامه حرکت انقلابی ما برای يك دهه پرثمر دیگر تضمین میگردد. و تداوم برنامه های انقلابی توقف ناپذیر حرکت مابسوی آینده روشن بیش از پیش مشخص میشود (صحیح است - آفرین).

درواقع دهه اول انقلاب و اجرای برنامه های سوم و چهارم عمرانی را میتوانیم بمثابة سکوتی مستحکم برای جهش و زیربنائی مطمئن برای ساختمان جامعه آینده محسوب داریم (صحیح است).

در ترسیم خطوط اصلی انقلاب ایران گرایشهای ایدئولوژیکی، تکیه بر نظامات و قواعد از پیش ساخته و متابعت از يك خط مشی واحد که دور از واقعیهائی ذهنی و عینی و بدون اتکاء بمسائل دنیای متحول کنونی و منافع ملی ما باشد هرگز مورد توجه نبوده و ماحرکت انقلابی خود را دائماً با کسب الهام از تعالیم رهبر انقلاب بر مبنای ایدئولوژی ایرانی و با اتکاء بر سنن و فرهنگ ملی خود باشیوهائی که بر مطالعه و درک واقعیتها مبتنی است ادامه میدهم (آفرین - احسن).

و این امر را بعنوان يك حرکت مداوم انقلابی که هرگز متوقف نمیشود پذیرفته ایم (صحیح است).

ثروت مادی روز افزون و همچنین نیروی انسانی خلاق ما با بهره گیری از امکانات استثنائی و بسی نظیر کشور در دهه آینده ما را بسمتزل امیدهای نوی رهنمون خواهد گردید ولی این امر هرگز بخودی خود از جنبه مادی و صرفاً از جهت توسعه اقتصادی و صنعتی درخور مباحثات و فخر و غایت آرزوی ما نیست توسعه اقتصادی ما باید باتعالی فرهنگ و ارتقاء اخلاق جامعه و حفظ جنبه های انسانی آن توأم باشد و همپایه یکدیگر به پیش رود تا در پایان کار از ترکیب و تلفیق عوامل مادی و معنوی جامعه فردای ما مباحی و مفتخر بخود باشد (انشاء الله).

باتوجه بکنایتیکه بدان اشاره شد در اینجا مختصراً موفقیتهای حاصله در برنامه گذشته را که محتوای دهه اول انقلاب ایران است بیان کرده و آنگاه بذکر هدف

های اصلی و سیاستهای عمده برنامه پنجم عمرانی کشور میپردازم.

پیروزیهای دهه انقلاب

در دهه ای که گذشت اجرای برنامه های سوم و چهارم عمرانی بما یاری کرد که تولید ناخالص داخلی را به ۳/۵ برابر افزایش دهیم و بر این اساس: تولید ناخالص داخلی سرانه از معادل ۱۹۷ دلار در سال ۱۳۴۱ بحدود ۵۱۳ دلار در سال جاری رسیده است. طی همین دوره، ارزش افزوده بخش کشاورزی بقیتمتهای ثابت بمتجاوز از يك برابر ونیم بالغ شده و در بخش ساختمان بحدود دو برابر ونیم رسیده است. در بخش صنعت و معدن و خدمات، رشد ارزش افزوده بیش از سه برابر - در بخش نفت حدود ۴ برابر و در بخش آب و برق حدود ۱۰ برابر بوده است.

در دوره ای که یاد شد کل سرمایه گذاری ثابت در کشور تقریباً پنج برابر ونیم شده. دریافتهای جاری ارزی کشور بمتجاوز از پنج برابر ونیم رسیده. جزئی از این دریافتها از بخش نفت بوده که سهم آن نزدیک به شش برابر گردیده و نیز افزایش دریافتهای ارزی از محل صادرات سایر کالاها و خدمات بیش از پنج برابر شده است.

در مدت مورد بحث هزینه های عادی دولت بیش از ۵ برابر شده در حالیکه هزینه های عمرانی نزدیک به ۱۵ برابر گردیده است.

از قامیکه در اینجا باجمال ذکر کردم روشنگر این حقیقت است که چگونه ایران در پرتو انقلاب راهی را که ملل دیگر گاه در خلال چند دهه پیموده اند در زمانی چنین کوتاه طی کرده و از بیروت يك تحول اساسی در مناسبات تولید، با سرعتی که مایه شگفتی جهانیان بوده است از مدار بسته فقر و توسعه نیافتگی خارج گردیده و بصف جامعه های پیشرفته پیوسته و بعنوان سرمشق کشورهای در حال رشد زبان زد گردیده است.

گواه سرعت آهنگ رشد و توسعه در کشور ما، موفقیت های بارزی است که در نیل به هدف های برنامه چهارم عمرانی کشور پیش آمد. متوسط رشد تولید ناخالص داخلی در برنامه چهارم بمیزان ۹/۴ درصد

پیش بینی شده بود ولی عملاً رشد مذکور بحدود ۱۲/۹ درصد بالغ گشت. برنامه چهارم ایجاد ۹۶۶ هزار شغل جدید را هدف خود ساخته بود اما در عمل تعداد کل شاغلان بمقدار ۱/۲ میلیون نفر افزایش یافت. بر طبق برنامه چهارم با فرض ۲/۶ درصد رشد سالانه جمعیت، انتظار می رفت که تولید ناخالص ملی سرانه به ۳۵۹ دلار رسد حال آنکه با وجود افزایش سالانه نفوس در حد سه درصد، میزان مذکور به قریب ۴۸۱ دلار (معادل ۳۶۸۰۰ ریال) فزونی گرفت. و چنانکه گفته شد تولید ناخالص داخلی سرانه نیز به ۵۱۳ دلار (۳۹۳۰۰ ریال) رسید. در برنامه چهارم با استثناء بخشهای کشاورزی و ساختمان، رشد واقعی تمام بخشها از هدف های مورد نظر بالاتر رفت. در کشاورزی رشدی بمیزان ۴/۴ درصد در سال پیش بینی شده بود در عمل علیرغم مسائل بنیادی و شرایط نامساعد جوی طی سال های ۴۸ و ۵۰ رشدی بمیزان ۴ درصد حاصل آمد و در مقابل با تأسیس شرکتهای سهامی زراعی و تعاونی های تولید و واحدهای کشت و صنعت، مقدمات از دیاد سریعتر تولیدات کشاورزی فراهم شد. کمبود رشد بخش ساختمان عللی چند داشت که مهمترین آن ضرورت تهیه نقشه جامع توسعه شهرها در آغاز برنامه بود. معذالک در این مورد هم موجباتی فراهم آمده است که کمی رشد بخش مذکور، در سالهای آینده جبران شود.

هدف های برنامه پنجم

اینک وقت آن رسیده است که مهمترین هدف ها و خط مشی های برنامه پنجم عمرانی کشور را بنمایندگان محترم ارائه کنم و بتجزیه و تحلیل فلسفه ای که در ورای این برنامه نهفته، فلسفه ای که از روح خلاق انقلاب ایران منبث است، بپردازم:

هدف های عمده برنامه پنجم را در حفظ رشد سریع و مداوم اقتصادی همراه با ثبات نسبی قیمتها و تعادل در موازنه پرداختهای خارجی - توزیع عادلانه تر در آمد ملی - تأمین اشتغال مولد برای جویندگان کار - ارتقاء هر چه بیشتر سطح دانش و فرهنگ و بهداشت و تندرستی و رفاه جامعه - حفاظت و به سازی محیط زیست - ایجاد تعادل بیشتر بین مناطق مختلف کشور از جهات اقتصادی

و اجتماعی - اصلاح نظام اداری و تقویت بنیه دفاعی کشور - استفاده کامل از ظرفیتهای تولیدی موجود و ازدیاد کار آبی در تولید و عرضه کالاها و خدمات در بخشهای عمومی و خصوصی و بالاخره افزایش سهم و نقش ایران نه فقط در تجارت بین المللی منجمله از طریق حضور بیشتر در بازارهای جدید جهانی بلکه در دیگر جریانهای عمده اقتصادی و سیاسی جهان، میتوان خلاصه کرد (صحیح است - احسن).

در مورد هدف رشد، در نظر است که تولید ناخالص داخلی سالانه بمیزان ۱۱/۴ درصد به قیمتهای ثابت افزایش پذیرد و از حدود ۱۲۲۶ میلیارد ریال به ۲۱۱۰ میلیارد ریال بالغ گردد و بدین منظور حدود ۱۵۴۸ میلیارد ریال سرمایه گذاری ثابت از جانب دولت انجام خواهد شد و بخش خصوصی نیز سهمی بمیزان بالغ بر ۹۱۲ میلیارد ریال خواهد داشت و بدین ترتیب نسبت سرمایه گذاری به تولید ناخالص ملی از ۲۲ درصد در سال آخر برنامه چهارم به ۲۷ درصد در سال آخر برنامه پنجم تریاید خواهد یافت (انشاء الله).

با چنین حجم سرمایه گذاری انتظار میرود که روزانه حدود یک هزار شغل جدید ایجاد شود که بیش از ۷۶ درصد آن در بخش صنایع و معادن خواهد بود (احسن) طی مدت مذکور تولید ناخالص داخلی سرانه در کل کشور به قیمتهای جاری از معادل ۵۱۳ دلار یعنی (۳۹۳۰۰ ریال) به حدود ۹۰۷ دلار یعنی (۶۹۴۰۰ ریال) افزوده خواهد شد (احسن).

در زمینه سرمایه گذاریهای دولت، بیشترین سهم به ترتیب متعلق به بخشهای اجتماعی - کشاورزی و صنعت خواهد بود. در مورد بخش کشاورزی ذکر این نکته لازم است که کل اعتبارات عمرانی برنامه پنجم نسبت به برنامه چهارم به ۲/۸ برابر افزایش یافته است (آفرین) و حال آنکه سهم اعتبارات کشاورزی در این برنامه ۴ برابر و از آن بخشهای اجتماعی نزدیک به ۵ برابر شده است جمع اعتبارات عمرانی طی برنامه پنجم ۱۵۶۰ میلیارد ریال می باشد که ۳۵۲ میلیارد آن، به برنامه های کشاورزی و آب و نوسازی روستاها اختصاص یافته است. در مورد کشاورزی هدف آنست که ارزش افزوده این بخش بطور متوسط رشد سالانه ای معادل ۵/۵ درصد داشته باشد.

بدین منظور در برنامه مذکور مساحت مورد بهره برداری از جنگلهای ۶۶۰ هزار هکتار افزایش خواهد یافت. مساحت اراضی آبی برای تولیدات زراعی و باغداری حدود ۳۹۰ هزار هکتار توسعه پیدا خواهد کرد و بدین ترتیب حدود ۳/۹ میلیون هکتار زمین زیر کشت آبی در خواهد آمد. نزدیک به ۲۷ درصد اراضی مذکور توسط واحد های کشت و صنعت شرکت های سهامی زراعی و تعاونیهای تولید و همچنین واحد های مکانیزه مورد بهره برداری واقع خواهد شد بقیه در دست زارعان منفرد خواهد بود. رشد سالانه فرآورده های دامی به ۶/۶ درصد خواهد رسید و با کار برد روشها و فنون جدید در زراعت و دامپروری و ایجاد مجتمع های اقتصادی کشت و صنعت، افزایش چشمگیر در بهره وری حاصل خواهد آمد. در مورد آب علاوه بر تأمین حواصی کشاورزی که بدان اشارت رفت، تهیه آب قابل اطمینان برای شرب کلیه جمعیت شهر نشین مورد توجه است. در برنامه پنجم با تکمیل سد های مخزنی در دست ساختمان نزدیک به ۹۵۰۰ میلیون متر مکعب آب در سال مهار خواهد شد. با احداث سدهای مخزنی جدید سالانه ۴۳۰ میلیون متر مکعب آب تنظیم خواهد گشت و علاوه بر آن با ایجاد سدهای انحرافی از آب رودخانه ها و با برقراری تأسیسات لازم از آبهای تحت الارضی استفاده وسیع بعمل خواهد آمد. پوشش شبکه های اصلی و فرعی آبیاری و زه کشی بدرجات مختلف بمیزانی بالغ بر حدود متجاوز از ۱/۴ میلیون هکتار افزایش خواهد یافت و در یکصد هزار هکتار نیز اصلاح و بهبود شبکه های آبیاری سنتی صورت خواهد پذیرفت و بالاخره ظرفیت تأسیسات مربوط به آب رسانی شهرها بمیزان بیش از ۴۸۰ میلیون متر مکعب در سال آخر برنامه پنجم گسترش خواهد یافت. در برنامه عمرانی پنجم کشور تقدمات خاصی برای رفاه جامعه روستا نشین و عمران و نوسازی روستاها در نظر گرفته شده و اجرای برنامه های سازندگی اصلاحات ارضی با استفاده از امکانات اعتباری بیشتر و آهنگی سریع تر، کمابان هر جهت نیل به تمامی هدف های عالی انسانی و اقتصادی و اجتماعی آن دنبال خواهد شد، و بخصوص در راه ادغام شرکت های تعاونی روستائی

کوچک مجاور، در یکدیگر، و عمران و نوسازی روستاها و آموزش و پرورش فکری دهقانان با استفاده از کمک ها و مساعدتهای گروه تازه های از مأموران وزارت تعاون و امور روستاها که پس از استخدام و آموزش تحت عنوان مدد کاران فنی تعاونی های روستائی بدهات کشور اعزام خواهند شد. و بیه و تضمین تدریجی خرید محصولات کشاورزی کشاورزان اقدامات وسیعی انجام خواهد شد.

بخش دیگر مربوط به امور اجتماعی است، که برنامه های آموزش و پرورش بهداشت و بهداری - تغذیه تنظیم موالید - فرهنگ هنر - جهانگردی - تربیت بدنی و فعالیتهای جوانان و بالاخره تأمین رفاه اجتماعی را در بر میگیرد.

در نوسازی اجتماع ایران که بنیاد آن را انقلاب نهاده است ضمن تأمین کار، درآمد و رفاه برای همگان، باید موجداتی فراهم شود که همه استعدادها و لیاقتها بوجه احسن رشد و نمو کنند و برای خدمت به پیشرفت بیشتر جامعه آماده و کارآمد شوند. اهمیتی که به برنامه آموزش و پرورش داده شده و نیز کوششهایی که برای حفظ و ارتقاء سلامت و تندرستی نسلهای جوان مملکت معمول میگردد بهمین مناسبت است. طی برنامه پنجم شماره دانش آموزان و دانشجویان کشور از حدود ۴/۸ به حدود ۸/۳ میلیون نفر فزونی خواهد یافت و ضمن ۵ برابر شدن حجم آموزش حرفه ای بزرگسالان، با تعمیم تحصیلات و پیکار بابتی سوادى حدود ۷/۴ میلیون نفر بر جمع باسوادان ۱۰ - ۵۵ ساله مملکت افزوده خواهد شد.

در این برنامه، هدف تنها ازدیاد کمی دانش آموزان نیست بلکه توجه به کیفیت و فلسفه آموزش و پرورش یعنی پرورش انسانهایی سالم از هر جهت و خلاق و سازنده و مفید بحال خود و جامعه و بشریت مورد نظر است.

آخرین سال برنامه پنجم مواجه است با آخرین سال اجرای نظام جدید آموزش و پرورش و آنچه در این برنامه اهمیت دارد توجه به تربیت معلم و تهیه افرادی است که شایستگی و لیاقت این شغل را داشته باشند و نسل جوان ما را در راه هدفهای اقتصادی و سیاسی با تکیه ب نیروی ایمان و وطن پرستی و شاهدوستی و با توجه ب ستنهای اصیل ایرانی و دین و اخلاق بصورت مطلوب هدایت نمایند.

در زمینه بهداشت و درمان در طول برنامه پنجم اقدامات وسیعی انجام خواهد شد بطوریکه فعالیتهای وسیع پیشگیری محدود به پیشگیری از بیماریهای واگیر نبوده و بطور گسترده تری به پیشگیری از بیماریهای مزمن و عضوی نظیر بیماری های قلبی و نیز روانی خواهد پرداخت.

برنامه های تنظیم خانواده و کنترل موالید و بهداشت مادران و کودکان اولویت خاصی داده شده و در سطح بسیار وسیعتری اجراء خواهد شد.

تأمین بهداشت و حفاظت در کلیه کارگاههای صنعتی توسعه فراوان خواهد یافت.

کنترل مواد غذایی، دارویی و آرایشی در کلیه شهرها توسط شبکه بهداشتی انجام خواهد گردید.

بمنظور رسیدن به هدف نهائی بیمه درمانی برای تمام افراد کشور این فعالیت گسترش قابل ملاحظه ای یافته و علاوه بر توسعه بیمه کارگران و کشاورزان و کارمندان بخش خصوصی و کلیه کارمندان دولت و خانواده آنها نیز تحت پوشش بیمه درمانی قرار خواهد داد.

پیش بینی گردیده است که در آخر برنامه پنجم ۳۳٪ جمعیت تحت پوشش بیمه درمانی قرار گیرند. افراد کم بضاعت، هم از شبکه بیمارستانهای عمومی موجود که از نظر کیفیت کاملتر خواهد شد و هم از بیمه درمانی استفاده خواهند نمود. با ایجاد ۲۴۰۰۰ تخت بیمارستانی و آسایشگاهی جدید شبکه بیمارستانی توسعه یافته و خدمات با استاندارد مطلوب تر در اختیار بیمه شدگان و همچنین افراد کم بضاعت قرار خواهد گرفت.

بعلاوه با ایجاد متجاوز از هزار مرکز بهداشت شهری و روستائی جدید شبکه بهداشتی و درمان سرپائی توسعه پیدا نموده و طبقات مختلف مردم را در بر خواهد گرفت. بطوریکه فعالیتهای بهداشتی در زمینه های مختلف بین سه و نیم تا هفت برابر وضع موجود گسترش خواهد یافت و متجاوز از ۱۴۰۰۰ نفر بکادر پزشکی و پیرا پزشکی و سایر حرف بهداشتی افزوده خواهند شد.

در یک جامعه مرفه که تحقق آن هدف مساعی دولت در

دهه دوم انقلاب و پس از آن است کوشش بر آن مبذول خواهد گشت که چنانکه شاهنشاه بارها فرموده اند هر فرد ایرانی از آغاز ولادت تا پایان عمر تحت پوشش انواع بیمه‌ها قرار گیرد بهمین منظور در برنامه پنجم بر آن اقدام خواهد شد که جمعاً بیمه‌شدگان درمانی با خانواده آنان به ۱۲/۵ میلیون و بیمه‌شدگان در برابر فوت - از کار افتادگی و بازنشستگی با خانواده ایشان به ۸/۳ میلیون نفر بالغ شوند و علاوه بر آن خدمات رفاهی و مددکاری در اختیار خانواده‌ها - کودکان بی سرپرست - معلولان روانی و جسمانی و دیگر گروه‌های واجد استحقاق گذاشته شود.

گسترش انواع فعالیت‌های تعاونی در برنامه پنجم مورد توجه خاص قرار گرفته و با توجه به تعالیم شاهنشاه که اساس جامعه آینده را بر استقرار نظام تعاونی و تعمیم انواع بیمه‌ها ترسیم فرموده‌اند به توسعه تعاونی تولید - مصرف - مسکن و سایر تعاونی‌ها کمک لازم خواهد شد.

برنامه پنجم شامل طرح‌های وسیعی در زمینه‌های احداث زیر بنای فیزیکی مناسب برای بهبود زندگی عموم است. در قالب این برنامه، احداث بیش از ۹۶۰ هزار واحد مسکونی جدید در مناطق شهری و روستائی تهیه و اجرای طرح‌های توسعه و عمران شهری، تأمین حوائج مختلف شهرنشینان، بهبود وضع عبور و مرور شهری، نوسازی و بهسازی شهرها و بالاخره حفاظت و احیاء و اصلاح محیط زیست در شهر و روستا پیش‌بینی شده است. در نخستین دهه انقلاب، نفت و گاز و برق و صنعت از پرتحرک‌ترین بخشهای اقتصاد ایران بوده‌اند.

در مورد نفت پیش‌بینی میشود که تولید آن در برنامه پنجم از ۵/۲ میلیون بشکه در روز در سال ۱۳۵۱ به ۸/۳ میلیون بشکه در روز در سال ۱۳۵۶ افزایش یابد. مصرف داخلی طی همین دوره از ۱۳/۲ به ۲۴/۵ میلیون متر مکعب خواهد رسید و ظرفیت پالایشگاه‌های کشور از ۱۴ به ۲۸/۴ میلیون متر مکعب ازدیاد خواهد یافت.

مصارف گاز طبیعی در ایران در طول دوران برنامه از ۳ به ۹ میلیارد متر مکعب افزوده خواهد شد و مقدار قابل ملاحظه‌ای گاز طبیعی و منابع از کشور صادر خواهد گشت.

درباره برق پیش‌بینی شده است که مقدار مصرف این نیرو از ۹/۱ میلیارد کیلووات ساعت در سال به ۲۳/۸ میلیارد کیلووات ساعت در سال بالغ گردد (افزایشی معادل ۲/۶ برابر) تولید نیروی برق عمومی در دوران برنامه از ۸ به ۲۵/۹ میلیارد کیلووات ساعت در سال (یعنی به ۳ برابر) خواهد رسید و طول خطوط انتقال نیروی مذکور نزدیک به ۶۷۰۰ کیلومتر افزوده خواهد شد.

در عرصه صنعت، رشد متوسطی معادل ۱۵ درصد در سال هدف مساعی مآواقع شده است. علاوه بر توسعه سریع صنایع مصرفی، بایه‌ره برداری کامل از واحدهای عظیم صنعتی که در طول برنامه چهارم بوجود آمده و توسعه صنایع ذوب فلزات، پتروشیمی و سایر صنایع اساسی، تحول بزرگی در بنیان صنعتی کشور بوجود خواهد آمد بدین ترتیب با توجه بتولید بسیاری از کالاهای واسطه‌ای و سرمایه‌ای و نیز از طریق تولید حداکثر ارزش افزوده صنعتی در داخل کشور، صنایع ایران ریشه‌دار تر گردیده و در راه استقلال نسبی صنعتی، گام‌های بلندی برداشته خواهد شد.

با توجه به اصول انقلاب ایران که بر اساس عدالت اجتماعی بنیان‌گذاری شده و در پیروی از ارشادات حکیمانه شاهنشاه آریامهر در مورد گسترش هر چه بیشتر مالکیت صنعتی اقدامات اساسی صورت گرفته که در برنامه پنجم نیز ادامه خواهد داشت. در نتیجه این تحولات علاوه بر کارگران و کارمندان واحدهای صنعتی، تعداد زیادی از مردم کشور میتوانند پس‌اندازهای خود را در زمینه فعالیت‌های صنعتی بکار انداخته و هزاران نفر به تعداد سهامداران شرکتهای تولیدی و صنعتی اضافه خواهد شد.

طی برنامه پنجم، بخش معدن نیز از رشدی معادل ۲۳/۵ درصد در سال برخوردار خواهد بود. برای رسیدن باین رشد سریع اقدامات زیربنائی در زمینه تکمیل نقشه زمین‌شناسی کشور و شناسائی و اکتشاف مقدماتی منطقه وسیعی از مملکت توسط دولت انجام خواهد شد و در اکتشاف بقیه کشور شرکتهای معدنی دولتی و بخش خصوصی سهم بسزائی خواهند داشت. هم‌اکنون ذخائر قابل ملاحظه‌ای از آهن - مس - شرب و روی - کروم و فلزات دیگر چه توسط

بخش دولتی و چه توسط بخش خصوصی کشف گردیده و طرح‌های وسیعی برای بهره‌برداری از این ذخائر در دست اجرا میباشد. علاوه بر تولید فولاد از طریق روش‌های سنتی پیشرفته مقدمات تأسیس شرکتی بنام شرکت ملی صنایع فولاد ایران جهت تولید فولاد بوسیله احیاء مستقیم سنگ آهن با گاز طبیعی فراهم شده و باین ترتیب با توجه به ذخائر سرشار گاز ایران، صنایع فولادسازی گسترش فوق‌العاده خواهد یافت. طرح بهره‌برداری از معدن عظیم مس سرچشمه کرمان، ایران را در زمره کشورهای عمده تولید کننده مس دنیا قرار خواهد داد و در نتیجه تمام فعالیت‌های معدنی مذکور، ارزش تولیدات معدنی کشور که در سال جاری در حدود ۸ میلیارد ریال میباشد در سال ۱۳۵۶ به ۲۳ میلیارد ریال بالغ خواهد گردید.

در زمینه تجارت خارجی، رشد سریع صادرات کالاهای غیر نفتی کشور در طول برنامه چهارم کماکان ادامه خواهد یافت بطوریکه در سال آخر برنامه پنجم رقم آن از یک میلیارد ریال متجاوز خواهد بود. آنچه در این مقوله جالب میباشد اینست که ترکیب صادرات ایران بسرعت بطرف کالاهای صنعتی گرایش داشته و صادرات این قبیل کالاها از رشدی حداقل حدود ۳۰ درصد در سال برخوردار خواهد بود.

شک نیست که تحقق هدف‌های یاد شده مربوط بتولید: استقرار زیربنای وسیعی را اعم از وسائل ارتباط و حمل و نقل و مخابرات اقتصاد میکند که در این جاقفط فهرست وار باید به بعضی از برنامه‌های مهم در این زمینه اشاره کرد چون احداث ۶۵۰۰ کیلومتر راه اصلی جدید و ساختمان حدود ۱۲ هزار کیلومتر راه فرعی جدید توسعه شبکه راه آهن و تجهیز و تکمیل خطوط - افزایش ظرفیت بنادر بمیزان ۲/۵ میلیون تن - توسعه فرودگاه‌های موجود کشور و تکمیل و تجهیز آنها - بهره‌برداری از فرودگاه بین‌المللی اصفهان و آغاز تأسیس فرودگاه جدید بین‌المللی تهران از دیاد ظرفیت تأسیسات تلفنی کشور بمیزان ۷۰۰۰۰ شماره خودکار - افزایش ظرفیت کانال‌های شبکه مخابرات مایکروویو بنسبت ۵۰ درصد ظرفیت اولیه، پوشش کامل برنامه‌های رادیو - گسترش برنامه تلویزیون تا ۶۰ درصد جمعیت کشور و بالاخره ایجاد سیستم مکانیزه

بست کشور و تسهیل و تسریع مبادله نامه‌ها و بسته‌ها. ناگفته نگذاریم که بوجود آمدن تسهیلات فوق در امور ارتباطات و مخابرات و نیز ایجاد بیش از بیست هزار تخت در هتلها و مؤسسات مشابه و نیز احداث تأسیسات دیگر پذیرائی در مراکز جهانگردی و تفریحی، جهانگردی داخلی و خارجی را در ایران رونقی بیسابقه خواهد داد و نتایج تعداد سیاحتان خارجی را به ۲/۲ برابر خواهد رساند.

سیاست‌های عمده برنامه پنجم

مسلم است که ارائه هدف‌های این برنامه بزرگ در دقایقی کوتاه بدرستی مقدور نیست لذا نمایندگان محترم فرصت خواهند داشت که طی روزهای آینده نه فقط خلاصه بلکه متن تفصیلی برنامه پنجم عمرانی را شخصاً بررسی فرمایند و علاوه بر هدف‌ها، از خط مشی‌های کلی و سیاست‌های خاص هر برنامه استحضار حاصل کنند. در اینجا فقط باید یادآور شوم که علاوه بر ادامه روند توسعه اقتصادی - صنعتی و کشاورزی کشور و اجرای سیاست رفاه اجتماعی و توزیع برکات و ثمرات توسعه بین‌عامه مردم، سیاست‌های عمده برنامه پنجم بشرح زیر خواهند بود:

اول - تأمین منابع مالی ضروری برای تحقق هدف‌های مورد نظر از طریق تشویق - پشتیبانی و توسعه پس‌انداز و سرمایه‌گذاری خصوصی. تجهیز منابع مالی در بخش دولت از راه بهبود نظام وصول مالیات و عوارض، افزایش کار آئی و سوددهی شرکتها و مؤسسات انتفاعی دولت و جلب و حمایت سرمایه‌های خارجی در عین استفاده از وام‌های طویل‌المدت خارجی با شرایط مناسب.

دوم - حفظ ثبات نسبی قیمت‌ها در عین پشتیبانی از قیمت تولیدات کشاورزی و نیز حمایت از متاع مصرف کنندگان.

سوم - توزیع عادلانه تر درآمد بین قشرها و گروه‌های مختلف جامعه.

چهارم - اجرای سیاست‌های جمعیت و تنظیم تعداد مولد و ایجاد تعادل میان عرضه و تقاضای نیروی انسانی خصوصاً در سطوح گوناگون مهارت و تخصص.

پنجم - اجرای سیاست عدم تمرکز و تفویض اختیارات و مسئولیت‌های بیشتر طبق قوانین که تصویب

خواهید فرمود باستانداران و فرمانداران کل و انجمنهای استان و شهرستان و سایر مقامات محلی و اتخاذ شیوه‌های لازم برای عمران نواحی و مناطق مختلف کشور و کاهش فواصل رشد اقتصادی و اجتماعی بین آنها و ایجاد موجبات مشارکت بیشتر و وسیع‌تر مردم در امور عمرانی (احسن - آفرین).

ششم - هماهنگ کردن نهادها و قوانین و مقررات با مقتضیات پیشرفت سریع اقتصادی و اجتماعی کشور. هفتم - ارتقاء سطح اطلاعات و مهارت‌های فنی و اداری و بهبود مدیریت در بخش عمومی و خصوصی و اتخاذ روشها و ترتیبات نوین سازمانی در تمام سطوح هشتم - با توجه به آنکه دگرگونی‌های مادی و کمی دهه گذشته زمینه را برای تحولات وسیع کیفی نه فقط در زمینه‌های فکری و علمی بلکه در عرصه‌های اخلاقی و فرهنگی هموار کرده است (احسن) کوشش خاص در تقویت خود آگاهی ملی و احساس مسئولیت و رسالت میهنی و هشیاری بوظایف اجتماعی و آشنائی ژرف با فرهنگ و نظام ارزشهای قومی از طریق کار برد هماهنگی وسائل آموزش و پرورش و ارتباطات جمعی و بالاخره ترویج اعتقاد به انضباط - وجدان حرفه‌ای و پشتکار و اشاعه روحیه انقلابی امساک و قناعت به ارضاء نیازهای اساسی خصوصاً در بخش دولت و مبارزه با تجمل پرستی (احسن) نزد عامه مردم و بالاخره زنده نگاه داشتن حرمت بمبانی انسان دوستی و خیرخواهی (احسن - آفرین).

نهم - تأکید هر چه بیشتر بر جنبه‌های انسانی و بهبود کیفیت زندگی مردم از برنامه‌های عمرانی حال و آینده که خود هدف اصلی رشد و توسعه اقتصادی باید تلقی گردد.

دهم - تقویت بنیه دفاعی کشور و اجرای سیاست مستقل ملی نه فقط در عرصه سیاسی بلکه در پهنه‌های اقتصادی - تکنولوژیکی و همچنین فرهنگی بنحوی که نقش و سهم جامعه ما را بعنوان یکی از عوامل و نیروهای اساسی حفظ صلح و مسالمت بین المللی و پاسداری عدالت و انصاف در روابط ملل و تشدید همکاری عمومی خصوصاً بمنظور قبول سهمی از طرف ایران در کمک

ب توسعه کشورهای در حال رشد عالم بروشنی جلوه گر سازد (احسن - احسن).

بدیهی است که توفیق در اجرای هدفهای فوق وقتی برآستی تحقق خواهد یافت که مسئله انضباط و درک و احساس مسئولیت در مقابل وجدان و مملکت و قانون و اخلاق برای هر فرد کاملاً شناخته شده باشد (صحیح است). انضباط فریضه‌ای است اخلاقی و روحی که میبایست بر اصول آرمان ملی هر قوم استوار باشد در چنین وضعی است که حصول بهداف‌های ملی از قبل تضمین خواهد شد در اینجا آنچنان انضباطی مورد نظر است که بر مبنای آرمان ملی، هر فرد این مملکت مصالح عمومی را بر منافع شخصی مقدم داشته و در بنای اجتماع و الاثر صمیمانه مشارکت نماید (صحیح است). با درک ایده ثلوثی انقلاب مبتنی بر آرمان ملی یک قوم، انضباط مورد نظر حاصل میشود و با اتکاء باین انضباط اخلاقی است که موفقیت‌های ما در آینده تضمین میگردد (انشاء الله).

چون سخن از انضباط شد توضیحی نیز درباره روحیه انقلابی امساک که بدان اشارت رفت سودمند است. روشن است که جامعه ما در سالهای اخیر بعزت رشد اقتصادی و افزایش درآمد عمومی، توقعات تازه و وسیعتری پیدا کرده و با ارتقاء استاندارد زندگی مردم، نیازهای جدیدی بظهور رسیده است، بدیهی است ارتقاء سطح زندگی و افزایش درآمدها بسبب توسعه روز افزون اقتصادی موجب تقاضای بیشتر و خواست‌های تازه رفاهی و بالنتیجه تحمل مخارج جدید میگردد و این امر بیده‌ایست که دامنگیر همه جوامع پیشرفته امروزی است (صحیح است) جای تردید نیست که وظیفه عمده دولت مبارزه با ترقی بی تناسب قیمت هاست که کماکان با کمال دقت و شدت ادامه خواهد یافت و در اینجا قوانینی اخیراً تصویب فرمودید که امیدوارم نتایج سودمندی در بر داشته باشد (انشاء الله) ولی باید متذکر بود که بر اثر حجم عظیم سرمایه گذاری در کشور و بخصوص تأثیر قیمت‌های بین المللی که بعزت تورم موجود در ممالک صنعتی و به افزایش سریع است قیمت‌های داخلی نمیتواند مصون از افزایش نسبی باشد در این جاست که روحیه خوب شدن داری در مصروف غیر ضروری و تکراری میتواند نقش مفید خویش را ظاهر نماید (صحیح است) ضمناً لازم است که دستگاه‌های دولتی هم کمال صرفه جوئی

را در مخارج معمول دارند و از هزینه‌های غیر ضروری پرهیز کنند و حال که وظیفه اجرای برنامه‌ها و طرح‌های عمرانی را خود وزارتخانه‌ها عهده دارند با استفاده از تجارب گذشته، موجباتی فراهم آورند که از بالا رفتن غیر منطقی مخارج اجرای طرحها بکلی احتراز گردد.

آینده نگری

ناگفته نباید گذاشت که با توجه باهنگ روز افزون رشد و توسعه اقتصادی کشور ما و نیز سرعت تحولات اجتماعی و فرهنگی که در این مملکت روی داده و میدهد و نیز با در نظر گرفتن دگرگونی‌های سریعی که در جهان وقوع میبوند، بنحوی که هر لحظه و دقیقه را بارور از تنازگی‌ها و نظورات غیر منتظر میکند، دیگر برنامه ریزی عمرانی را نمیتوان در قالب یک دوره پنج ساله محدود کرد. شاهنشاه ما در سخنان خویش خطوط عمده آینده درخشان را که در انتظار ملت ایران است ترسیم فرموده‌اند. این وظیفه ماست که ازم اکنون خود را برای وصول برمزهای تمدن بزرگ آماده سازیم و در این راه تلاشی پر شور و نشاط از هم اکنون آغاز کنیم و متوجه این حقیقت باشیم که بزرگترین وظیفه نسل حاضر کمک به ساختن بابرگزیدن آن نوع آینده است که بیش از هر نوع دیگر، متضمن سعادت و سرفرازی جامعه ایرانی باشد. لذا باید اقتصاد و اجتماع ایران را از این پس از روزهای ده‌بایانزده ساله نگریت و آثار و نتایج هر برنامه عمرانی و تصمیمات و اقدامات امروز را در افق‌های دورتر بررسی و سنجش نمود. بهمین مناسبت است که با شروع برنامه پنجم مطالعاتی که از اواخر برنامه پیش در زمینه دور نما و طرح ریزی ایران فردا آغاز شده با وسعت و عمق بیشتر ادامه خواهد یافت و از نظرات همه متفکران و محققان در این باره کسب فایده خواهد شد.

چون سخن از آینده نگری است باید اشاره‌ای بنقش عظیم فرهنگ در راه رسیدن به تمدنی عالیتر بکنم. توسعه فرهنگ نه فقط از بزرگترین عوامل تحکیم وحدت و هه بستگی و خود آگاهی ملی بلکه از موجبات اصلی رشد اقتصادی و اجتماعی و بهبود کیفیت زندگی مردم باید تلقی شود و با توجه به نقش حساسی که هنرمندان و مؤلفان و نویسندگان در توسعه فرهنگ و پرورش افکار و تنویر

اذهان عموم خصوصاً جوانان داشته و دارند و در حقیقت این گروه از روشنفکران يك وظیفه مهنی و اجتماعی مهمی را عهده دار بوده و در جامعه حال و آینده از شأن و مقام خاصی برخوردارند علیهذا دولت نیز وظیفه خود میداند که در مورد تأمین رفاه زندگی این گروه اقدامات خاصی معمول دارد و بآن گروه یاری کند که با فراغ البال به آفرینش آثار گران قدر فرهنگی - ادبی و هنری پردازند و از این لحاظ راه راه و برود به مرزهای تمدن بزرگ هموار سازند.

وظایف جدید سازمان برنامه و بودجه

بعد از بیان اصول هدفها و خط مشی‌های برنامه پنجم، اینک وقت آن رسیده است که درباره دستگاه مسئول برنامه یعنی سازمان برنامه و بودجه گفتگو کنیم. قبلاً در اینجا از این فرصت استفاده میکنم و لایحه دیگری که سابقاً در مورد تشکیلات دائمی برنامه ریزی کشور تقدیم شده بود با اجازه خانمها و آقایان پس میگیرم لازم میدانم از خدماتی که سازمان برنامه طی نزدیک يك ربع قرن حیات خود در راه پیشرفت اقتصادی و اجتماعی کشور انجام داده است صمیمانه قدر دانی کنم. این سازمان توانست در طول سالیان گذشته، گروهی از جوانان تحصیل کرده مملکت را بخود جذب کند و بکار گمارد و با استفاده از این نیروی فعال در طرح ریزی آینده ایران نقش مؤثری ایفا نماید (صحیح است) و در همین مکتب بود که تعدادی خدمتگزاران گذشته و حال کشور پرورش یافته و اکنون در سازمان برنامه و دستگاههای اجرائی دولت و بخش خصوصی مشغول بکارند، چنانکه مستحضرنند در آغاز سازمان برنامه ناچار بود علاوه بر وظایف اصلی خود وظایف اجرائی را نیز عهده دار باشد که خوشبختانه با مجهز شدن دستگاههای اجرائی و آمادگی آنها برای ایفای وظایف مرجوعه اینک سازمان برنامه میتواند در سطح بالاتری بتکالیف و مسئولیت‌های اساسی خویش بپردازد.

این سازمان که مرکز اصلی برنامه ریزی کشور است وظیفه خواهد داشت که برنامه‌های کوتاه و میان مدت دستگاههای اجرائی را با خط مشی‌های دراز مدت تطبیق

و تلفیق دهد و با توجه با اهمیت همین وظیفه اساسی برنامه ریزی است که دولت تصمیم گرفت در تشکیلات - وظایف و اختیارات سازمان مذکور بموجب لایحه ای که اینک تقدیم میگردد - تغییراتی منظور دارد تا سازمان بدون درگیری با مسائل روز مره اجرائی که سابقاً بصورت مختلف باین سازمان ارجاع میشد بایفای رسالت حقیقی خویش توانا گردد.

برطبق لایحه پیشنهادی، سازمان برنامه بودجه بر

چهار وظیفه اصلی متکی خواهد بود:

نخست- وظیفه برنامه ریزی کوتاه مدت، میان مدت و دراز مدت که این وظیفه بسیار مهم را در ارتباط با وزارتخانه ها و سازمانهای دیگر انجام خواهد داد ضمناً پیوسته تصویری دقیق از احوال اقتصادی و اجتماعی کشور و تحولات آن بشورای اقتصاد و مقامات تصمیم گیرنده ارائه خواهد کرد.

دوم- وظیفه تنظیم بودجه که مسئولیت تلفیق بودجه های

جاری و عمرانی خواهد بود و بهمان نحو که سازمان بودجه های جاری پیشنهادی را رسیدگی میکند طرح های مربوط به بودجه های عمرانی را همزمان با آن مورد بررسی قرار خواهد داد و در همه حال رعایت دقیق هدفها و خط مشی های برنامه را مطمح نظر خواهد داشت. بدین منظور که طرحها با سرعت بیشتری با مسئولیت تمام دستگاههای اجرائی انجام خواهد گرفت و کلیه وظائف اجرائی از سازمان برنامه بدستگاههای اجرائی که مسئولیت دارند محول خواهد شد اینکار تسهیلات بیشتری هم برای سازمان برنامه و هم برای دستگاه اجرائی فراهم خواهد ساخت (صحیح است).

سوم- وظیفه هماهنگی ساختن فعالیتهای آماری و تهیه آمارهای اساسی و مخاسبات ملی و دیگر حسابهای ضروری برای برنامه ریزی مطالعات آینده از طریق مرکز آمار ایران.

چهارم- وظیفه نظارت که باید با کمال دقت و جدیت و حتی سختگیری در موارد لازم، با عمیال انضباطی برنامه ای باری کند و البته منظور تنها مراقبت صوری و گزارش گیری و گزارش دهی نیست، بلکه واحد نظارت باید بحل مسائلی که دستگاههای اجرائی با آن مواجه

میشوند و ارائه طریق بآنان نیز کوشا باشد (احسنست) و کار آئی دستگاههای اجرائی را مستمراً ارزشیابی نماید در مورد همین جنبه نظارت بود که شاهنشاهی بیانات راهنمای خویش در تحت جمشید دستوراتی فرمودند و ضرورت برقراری ضوابطی برای طرحها و برنامه ها و لزوم بازرسی دقیق و رعایت اصول باخواست و تنبیه و تشویق و اجرای صرفه جوئی در مخارج و همچنین زمان اجرای طرحها را یاد آور شدند.

چون سخن از بودجه تلفیق شده عمرانی و عادی بمیان آمد لازم است در این جانکنه ای را یاد آور شوم و آن اینکه تقدیم لایحه بودجه موقوف به تصویب قانون سازمان برنامه و بودجه و مشخص شدن وضع بودجه عمرانی برنامه پنجم است که اینک بمجلس شورای ملی عرضه میگردد و بنابراین استثنائاً دولت ناگزیر خواهد بود که بجای پنجم بهمین که موعد تقدیم بودجه کل کشور است پس از تصویب لوایح مذکور بودجه را بطرز نوینی تقدیم نماید. با شرح آنچه گذشت اهمیت و وسعت وظائفی که سازمان برنامه و بودجه برعهده خواهد گرفت تا برنامه های دهه دوم انقلاب را بسوی افقهای تابناک آینده رهنمون گردد بخوبی روشن میشود. ضمناً بانظاره در گزارش اجمالی که از برنامه پنجم در این جامطرح شد نمایندگان محترم به عظمت مسئولیتی که این دولت باید بردوش گیرد و قوف تمام حاصل فرمودند. اما واضح است که این بار سنگین بمنزل مقصود نمیرسد مگر آن که فرد فرد مردم ایران و همه گروهها و سازمانها چه عمومی و چه خصوصی دست بدست یکدیگر دهند و در راهی که برنامه پنجم با کسب الهام از منشور انقلاب ایران و مایه های ارجمند تمدن و فرهنگ انسانی این برز و بوم ترسیم کرده است متفقاً گام بردارند. مسلم است که ما در راهی که انتخاب کرده و میکنیم پیرو هیچ مکتب فکری یا الگوی بیگانه که سرانجام آنها غالباً بن بست کامل بوده و انسان رادر برابر تسلط ماشین و غلبه مصرف خوار و ناتوان کرده نبوده و نخواهیم بود بسیاری از جوامع همین که از فقر و عقده های خاص آن رها شدند بخواستهای صنعتی و تجملی مخصوص دوره ثروت گرفتار آمده اند اما خوشبختانه روح ایرانی

و فرهنگ متعالی این سرزمین در طول تاریخ همواره نعمت و ثروت مادی و برونی را وسیله ای برای غنای بیشتر درونی و استقرار صلح میان انسانها و آشتی میان آدمی و محیط و جستجوی ارزشهای والا تر زندگی تلقی کرده و همان گونه که میراث گرانقدر شهرباران توانمند و توانگر ایران گواه است توانسته است در عین قدرت، مهربانی و مدارا و در عین ثروت، سادگی همراه به زیبایی را بکمال استادی تحقق بخشد و بانگاه همین پیروزیهای معنوی گذشته است که در آینده نیز هر چند از تسریع آهنگ توسعه مادی و اقتصادی و پیشرفت فنی و تکنولوژیکی لحظه ای غافل نخواهیم بود اما سرمایه گذاری در انسان، سرمایه گذاری در فرهنگ و بالاخره سرمایه گذاری در بهبود کیفیت زندگی همگان را بموازات آن بیش از پیش مورد تأکید قرار خواهیم داد زیرا مسلماً هدف رشد و توسعه در درجه اول همان انسان است و با چنین گرایش و هدف گرینی است که جامعه و تمدن ایران خواهد توانست بار دیگر نقش بارز خود را در ساختن دنیائی انسانی تر و فرهنگی معنوی تر ایفا کند.

در آغاز سخنانم اشاره ای به پیروزی های گذشته کردم ولی شك نیست که فرد فرد مردم ایران در هر مقام و موقعیتی قرار داشته اند در این پیروزی ها سهم و شریک بوده اند (صحیح است - آفرین) و به اتکاء همین نیروی ملی است که ما آینده را باخوش بینی بیشتری می نگریم. مسلماً کاری که تاکنون انجام گرفته در برابر عظمت کارها و مسئولیتهائی که در مقابل ما قرار دارد ناچیز است. زیرا آنچه مطمح نظر رهبر عالیقدر انقلاب ایران است و شما نمایندگان مردم و همه ملت شریف ایران از آن پیروی میکنند ساختن جامعه ای است مرفه، نیکبخت و متکی به فرهنگی قوی و دانشی زاینده و روبه فزونی که بار دیگر مفاخر دیرین تاریخی را احیا کند و مقام و منزلت ممتاز خویش را در جامعه عالم احراز نماید (احسنست).

این دولت که افتخار دارد در حدود هشت سال خدمت گزار صدیق مردم باشد (صحیح است) با تقدیم این برنامه پنجم که خطوط اصلی آن در جلسه تاریخی سازمان برنامه توسط شاهنشاه آریامهر ترسیم شد و صدها کارمند دولت

و هزارها افراد این مملکت مستقیماً در تدوین این برنامه سهم بودند چه در وزارتخانه ها که برنامه های خودشان را تدوین کردند و چه در سازمان برنامه که این برنامه ها را تلفیق کردند چه گروههایی که از طرف سازمان برنامه باستانها و شهرستانها مسافرت کردند با انجمن دهو انجمن شهرستان و انجمن شهرها تماس گرفتند با مردم صحبت کردند تمام سهمی داشتند (صحیح است) این برنامه وقتی که تدوین شد پیش نویس در پیشگاه شاهنشاه در تحت جمشید درجائی که عظمت ایران در قرون گذشته نباید عرض کنم در دو هزار و پانصد سال پیش نمایان بود (صحیح است) این برنامه که يك قدم بلندی است بسوی مرز تمدن بزرگ مرزی که ما را به آن دوران قدیم افتخار خواهد رساند تنها از لحاظ مادی بلکه بخصوص از لحاظ معنوی در تحت جمشید بررسی شد. شاهنشاه اوامری فرمودند که بعداً در این برنامه تغییراتی داده شد اینک دولت که افتخار داشت برنامه چهارم را تقدیم کند دولتی که افتخار داشت قسمتی از برنامه سوم را اجرا کند و برنامه چهارم را تقدیم کند این افتخار در تاریخ ایران نصیبش شده است که چنین برنامه ای را تقدیم کند (آفرین) انتظار دارد که خانمها و آقایان با بررسی دقیق با مشوکافی برنامه را مورد رسیدگی قرار دهند چون این برنامه متعلق بدولت نیست متعلق به فرد ایرانی است و این برنامه در زندگی هر فرد ایرانی مؤثر خواهد بود شما که نمایندگان ملت ایران هستید وظیفه سنگینی دارید همانطور که در گذشته دولت مرهون همکاری شما بود اطمینان دارم که در اجرای این برنامه از همکاری قوه مقننه برخوردار خواهیم بود تا بتوانیم چنین برنامه عظیمی را که ما را نزدیک تر میکند بآن تمدن بزرگ اجرا کنیم (انشاء الله) و رضامندی مردم ایران و رضامندی شاهنشاه را بدست آوریم (احسنست - آفرین).

رئیس - لوایح بکمیسیونهای مربوط ارجاع می شود.

۵ - ادامه مذاکره و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون بهداری راجع به لایحه تأمین خدمات درمانی مستخدمین دولت و ارسال به مجلس

سنا

رئیس - ماده هفتم لایحه تأمین خدمات درمانی

مستخدمین دولت مطرح است آقای فرهادپور بفرمائید.

فرهاد پور - بنده از عدم توجه همکاران تعجبی ندارم چون بعد از اعلام برنامه‌ای چنین عظیم هنوز آن حالت شوق و اشتیاق بعدی است که از حالت ذوق زدگی خارج نشده‌اید بنده هم تحمل میکنم تا احساسات فروکش نکند و بعراض بنده با عنایت بیشتری توجه کنید. در جلسه گذشته نسبت بلاچه تأمین بیمه درمانی کارمندان دولت بحث کلی مسا به اینجا رسید که این لایحه صرف نظر از هدفش دچار يك پیچیدگی و گنگی و نارسائی نسبت بوظایف و نسبت به نتایج و نسبت به اثراتی است که باید باقی بگذارد بحث در مواد اولیه که بنده تکرار آن را لازم نمیدانم به آنجا کشید که در ماده هفت لایحه بنده استناد کردم باینکه چنین ماده‌ای نمیتواند بطور روشن و قاطع حتی امر حساب بیمه درمانی را امر و وظیفه این سازمان را در قبال بیمه شده امر مبالغ پرداختی از طرف بیمه شده و مبالغی را که دولت در این زمینه باید کمک کند روشن کند تقارن ادامه این بحث، با جلسه امروز، برای من دو خاصیت داشت اول اینکه در قبال این همه امکانات که در دستگاه دولت برای مطالعه و برنامه‌ریزی برای داشتن آمار برای رسیدن به نتایج در مسئولیت های خیلی بزرگتر در مدت های معین تعیین تکلیف و ضوابطی شده نخست وزیر مملکت بطور رسمی این مژده را که برنامه پنجم گام بلندی است برای رسیدن بدوران تمدن بزرگ و میزانی از نتایج این برنامه را برای ما مجسم کرد بنده فکر میکنم چنین دولتی با چنین دستگاههایی با چنین وسائل آمارگیری و مطالعاتی حتماً بایستی در این لایحه بصورت قاطع تر و مطمئن تر نتایجی برای ما نشان بدهد که از صورت حدس و گمان و موجبات خارج باشد در ماده هفت عرض من باین مطلب رسید که تکلیف بیمه شده در قبال وضع این لایحه که بیمه همراه بیمه شده نیست بیمه در يك محل خاصی است و بیمه شده عنصر متحرک، بنده میخواستم باز این استفاده را بکنم که چون این مطلب را در جلسه گذشته مقدمتاً عنوان کردم بطور قطع برنامه ریزان این لایحه متخصصان این لایحه و افرادش از حالا خودشان را برای اجرای چنین وظیفه سنگینی آماده کرده‌اند بطور

قطع و یقین جواب مطالعه شده و قانع کننده‌ای بمن خواهند داد که انشاء الله رقع این ابهام از شخص بنده بشود بعنوان مثال بنده عرض میکنم بیمه امری است که جنبه حداعلی تعاون درش مستتر است یعنی جمعیت کثیری منظمأ مبالغ قلبی بدستگاهی می پردازند که در موارد استثنائی در مواقعی که فردی از این جمعیت تصادفاً خسارتی، ناراحتی، مشکلی، هزینه‌ای پیش آمد می کند از آن ذخائر احتیاطی که بعنوان حق بیمه پرداخته اند برای آن خود کارگر بیمه نشده بود نمیتوانست تأمین کننده چنین هزینه‌ای باشد استفاده کند بنابراین کلیه کسانی که بیمه میشوند و به عنایت پروردگار محتاج به استفاده از این بیمه نمی شوند این مبالغ پرداختی آنها امکان این را میدهد که در جهت رفع نیاز بیمه شده دیگری که استثنائاً محتاج میشود مصارف کلی بعمل بیاید خوب يك فردی بیمه میشود بیست سال حق بیمه میرد از دست او برای اینکه اگر اچناناً بعد از بیست سال خرجی باو تعلق گرفت بمشکلی برخورد کرد بیماری پیدا کرد که هزینه اش از عهده او خارج بود بیمه پردازد بنده نمیدانم يك فردی که ده سال دوازده سال ۱۵ سال بیمه را پرداخته است بمناسبت خدمت در منطقه‌ای که مشمول بیمه است اگر منتقل شد بمنطقه‌ای که مشمول بیمه نیست از آن بعد با این آدم چه رفتاری خواهد شد حق بیمه از او کم میکنند حق بیمه از او کم نمیکند و در این مدت که حق بیمه کم نمیکند بیمه او قطع میشود؟ یا برای يك آدمی که مدتی بیمه بوده است در منطقه بیمه شده و امروز خدمت میکند در منطقه‌ای که مشمول بیمه نیست يك حقی يك ضابطه‌ای يك تکلیف معینی باید مشخص شود که اگر این آدمی که ده سال است بیمه شده رفت جائی که بیمه در آنجا نیست جوابگوی پیش آمدهائی که برای او و افراد خانواده اش که مشمول بیمه هستند چه خواهد بود بچه ترتیب خواهد بود و بچه صورت یا این آدم رفتار میکند؟ بنده عرض کردم لایحه در قبال هدفی که دارد هدفی که شاید برای رسیدن بمرحله نهائی اش بایستی تجربه و مطالعه و مراحل را طی کند پیچیدگی هائی دارد حل این مشکل بیان راه‌حلهائی که برای این مطلب در نظر گرفته اند بعهده دستگاه مطالعه کننده و بعهده کمیسیونهای تصویب کننده است که ببیند وقتی که تصویب میکند که کارکنان دولت

در قبال پرداخت مبلغی از هزینه سرانه بیمه میشوند و بقیه این هزینه سرانه از اعتبارات مملکتی برای آنها پرداخت میشود این اعتبارات با نسبت حقی که آنها نسبت باعتبار کل درمائی مملکت دارند چه نسبتی دارد تکلیف سایر مردم که مشمول این بیمه نیستند در قبال اختصاص بیشتر امکانات محدود موجود بیک طبقه مردم چه تکلیفی پیدا میکند همه اینها بنظر بنده و بقیه من نباید در لایحه روشن و مشخص باشد و بنده استدعا دارم چون اینرا در جلسه گذشته عنوان کردم نمایندگان محترم دولت تکلیف و وضع خود بیمه شده را در قبال تعیین محل خدمت مأموریت ها اعزام این فرد به نقاطی که مشمول مقررات بیمه نیست مشکلاتی که از این بابت در زندگی اداری و در انجام خدمات و رساندن خدمات بنقاط دور دست فراهم میشود مطالعاتی اگر دارند راه‌حلهائی اگر دارند ولی اگر بیان این مشکلات کمک میکند به جنبه مطالعاتی تهیه کنندگان این لایحه باینکه علونظر باین مشکلات توجهی بفرمایند برای راه‌حلهایش مواردی را در نظر بگیرند که انشاء الله لایحه‌ای که بتصویب نمایندگان محترم خواهد رسید از هر عیب و نقصی مبری باشد و تأمین کننده حقوق حقه کارمندی که بیمه میشود و بایستی در تمام مدت خدمت و دوران باز نشستگی از این امکانات که بمناسبت پرداخت حق بیمه در مقابل او تعهد شده است برخوردار باشند بنده امیدوارم توضیحاتی که مدافعین لایحه عنوان خواهند کرد بتواند ابهامی را که برای بنده و خیلی از نمایندگان و خیلی از کارمندان دولت وجود دارد مرتفع کند و اگر چنین ابهامی مرتفع شود بنده شخصاً خیلی خوشحال خواهم بود (احسنت).

رئیس - آقای دکتر بهزادی تشریف بیاورید

دکتر بهزادی - درباره این ماده از لایحه تأمین

اجتماعی باز بحث‌هایی و اشاراتی بمواد گذشته شده است که بنده باید در اطراف آن توضیح بدهم من اعتقاد دارم باینش داورى هاورسوب‌های ذهنی و سودجویی از بعضی شگردهای پارلمانی و اتکاء بکلمات نمیشود نسبت بلوایح انقلابی اظهار نظر کرد البته این بیان من این معنی را نخواهد داشت که ما از انتقاد دوستان اقلیت پرهیز داریم

و آنرا مفید نمیدانیم منتهی الگوئی که مادر باره بحث در مواد لوایح انتخاب میکنیم بر اساس ارزشها و نیازهای انقلابی است ما خیلی نگران در مورد کلمات «امکانات» و «بتدریج» نیستیم همانطور که یکی از همکاران عزیز مادر ابتدا اینجا درباره «بتدریج» صحبت کرد و گفت در صحنه انقلاب کلمه امکان گذاشتن درست نیست استدلال بنده این است که ضد و نقیض بحث شده است بنده اعتقاد دارم در مورد همین مثله که بعضی از شکیات مطرح شد و در سایر موارد انقلاب ایران امکان آفرین است آن روزی که سایر لوایح انقلابی در این مجلس تصویب شد خیلی‌ها بودند که فکر میکردند مگر ممکن است این لوایح بمرحله عمل برسد پشتوانه بتدریج و امکانات از يك سوی رهبر بزرگ مملکت است در شرایط انقلابی در این مرحله از زمان نمیشود بصورت عرفی و عادتى گذشته بازی کرد. انقلاب ما امکان آفرینی است در گزارشی که جناب آقای نخست وزیر در فراکسیون پارلمانی حزب ایران نوین راجع به برنامه داشتند نیست عوامل متغیر این مسئله که بتدریج امکان را میسر میکند و عواملی که نیروی انسانی را از خسار وارد خدمت میکند صحبت فرمودند درست است که بعضی از مغزهای ما به اجتماع خودشان آن مسئولیتی را که دارند ایفاء نمیکند ولی وضع مملکت ما محیط اجتماعی ما طوری است که ما میتوانیم مغزها را از نقاط دیگر بمملکت خودمان جذب کنیم پزشکی از خارج بمملکت ما می‌آیند برنامه هست که بیمارستانهای بزرگ منطقه‌ای ایجاد شود دیگر امروز بیمارستانهای سی تختخواهی پنجاه تختخواهی نه ارزش فنی دارد نه ارزش اقتصادی اینها مسائلی است که در متن بتدریج و امکانات مطرح است برنامه هست که برای تربیت نیروی انسانی راه حل درست بکنند و به تربیت پزشکان اقدام بکنند که بروستاها بروند اینجا یکی از دوستان بسیار عزیز من صحبت کرد که این لایحه در شمال شهر عمل میشود و در جنوب شهر عمل نمیشود خوب آیا این منطقی است؟ وقتی قانونی تصویب شد مؤسسه‌ای مشمول این قانون شد خوب بعضی هادر شمال زندگی میکنند و بعضیها در جنوب شهر وقتی مطالبی میفرمائید احساس بفرمائید

که شنوندگانی هم اینجا هستند البته توضیحاتی که دوست عزیز من آقای فرهادپور در مورد بعضی از شکهای که از خواص ایشان است و ما از شك ایشان استفاده میکنیم میدانید انسان در مقابل هر پدیده‌ای باید شك بکند شك برای انسان اندیشمند است ولی باید نتیجه یقین برسد که بعضی از دوستان ما دیرتر می‌رسند مثلاً در مورد این جزئیات یا این وقتها یا این موشکافها تردیدی نیست که توضیحاتی معروض خواهند داشت ولی نظر من در کلیت این موضوع عبارت از اینست که هیچ مسئله‌ای و پدیده‌ای را نمیشود تمام جهانش را بصورت عینی مطرح کرد هیچوقت تئوری مرحله علم‌الیقین نمی‌رسد این جا مسئله‌ای بوده است که آقای فرهادپور خودتان شاهد بودید که ما روی این مسائل بتدریج صحبت کردیم و بحث کردیم و بعد خودتان هم نتیجه مثبت رسیدید. شما عزیز من، سرور من، آنچه را که ما بارها شنیدیم بار دیگر بفرمائید حقیقتان است ولی خوب مسئله وقتی بجائی میرسد که پذیرانستید شاید بدلیل این باشد که يك چیزی هم برای استماع سایر هم‌مسلمانان ما و نمایندگان محترم که در کمیسیون نبودند به اینها برسد لذا اینجا عرض میکنم باکمال وجدان و صداقت که هیچ نوع پیراستگی در زندگی اجتماعی و در جنبه اخلاقی من نیست این لایحه در شور دوم بطوری منقح شده است بطوری اصلاح شده است و عوامل دیگری در آن دخالت داده شده است که بنده یقین دارم که بهترین راه حل ممکنه در شرایط موجود است ولی ممکن است تردیدهائی پیدا بشود بزعم دوستان که مسلماً عمل و کردار و اقداماتی که در آینده خواهد شد پاسخگوی مثبت وقایع کننده شما خواهد بود اینقدر بدین نباشید تقارن تقدیم این لایحه عظیم برنامه پنجم شاید در ذهن ما خطور کند که يك مقداری از مسائل اجرائی این لایحه در عظمت آن لایحه پنهان است چرا بصورت انتزاعی مسئله را مطرح کنیم اگر شما بخواهید سیاست درمانی مملکت را فقط در چهارچوب سیاست کارمندان دولت بررسی کنید يك فکری است انتزاعی و غیر انقلابی سیاست درمانی مملکت را بایستی در يك مرکز عالی تر با استفاده از تمام معلومات و اطلاعات مطرح کرد که يك قسمتی و جزئی از

آن برنامه عظیم این قسمت خواهد بود بنده معذرت میخواهم بیش از این موجبی نمی‌بینم که در اطراف این لایحه صحبت بکنم ولی بعنوان يك طبیب معتقدم که با شرایط فعلی با امکاناتی که فعلاً داریم میدانیم که انقلاب ما امکان آفرین است و میدانیم که این لایحه ما از هر جهت قابل دفاع است و امیدواریم و ایمان داریم که نتایج بسیار سودمندی برای کارمندان دولت خواهد داشت و يك راه گشائی و تجربه برای پیدا کردن سیاست کلی خدمات درمانی در مملکت خواهد بود، سپاسگزارم (احسنت).

رئیس - نظردیگری در ماده ۷ نیست؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم بماده ۷ خانها و آقایانی که موافقت خواهش می‌کنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۸ قرائت می‌شود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۸ - اعتبار و امهای درمانی سازمان برنامه مربوط به توسعه شبکه بیمارستانی از طریق بخش خصوصی که بوسیله وزارت بهداشتی پیشنهاد و بتصویب سازمان برنامه میرسد از تاریخ تصویب این قانون در اختیار سازمان قرار میگیرد تا با توجه بمقتضیات و احتیاجات درمانی کشور و با رعایت ضوابط مصوب بمصرف برسد.

رئیس - در ماده ۸ نظری نیست؟ آقای دکتر رئیسی بفرمائید.

دکتر رئیسی - در ماده ۸ و انگذاری تمام اعتبار و امهای که جهت تأسیس بیمارستانها و انگذاری گروههای پزشکی است به این سازمان مطرح است آنچه که مسلم است روزی که این لایحه، یعنی لایحه و امهای بیمارستانی مطرح بود یا اصلاً ایجاد شد برای این منظور که گروههای پزشکی بتوانند از این و امها در نقاط دور افتاده مملکت استفاده بکنند که هم باری از دوش وزارت بهداشت برداشته باشند و هم يك خدمت ارزنده‌ای به مردم مملکت بخصوص در آن نقاط که مردمش امکانات کافی ندارند کرده باشند. از طرف دیگر همانطور که در گذشته هم عرض کردم يك طبیب با مخارج سنگینی که برای دولت و مردم در برداریم ممکن است بزود آتی برای این مردم نداشته باشد کاری به این ندارم که يك طبیب هر حدود

گروهها و انگذار کنید و آن مابه‌التفاوت بهره‌ای را که شما می‌خواهید بگیرید این لایحه - با وزارت بهداشتی تأمین میکند هر چقدر این رابطه بدهید از بالا نگاه کنید نسبت به جاهائی که امکانات و بهره‌های درمانی ندارند نگاه کنیم این ممکن نیست توسط این سازمان با این کیفیت انجام بگیرد مگر اینکه خود وزارت بهداشتی بطور جداگانه اقدام بکند نظر من بطور کلی شخصاً این است که این سازمان هیچگونه صلاحیتی ندارد که بیابد در سطح مملکتی این و امها را و انگذار کند به گروههای پزشکی چرا برای اینکه باید در مسیر منافع عام باشد هیچ ربطی به کارمند ندارد هر فردی از مردم میتواند از این و امهایی که داده میشود برخوردار بشود بهر طریق این و امها بسط داده بشود بفع مملکت و مردم مملکت خواهد بود این بود نظر من (احسنت).

رئیس - آقای دکتر بیت منصور بفرمائید.

دکتر بیت منصور - برای توضیح درباره ماده ۸

لازم است بعضی برسانم وقتی که این و امهای درمانی لایحه‌اش تصویب شد منظور برای جذب دکترهایی بود که در خارج هستند و باید بعضی برسانم که این برنامه بسیار موفقیت آمیز بود و گروههای بیشماری از کشورهای مختلف آمدند و در اینجا بیمارستانهایی در سطح مملکت درست کردند و میخواهند این کار را از وزارت بهداشتی بگیرند این برنامه بقدری موفقیت آمیز بود که اعتبار آن مدتی پیش تمام شده و مؤسسانی که یکی از آنها در اراک بود و توسط شاهنشاه آریامهر افتتاح شد نمونه این کار و اعتباری بود که به گروههای پزشکی داده شد برای همکار ماسوئ تفاهمی شده در اینجا توضیح داده شده که این اعتبارها که در اختیار وزارت بهداشتی و توسط سازمان برنامه مصرف میشد می‌آمد در سازمانی که برای تأمین خدمات درمانی بود و آنها هم وابسته به وزارت بهداشتی است قرار گرفت در مورد بیمه از آن هدف که بیمه درمانی باشد برای ساختن مؤسسات خصوصی گروههای پزشکی موانعی ایجاد نخواهد شد همان برنامه هست همان هدف پولی دولت است منتها متمرکز میشود در سازمانی که ما لایحه‌اش را تصویب میکنیم عین همان لایحه تصویب شده است منتها اعتباری که وزارت

۵۰۰ - ۶۰۰ هزار تومان خرج مادی دارد تا طبیب بشود به‌عده ممکن است برای گرفتن تخصص از آزادبهای این مملکت استفاده کند و به خارج برود و بازده‌اش را به آن کشور خارجی بدهد در صورتیکه هیچگونه بازدهی برای مردم این مملکت ندارد با این لایحه فکر شد که يك مقداری از مغزها را که فرار کرده‌اند مجدداً جذب بکنند به بینند تمام این صحبتها و بحث‌هایی که میشود از جهت درمان در سطح مملکت است و از اول تا آخر این لایحه سعی شده است که در سطح مملکت اجرا بشود برای اینکه بتوانند بیمارستانهایی ایجاد کنند که با وزارت بهداشتی سبک‌تر بشود خدمت‌هایی در نقاط دور افتاده بشود و کسانی که می‌توانند بروند آنجا و به کسانی که بی بضاعت هستند این گروهها توجه بکنند و خدمات درمانی بکنند من نمی‌دانم و قتیکه يك لایحه در سطح مملکتی قرار دارد يك وامی را گروهائی که میخواهند تشکیل بشوند و در سطح مملکت میخواهند تشکیل بشود چطور می‌آورند در لایحه‌ای که يك چهارچوب مشخصی دارد فقط مربوط به کارمندان دولت است توجه بفرمائید اگر این لایحه، بسیار خوب اجرا بشود، فقط در مورد کارمندان دولت می‌تواند خوب باشد. ملاحظه بفرمائید در مورد و انگذاریشان همانطور که توضیح داده شد ممکن است تمام شده باشد ولی برنامه پنجم در پیش است باز هم مطرح خواهد شد که این و امها را یکی خواهند داد اگر در جنبه اصلاحی این لایحه بود باین فرم اقدام میشد که تا بحال بانکهای دولتی مؤسسات اقتصادی و امهای و انگذارنده‌ای داشتند که می‌آمدند و امها را با بهره نسبتاً زیادی بگروههای پزشکی که تشکیل میشد و انگذار می‌کردند این مؤسسات اقتصادی شم این را دارند جنبه پذیریت را در نظر میگیرند بازده را هم در نظر می‌گیرند که این پولی را که باین افراد می‌دهند چطور بر می‌گردد فقط اشکالی که بوجود می‌آید این مؤسسات اقتصادی بهره‌های سنگینی دارند که برای گروههای پزشکی قابل پرداخت نیست و این لایحه که تنظیم شده است برای این است که از بهره کمتری استفاده بشود چه ایراد دارد که مدیاتی این را به همان مؤسسات اقتصادی با ضوابطی که برایشان معین میشود بگوئیم که شما با این ضوابط باین

بهداری داشته در اختیار سازمان درمانی قرار خواهد گرفت.
رئیس - آقای فرهادپور بفرمائید.

فرهادپور - بنده خیلی متأسفم که در قبایک رویه صدر صد منطقی که اقلیت در پیش دارد برای اینکه مشکلات یک لایحه، نقاط ابهام یک لایحه را عنوان کند دستگاههای مجریه و اکثریت تصویب کننده باین نکات ابهام توجه کنند راه حل پیدا کنند لایحه‌ای که از تصویب میگذرد و دستگاهی که اجرای لایحه را بعهده می‌گیرد باین تکلیف روشن تر باینک وضع بهتر باین قانون مشخص تر بتواند وظیفه‌ای را انجام دهد. آنچه هست بنا بر تصویب اکثریت محترم نمایندگان اصل تر تأسیس سازمان بیمه درمانی کارکنان دولت قبول شد. اساس حکم می‌کند وقتی اکثریت فکری را قبول کرد، تصویب کرد، این رشد فکری و سیاسی است که بایستی از آن تبعیت بشود (احسن). تمام بحث مادر مسیر تقویت قبول این فکر حالا در جهت کمک و نشان دادن نقاط ابهامی است که برای خود دستگاه اجرائی و برای خود دولت روشن شدنش مهم است بنده میگویم بیمه شده وقتی به مکانی که در آنجا بیمه نیست میرود تکلیفش چیست برای من از کلیات میگوئید انتظار من این بود که بگوئید ما با این آدم با چنین شرایطی اقدام میکنیم ما میگوئیم مسئول اعتبارات و امکانات درمانی مملکت وزارت بهداشت است در قبال مجلسین ایران در قبال دستگاه رهبری شاهنشاهی ایران، در قبال مردمی که این مسئولیت را از وزارت بهداشت میخواهند یک جا بحث که هست میگویند آقا سیاست درمانی کلی مملکت در یک سطح عالیتر در یک مقام عالیتر بحثش است این سازمان کوچک که مربوط به تأمین بیمه کارکنان دولت است جزئی از کل این وزارتخانه است بنده هم این را قبول دارم در راه رفع مشکل بحث می‌کنیم اعصاب خودمان را تحت فشار قرار میدهیم دوستانمان را میرنجانیم ولی بهر حال شأن دموکراسی و رشد فکری این است که نه دوستان برنجند و نه ما از خستگی ناراحت بشویم مطلب را عنوان بکنیم و جواب بهتر بشویم جواب من در مسئله قلبی داده نشد شاید برای خود وزارت بهداشتی یک فکری پیش بیاید و همینقدر من اگر نتیجه

گرفته باشم متشکرم که بروند و راه حلی برای این مشکل خیلی روشن که بنده عنوان کردم در ماده بخصوصی پیدا بکنند اما در ماده ۸ دوتا اشکال بزرگ می‌بینم اول این است که ماده ۸ این لایحه با استقبال لایحه برنامه پنجم رفته در صورتیکه اول بایستی در برنامه پنجم مملکت تکلیف برنامه درمانی در سطح کلی همانطور که همکار محترم جناب دکتر بهزادی که واقعاً تجربه و سابقه و تخصص و عشق و علاقه شان به این مسئله برای بنده همیشه آموزنده و نقطه اتکاء و اطمینان است در برنامه پنجم اول باید این تکلیف روشن بشود برای کل برنامه عمرانی، بعد در شکم آن کل سهمی که به بیمه درمانی کارکنان دولت میرسد مشخص بشود در آنجا هم باید تعیین بشود که در برنامه چهارم چنین تزی داشتیم ۲۰۰ میلیون تومان برای این کار گذاشتیم قسمتهائی از این برنامه انجام شده است و قسمتهائی دیگر در دست انجام است و مبالغی باقی مانده است تعهد نشده است بطور قطع و یقین وزیر محترم بهداشتی نتیجه برنامه پنجساله گذشته را عنوان خواهند کرد اگر کار مفید بوده است نتایج خوبی گرفته‌اند در برنامه عمرانی پنجم با تجربه از برنامه عمرانی چهارم تکرار خواهد شد اگر مفید نبوده است راه ضرورش بسته خواهد شد ولی آنچه مسلم است بعقیده من جناب دکتر بیت‌منصور این اعتبارات باید چنانچه تصویب بشود در برنامه پنجم در اختیار وزارت بهداشت باشد که این سازمان جزء وابسته‌ای آن وزارتخانه برای انجام وظیفه محدودی است هیچ بحث ما اینجا در این نیست که در برنامه پنجم که هنوز مطالعه نشده، مطرح نشده، رسیدگی نشده، مداخله کنیم. بحث ما اینست که این اعتبارات و این راه که در اول برنامه چهارم از طرف وزارت بهداشتی عنوان شد و بطور قطع نتایجی داشته تا آنجائیکه بنده میدانم بیشتر از ۱۲۰۰ تختخواب بیمارستانی از این راه تأمین شده است و مبالغی باقی مانده است تجربه‌ای برای وزارت بهداشتی بدست آمده است که چطور شد که بقیه این پول جذب نشده است و مبالغی که جذب نشده است چه نتایجی داشته است مثل اینکه در کمیسیون توضیح داده‌اند که نزدیک به ۸۰

میلیون از این اعتبار باقی مانده بنده میدانم شاید این موضوع را صحیح توضیح نداده باشند آنچه واضح است اعتباراتی که در برنامه پنجم منظور میشود بایستی در اختیار وزارت بهداشتی باشد که اگر خواست هر مقدارش را از طریق این مؤسسه و وابسته‌اش بمصرف برساند بنده در اینماده پیشنهاد کردم که اگر مقصود تمتع اعتبار برنامه چهارم است آن قید بشود ولی معلوم شد که خیر برای برنامه پنجم هم همین فکر هست اصل فکر را وقتی بپسندیم و قبول کنیم و تصویب شده باشد منطقی حکم میکند که بایستی این اعتبار در اختیار وزارتخانه مسئول که در قبال مجلسین، در قبال مردم، جوابگوی خدمات درمانی است باشد چون باینکه از نظر اجرائی تجربه کردند اینکار را بمؤسسه‌های نظیر شیر و خورشید سرخ یا دانشگاهها یا سازمان خدمات شاهنشاهی یا بیمه‌های درمانی باین کیفیت دادند ولی بهر حال آنکسکه مسئول در برابر نمایندگان ملت است وزیر بهداشتی است این اعتبارات بایستی در اختیار وزارت بهداشتی باشد هر مبلغی را که مصلحت بداند از طریق این مؤسسه یا از طریق شیر و خورشید سرخ بمصرف برسد از آن راه مصرف خواهد کرد هر مقدارش را که مصلحت بداند به سازمان خدمات شاهنشاهی بدهد و نظایر آن و گرنه اختصاص دادن کل اعتبارات پیش‌بینی شده در برنامه که گفته شده است شامل برنامه پنجم هم میشود منحصرأ باین دستگاهی که بنده میدانم بیمه‌گر است کار بیمه‌ای انجام میدهد یا مجری است کار اجرائی درمانی انجام میدهد چون اصلاً یک حالت پیچیدگی در این لایحه میبینم شتر مرغی است بیمه‌گر یک کیفیتی دارد یک وظیفی دارد دیگر بکار اجرائی دخالت نمیکند مجری که میخواهد بیمارستان بسازد درمانگاه بوجود بیاورد طبیب استخدام بکند و نخواهد که مسئول باشد این یک مسئولیت دیگر دارد بهر حال بنده پیشنهاد کردم این اعتبارات در اختیار وزارت بهداشتی باقی بماند و با نظر وزارت بهداشتی در رشته‌های مختلفه‌ای که میتواند پاسخگوی نیاز درمانی صد درصد مردم این مملکت باشد به نسبت قسمت بشود و ما نتایجی بگیریم ملاحظه بکنید ما بدوستانی که در برنامه چهارم بودند و

بحث میکردند مخصوصاً جناب دکتر الموتی لیدر محترم اکثریت که ریاست کمیسیون برنامه‌رادی داشتند این اعتبارات در آن تاریخ بکیفیتی و با شرایطی تخصیص داده شده که بنقاط تجمع بیشتر مردم و با تسهیلات بیشتر در آنجا که خدمت بیمه درمانی کارمندان دولت کمتر است برود یعنی شما گفتید در مناطق مرزی و دور افتاده حتی با بهره نیم در صدویک در صد و در شهر با بهره سنگین تر هدف این لایحه بردن یک مقدار خدمات بمنطقه‌ای که هدف این لایحه بیمه درمانی، وقتی واقعاً کارشان را انجام بدهند، از مراکز عکس آن شروع میشود یعنی از مراکز تمرکز کارمندان مؤسسه باید شروع کنند در صورتیکه وزارت بهداشتی متعهد تأمین درمان در مراکز تجمع مردم مناطق روستائی نقاط دور افتاده و مناطقی که محرومیت بیشتر دارند باین لحاظ بنده عرض میکنم که امیدوارم این دو تا وظیفه هر کدام در موضوع خودش به بهترین نوع انجام بشود در دو نقطه مقابل هم که انشاء الله یک روزی بهم میرسند و یک شبکه کامل بوجود می‌آورند. باین مناسبت بنده اختصاص تمام اعتبارات وامی در برنامه پنجم را و دادن یک مؤسسه بیمه درمانی مربوط بکارمندان دولت که تازه در مراکز بزرگ شروع بکار خواهند کرد خلاف استدلالی میدانم که در برنامه چهارم شد و قبول شد اگر آن فکر بقوت خودش باقی است این فکر را تعدیل بفرمائید که نه آن تراز بین برود و نه آن فکر و استدلال بطور کلی از بین برود نه این مؤسسه بصورت سهمی که از این اعتبارات بهش میرسد محروم بماند نتیجه اینکه پول باید در اختیار وزارت بهداشتی و حکمش باید در برنامه پنجم داده بشود نه در این لایحه، معذرت می‌خواهم (احسن).

رئیس - آقای دکتر شاهقلی بفرمائید.

دکتر شاهقلی (وزیر بهداشتی) - با کسب اجازه من می‌خواستم این مسئله را کمی روشن بکنم مخصوصاً برای جناب آقای فرهادپور که وام درمانی پایه بیمه درمانی است در صورتیکه ما اساس توسعه بخش خصوصی را در برنامه چهارم پیش‌بینی نمیکردیم و این وام را در اختیار بخش خصوصی نمیگذاشتیم و بخش خصوصی توسعه پیدا نمیکرد الا آن نمیتوانستیم این قانون را بیاوریم و بجرئت میگویم که در مدت کوتاهی قدرت این را داریم

که این قانون را اجرا کنیم اینها دوجیز لازم و ملزوم هم هستند کارمند دولت را بیمه میکنیم و تعهد کردیم که کارمندان دولت از بخش خصوصی استفاده بکنند بنابراین بخش خصوصی در مملکت باید توسعه پیدا کرده باشد تا کبارمندان دولت بتوانند از آن استفاده کنند اینست که دو مسئله جداگانه نیست يك مسئله است فرمودید اگر يك نفرده تا بیست سال پرداختهای بیمه‌ای خود را کرده باشد و بعد از نقطه‌ای به نقطه دیگر منتقل شود چه وضعی برایش پیش خواهد آمد؟ خواستم عرض کنم که ما در زمان انقلاب هستیم و قول میدهیم بشما که به ده سال بیست سال نرسد که افراد این مملکت از این قانون استفاده کنند و آن بحثی که برای بتدریج کردیم برای این بود که از آنها پول نگیریم تا موقعیکه در این زمان کوتاه توانست باشیم خدمت را بهشان عرضه بکنیم. خواستم با اطلاع نمایندگان محترم برسانم که در وضع حاضر چون طبق قانون دیگری قدرت اجرای این قانون را برای فرهنگیان داشتم در حال حاضر با ضوابط این قانون در سراسر مملکت ۱۶۰ هزار نفر از فرهنگیان را بیمه کرده‌ایم، عرض کردم در زمان انقلاب هستیم و بطور انقلابی کار میکنیم و فکر میکنیم ۱۶۰ هزار نفر از این کارمندان دولت که آموزگاران و دبیران را تشکیل میدهند بیمه شده‌اند و الآن دفترچه بیمه‌شان را داده‌اند از این خدمت باین طریق استفاده می‌کنند مسئله‌ای را که يك کمی دیگر فکر میکنم مبهم باقی مانده که این بیمه درمانی فقط بیمه در حال بستری شدن کارمندان نیست هم بیمه درمانی سرپائی و هم بیمه بستری شدن است که گویا طبق آماری که هست بیش از ۸۵ درصد یا ۹۰ درصد رقم صحیح الآن درست بیاد من نیست از خدماتی که عرضه خواهد شد خدمات درمانی سرپائی خواهد بود و جزئی از این خدمت، خدمت بستری است این است که زیاد در ایجاد بیمارستانهایی که تا بحال همان ۱۲۰۰ تخت که میفرمائید تمام شود آن ۱۲۰۰ از لحاظ بستری شدن کارمندان دولت کاملاً تکافو می‌کند عرض کنم اینها منطقه‌ای هستند و بیماران بستری را میشود از راه دور هم به بیمارستان منطقه‌ای آورد عمده خدمات سرپائی است که بنحو

آسان‌تری در اختیار بیمه شدگان گذاشته خواهد شد، عرض دیگر که می‌خواهم بکنم تعدادی از این ۱۶۰ هزار نفر فرهنگیان که الآن بیمه شده‌اند و از این بیمه استفاده می‌کنند در استان مرکز و تهران هشتاد درصد را توانسته در بر بگیرد در دیگر نقاط مملکت صد درصد شان یعنی ما از همان نقاط مرزی که مورد نظران بود از آن نقاط شروع کردیم بعد از شهرستانها آمدیم و رسیدیم به تهران و تهران هنوز تمام نشده است برای اینکه سه ماه است که این را شروع کردیم فکر کردم که این توضیح مختصر شاید روشن کرده باشد مطلب را، يك مسئله دیگر را بعرض میرسانم که این قسمتی را که برای کارمندان دولت در نظر گرفته شده جزء مختصری است که در برنامه پنجم ملاحظه خواهید فرمود توسعه خدمات درمانی در کشور توسعه عظیمی خواهد بود و چهل هزار تختی را که قبلاً در مملکت بوده است و هنوز هست و در اختیار مردم این مملکت است برای خدمات تقریباً مجانی، و آنهایی که ایجاد خواهد شد در آتیه چه در دانشگاهها که تأسیس خواهد شد چه در بخش عمومی آن تختها در اختیار اشخاص بی بضاعت خواهد بود (احسن) و طبق این قانون گروهی از این اشخاص بی بضاعت از این وسائل درمانی خصوصی استفاده خواهند کرد، متشکرم (احسن).

رئیس - آقای دکتر موسوی بفرمائید.

دکتر موسوی - ماده ۸ در این لایحه از آن موادی است

که جادارد هر چه بیشتر در اطرافش صحبت شود شاید نتیجه مطلوب‌تری برای اشخاصی که تا بحال هنوز برای درمان آنها فکر اساسی نشده است بتوان گرفت چرا؟ برای اینکه این ماده یکی از موادی است که اعتباراتی را که سازمان برنامه برای درمان مردم تخصیص میدهند اگذازه می‌کند باین سازمان. در بحث راجع باین ماده روی دو موضوع میشود تکیه کرد اول اساس برنامه‌وام درمانی، جناب وزیر بهداشتی من فکر میکنم اگر بخواهیم منصفانه قضاوت کنیم باید بگوئیم برنامه‌ای که بعنوان وام درمانی در این مملکت بوسیله وزارت بهداشتی طرح شده و تا حدودی هم جلو آمده است نتایج حاصل از آن برخلاف آنچه گفته میشود با انتظاراتی که باید از فعالیتهای انقلابی این

مملکت داشت تطبیق نمیکند. چرا؟ برای اینکه مادر برنامه‌ای که دیدیم طرح شده گویا قرار بر این بود که برای هر صد هزار نفر در این مملکت در حدود ۱۵۰ تخت خواب درست بشود و ۱۵۰ تخت خواب برای هر صد هزار نفر باید به تناسب مردم در همه نقاط این مملکت تقسیم بشود بطوریکه همه هر صد هزار نفر از این ۱۵۰ تخت خواب استفاده بکنند نتیجه کار امروز این شده است که خود جنابعالی بهتر میدانید که تهران برای هر صد هزار نفر در حدود ۴۰۰ تخت خواب دارد یعنی از آن مینیموم که قرار داشتند ۱۵۰ نباشد ۲۵۰ تخت خواب بالاتر و ولی در شهرستانهای دیگر بطور معدل فراهم شده و میگردیم از شهرستانهایی که برای هر ۲۵۰ هزار نفر يك تخت خواب هم ندارند. این چه برنامه انقلابی است در این مملکت که بعد از آنهمه اعتباراتی که از طرف سازمان برنامه تخصیص داده شده است و گفته میشود همه اش پرداخت شده و همه اش خرج شده هنوز هم کوچکترین تعادلی نه تنها ایجاد نشده است بلکه در اثر این برنامه عدم تعادلی هم بچشم می‌خورد یعنی این برنامه که امروز عملی میشود با نحوه‌ای که تا بحال عمل شده است نتیجه‌اش این است که در شهرهای بزرگ که بی‌نیاز از این هستند که در شرایط فعلی بر تعداد بیمارستانها یا تخت خواب های آنها اضافه شود اضافه میشود ولی دهستانها محروم میمانند الآن جناب دکتر الموتی جواب مرا نمیدهند چون گوش نمیدهند (عباس میرزائی - اگر جواب شمارا بدهند آنوقت هم میگوئید آزادی بیان ندارید) شما که هستید جواب مرا خواهید داد الحمدلله که از همه مسائل هم اطلاع دارید و متیجر هستید (عباس میرزائی - مثل شما که هم وکیل عدلیه هم طبیب هستید) عرض کنم نتیجه اینکه از این وامهای درمانی در شهرستانهای دور افتاده و روستاهای این مملکت که انقلاب این مملکت برای این است که محرومین بتوانند استفاده کنند هیچ بهره‌ای نمی‌برند. در همان کمیسیون گفته شده که هیچکدام از شهرهای دور افتاده نمیتوانند استفاده از این وام کنند و بعنوان مثال ماه شهر را گفتند که يك نفر پیدا شده و خیال کرده است که میتواند از این وام اگر بیمارستان درست کند در آنجا بستری پیدا می‌کند و مردم مراجعه

می‌کنند و این بیمارستان را درست کرده ولی این بیمارستان بیمار ندارد میداند چرا؟ نه برای اینکه بیماری نیست بلکه برای اینکه با شرایط این وام داده میشود که هر تخت خواب برای هر بیمار ۱۵۰ تومان تمام میشود، در يك دهستان دور افتاده در زمان انقلاب که هفده میلیون نفر زارعین و کشاورزان این مملکت است چگونه مامیتوانیم بیمارستانی دایر بکنیم که هر کشاورز که درآمد سالیانه‌اش در اثر انقلاب به ۲۰۰ دلار یا ۲۵۰ دلار رسیده است بیاید برای هر شبش ۱۰۰ تومان ۱۵۰ تومان پول تخت خواب بدهد؟ (بکنفر از نمایندگان - به ۵۰۰ دلار رسیده است) الحمدلله ولی با ۵۰۰ دلار بازم نمیتواند انشاء الله بهزار دلار برسد بهرحال در اساس برنامه وام درمانی باید وزارت بهداشتی تجدید نظر بکند (دکتر تربیت منصور - جناب موسوی همینکه بیمه بشوند میتوانند بستری بشوند) اما راجع باینکه با این قانون بیمه بشوند میتوانند استفاده کنند آقای دکتر بفرمائید بینم در میان ۲۵۰ هزار نفر کشاورزان منطقه هشتروند که بنده بوضع آنجا واردتر هستم آیا ۲۵۰ کارمند داریم که این قانون بتواند بآنها کمک کند؟ نه، حرف ما همین است که این اعتباراتی را که برای درمان این مردم محروم دور افتاده مملکت است میآوردید به سازمانی میدیدید که آن سازمان مأموریت دارد فقط کارمندان دولت را و خانواده‌شان را معالجه بکند و اینها بیچوجه در روستاهای این مملکت نیستند و در شهرها هستند نتیجه اینکه فقط شهرهای این مملکت خواهند توانست از این وام استفاده کنند بنابراین از وزارت بهداشتی تقاضا دارم در صورتیکه این لایحه تصویب بشود که حتماً تصویب خواهد شد در نحوه تخصیص و تقسیم این وامها تجدید نظری بفرمائید به ترتیبی که مناطق دور افتاده و روستاها بتوانند برخلاف گذشته استفاده کنند.

رئیس - نظر دیگری در ماده ۸ نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۸ رأی می‌گیریم خانها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۹ قرائت میشود.

(بشروح زیر خوانده شد)

ماده ۹ - اعتبارات مربوط بطرحهای خرید خدمات که از طرف وزارت بهداشتی پیشنهاد و بتصویب سازمان

برنامه میرسد در اختیار سازمان قرار میگیرد تا طبق آئین نامه‌هایی که از طرف شورای فنی پیشنهاد و بتصویب مجمع عمومی خواهد رسید بمصرف تأمین درمان افراد کم بضاعت و سایر طبقات که از بیمه‌های درمانی برخوردار نیستند برسد.

تبصره ۵ - اعتبارات مربوط بخريد خدمات موضوع قانون واگذاری بیمارستانهای وزارت بهداشتی و همچنین اعتباراتی که بموجب قوانین باطرحهای مصوب سازمان برنامه باختیار شیر و خورشید سرخ ایران و سایر مؤسسات عام المنفعه درمانی گذاشته شده یا در آینده گذاشته شود از شمول این ماده مستثنی است.

رئیس - در ماده ۹ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۹ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۰ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۰ - در نقاطی که اجرای این قانون اعلام میشود سازمان میتواند با تصویب شورای عالی تأمین اجتماعی افراد سایر طبقات و مؤسسات را نیز مشمول این قانون قرار داده و طبق شرایط و مقرراتی که به پیشنهاد شورای فنی و تصویب مجمع عمومی سازمان میرسد نسبت بتأمین درمان آنان اقدام نماید.

رئیس - نسبت بماده ۱۰ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده ۱۰ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۱ قرائت می شود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۱ - اساسنامه سازمان از طرف وزارت بهداشتی تهیه و پس از تصویب کمیسیونهای مربوط بمجلسین بموقع اجراء گذارده خواهد شد. برای هرگونه تغییرات بعدی اساسنامه وزارت بهداشتی قبل بموافقت شورای فنی و مجمع عمومی را کسب و برای تصویب کمیسیونهای مربوط بمجلسین تقدیم خواهد کرد.

رئیس - در ماده ۱۱ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۱۱ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت

خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۲ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۲ - آئین نامه و مقررات مربوط بامور مالی، اداری، استخدامی و تغییرات بعدی آنها و همچنین تعیین میزان اندوخته‌ها و نحوه استفاده از آن بتصویب مجمع عمومی خواهد رسید.

رئیس - در ماده ۱۲ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۱۲ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۳ قرائت می شود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۳ - تا تصویب اساسنامه و آئین نامه‌ها و مقررات اجرائی این قانون وظایف و اختیارات وزارتخانه‌ها و مؤسسات مشمول این قانون در امر درمان کماکان ادامه خواهد یافت.

رئیس - در ماده ۱۳ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۱۳ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۴ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۴ - از تاریخ تصویب اساسنامه سازمان تشکیلات سازمان بیمه کارمندان دولت منحل و کلیه تأسیسات و تجهیزات و اعتبارات و اموال و تعهدات آن سازمان منتقل میگردد. کلیه کارکنان سازمان بیمه کارمندان دولت سازمان منتقل میشوند و مستخدمین رسمی مشمول قانون استخدام کشوری مشمول ماده ۱۴۴ قانون مذکور و تبصره‌های آن و هرگونه اصلاحات و تغییرات بعدی آن خواهند بود و با سایر کارکنان این سازمان تا زمانیکه آئین نامه استخدامی سازمان طبق ماده ۱۲ این قانون بتصویب نرسیده است بر اساس مقررات فعلی رفتار خواهد شد.

تبصره ۱ - اعتبارات ناشی از اجرای ماده فوق الذکر اعم از حقوق و مزایا در بودجه سازمان منظور خواهد شد.

تبصره ۲ - مراکز درمانی موجود سازمان بیمه کارمندان دولت تا زمانی که مجمع عمومی سازمان

مصلحت بداند از طرف سازمان رأساً اداره خواهد شد.
رئیس - در ماده ۱۴ نظری نیست؟ آقای دکتر موسوی بفرمائید.

دکتر موسوی - در این ماده پیشنهادی داده بودم که نمیدانم چرا در کمیسیون مورد نظر قرار نگرفته است پیشنهادم این بود که صدر این ماده باتبصره ۲ مغایرت دارد این عبارت فقط از همین لحاظ است باین معنا که در صدر ماده نوشته شده «از تاریخ تصویب اساسنامه سازمان تشکیلات سازمان بیمه کارمندان دولت منحل و کلیه تأسیسات و تجهیزات و اعتبارات و اموال و تعهدات آن سازمان منتقل میگردد...» روشن است از تاریخی که این قانون و اساسنامه آن تصویب میشود سازمان بیمه کارمندان دولت منحل میشود و ازین میروند بعد در تبصره دوم میگوید مادامی که این سازمان مصلحت بداند سازمانها و بیمارستانها و مؤسسات درمانی سازمان بیمه کارمندان دولت بوسیله خود او اداره خواهد شد آخر در مقدمه خودش

را از بین بردید اگر خودش را هنوز از بین نبرده بودید اشکالی نداشت می گفتید که بتدریج از بین میروند بسیار خوب ولی وقتی خود سازمان بیمه کارمندان دولت را از بین بردید دیگر چطور میفرمائید اگر مصلحت دانستیم بعداً خود آن تشکیلات بوسیله خود آن سازمان اداره شود مگر اینکه بگوئید منظور آن خود این سازمان است که اینهم نمیشود چون اساساً بعد از این خود این سازمان باید اداره کند و احتیاج به تکرار این مطلب نیست بنابراین مغایرتی هست از این جهت بین این دو تا حالا اگر راه حلی بنظر خود آقایان میرسد که بفرمائید و الا بنظر من باید بروند در کمیسیون مورد بررسی قرار بگیرد.

رئیس - آقای دکتر شاهقلی بفرمائید.

دکتر شاهقلی (وزیر بهداشتی) - قربان این سازمان هست که يك تعداد عمارت اجاره‌ای دارد بیمارستانی ندارد چند درمانگاه دارد منظور این است که درمانگاه موجود سازمان قبلی معطل نشود و در اختیار سازمانی که بعد از تصویب این قانون بوجود خواهد آمد و پس از تصویب آن سازمان آن مقدراتی را که در اختیار سازمان قبلی بود که تعدادی اثاثیه و درمانگاه است در اختیار این سازمان قرار خواهد گرفت.

رئیس - نظر دیگری در ماده ۱۴ نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۱۴ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۵ قرائت می شود.

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده ۱۵ - در هر يك از نقاط کشور باینست بهر گروه از کارمندان که اجرای این قانون در مورد آنان اعلام شود وزارتخانه یا دستگاههای مربوط (موضوع ماده يك این قانون) بهیچوجه مجاز بپرداخت وجه یا اختصاص اعتبار اعم از درآمدهای عمومی یا عمرانی یا اختصاصی برای امور درمانی نخواهند بود و همچنین ایجاد هرگونه تعهدی از ناحیه دولت یا دستگاههای مذکور در مورد امور درمانی آن نقاط یا آندسته از کارمندان ممنوع است و کلیه تعهدات و قراردادهای موجود موضوع این ماده از طریق سازمان اجرا خواهد شد.

تبصره ۱ - از تاریخ تصویب این قانون هیچك از وزارتخانه‌ها و دستگاههای مشمول این قانون بدون موافقت سازمان مجاز بتوسعه مؤسسات درمانی موجود خود و یا تعهد اضافی در مورد این قبیل مؤسسات نخواهند بود.

تبصره ۲ - وزارتخانه‌ها و مؤسسات مشمول این قانون مجازند مؤسسات درمانی موجود خود را بلاعوض بسازمان واگذار نمایند تا ترتیب استفاده از تأسیسات مذکور بتصویب مجمع عمومی داده شود.

نسبت بکارمندان این قبیل مؤسسات در صورتیکه مشمول قانون استخدام کشوری باشند طبق ماده ۱۴ این قانون رفتار خواهد شد.

رئیس - در ماده ۱۵ نظری نیست؟ آقای حکمت یزدی بفرمائید.

حکمت یزدی - راجع باصل موضوع - که بحث مفصلی در این دو جلسه شد و متأسفانه با يك مقدار الفاظ مطلب حل شد این است که بر میگردیم بکار قانونگذارش، در ماده ۱۵ اعلام میکند که بعد از اینکه اجرای این قانون نسبت بگروهی از کارمندان قابل اجرا خواهد بود دیگر وزارتخانه آنها نمیتواند بودجه‌ای برای امر درمان یا

توسعه مؤسسات درمانیشان تخصیص بدهد بعد در تبصره میگوید وزارتخانه ها و مؤسسات مشمول این قانون مجازند مؤسسات درمانی موجود خود را بلا عوض به سازمان واگذار نمایند... بنده سؤال این است فرض کنید وزارت دادگستری، در تهران این قانون نسبت به قضات و کارمندانش اجرا شد، بیمارستانها و درمانگاههایی دارد، شما میگویید حق ندارد بودجه ای تخصیص بدهد برای توسعه امر درمان و بیمارستانهای موجودش و درمانگاههای موجودش را چه بکند؟ با کلمه مجاز که حل نمیشود شما باید مجبورش کنید باید بگویید بایستی واگذار بکند ماکه نمیخواهیم که سرمایه بیت المال در دادگستری یا وزارتخانه های دیگر بلا استفاده و راکد بماند ماکلمه «مجاز» را اینجا بگذاریم و مرتب خرج تعمیر و ساختمانش بکنیم بعد بلا استفاده بماند و باز پیش بینی نکردید راجع باموال آنها که اگر واگذار کرد اموالشرا چه میکند چون اجازه خاص میخواهد نسبت بکارمندانش گفته آتهائی که مشمول قانون استخدام هستند طبق ماده ۱۴ عمل بکنند آنها که مشمول قانون استخدام نیستند چه بکنند؟ کجا بروند؟ اینها مسائل است اجازه ندهید حالا که آمده اید در این باب بیت المال را نگذارید بلا استفاده بماند باین کلمه «مجازند» اگر نخورند چکارشان میکنید؟ لاقول ضمانت اجرا بگذارید و بگویید وقتی موجبات استفاده از کارمندان وزارتخانه ای را فراهم کردیم بیمارستانها را از آنجا میگیریم برای اینکه باز برای کارمندان که استفاده بکنند مرکزی مهیا بکنیم استدعا میکنم تعیین تکلیف فرمائید.

رئیس - آقای دکتر شاهقلی بفرمائید.

دکتر شاهقلی (وزیر بهداشت) - قربان اموال در اختیار دستگاههای دولتی است که مجوز قانونی قبلی دارد الان در اینجا مجوزی احتیاج ندارد مؤسسانی را که گفته اند مجازند واگذار کنند علت این بوده است که کلومندان آن دستگاهها در وضع فعلی و بابحنهایی که راجع باین لایحه شدن نگران نشوند که این دستگاه موجودشان بآنها سرویس نمیدهند در هر صورت وقتیکه از طریق دیگری خدمات درمانی برایشان فراهم شد که از طریق

اجرای این قانون است دیگر لزومی ندارد که آن رانگه دارند و دستگاههای دولتی هم دیگر این رانگه نمیدارند و مجاز خواهند بود که این را بلاعوض واگذار کند به سازمان بیمه کارمندان دولت.

رئیس - نظر دیگری در ماده ۱۵ نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به ماده ۱۵ رأی میگیریم خانم ها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۶ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۶ - در صورت بروز اختلاف بین بیماران و پزشکان و یا بیماران و بیمارستانها و یا بین پزشکان و سازمان و در امور درمانی سازمان نظام پزشکی در حدود آئین نامه انتظامی خود مرجع رسیدگی و حل اختلاف خواهد بود.

رئیس - در ماده ۱۶ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به ماده ۱۶ رأی میگیریم خانم ها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده ۱۷ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۷ - با اجرای این قانون کلیه مقرراتیکه مغایر این قانون باشد در قسمتی که مغایرت دارد ملغی است.

رئیس - در ماده ۱۷ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به ماده ۱۷ رأی میگیریم خانم ها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۸ قرائت میشود:

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۸ - وزارت بهداشتی امور اجرای این قانون است.

رئیس - در ماده ۱۸ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به ماده ۱۸ رأی میگیریم خانم ها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد. کلیات آخر لایحه مطرح است نظری نیست؟ آقای رامبد تشریف بیاورید.

رامبد - اگر در اصول انقلاب ماده ای بود یا در اجرای انقلاب باین نتیجه میرسیدیم که در کار مملکت و مسئولیت اجتماعی حساب و کتاب، تشبیه و تشویق، و وظیفه

و مسئولیت برای یکبار برای امثال ما مطرح میشد ما در کارها بیشتر دقت می کردیم روزی که راجع به اتوبوسرانی واحد ساعتها صحبت میشود یکبار نماینده نطق های طراحان این شرکت را که از پشت رادیو بسمع ملت رسیده بود باز گو کنند روزی که وزیر مسئول میآید و شرکت فردوسی را منحل میکنند نمی آیند پرونده ها را ورق بزنید و برگردید و ببینید که مسبین این طرح این خسارت و این فساد امروز با چه مقامی و پشت چه میز هائی نشسته اند. ما امروز لایحه ای را تصویب میکنیم در مورد درمان کارمندان دولت، احسنست باین فکر، فکریست مترقی کار را با ابزار کار باید انجام داد دولت میخواهد درمان چند صد هزار نفر کارمندی را که گرداننده چرخ مملکت باید باشند تأمین نکند ولی این نیت پاک با چه شرایطی باید انجام بگیرد من آرزو می کردم که این لایحه و این مواد جناب آقای وزیر بهداشتی در یکروز دیگری که لاقول ارتعاشات و وطنین صدای آقای نخست وزیر درباره برنامه پنجم در مورد امساک و انضباط و از بین بردن سطح طبقات و امثال این لغات شیرین در این سالون وطنین انداز نبود میآوردند، گرچه دو صد گفته چون نیم کردار

نیست، شهادت بر نامه تان پولی برای درمان ۳۰ میلیون ایرانی در نظر میگیرید که هیچ فردی از اینها از شخص نخست وزیر و من نسبت باین مملکت کم حق تر نیستند یا کارمندان دولت که بحق خود و وظیفه ای برای مملکت انجام میدهند محترم و عزیز هستند ولی هیچ یک از سایر افراد مملکت عزیز تر و بالاتر نیستند بعد تمام این بودجه را در اختیار کسی می گذارید؟ در اختیار وزیر بهداشتی میگذارید بکار او صحنه میگذاریم برای اینکه این وزیر بهداشتی پشت این تربیون مسئول شما نمایندگان و آن افراد است ولی در اختیار سازمانی می گذاریم که طبق رویه بدبختانه ای که در این مملکت مرسوم شده و هر کدام از شرکتها و مؤسسات دولتی اولین جمله ای که یاد گرفته اند استثناء از تمام مقررات موجود در سازمانهای موجود مملکت استثناء از تمام مقررات موجود در مجلس، اداره، با اصول شرکت، مثل شرکت فروشگاه فردوسی، مثل

شرکت اتوبوسرانی واحد، بدون مسئولیت با تمام اختیارات با تمام امکاناتی که میدانیم عاقبت این امکانات بکجا میرسد. معنی انضباط خرج این است که بودجه درمانی ۳۰ میلیون را در اختیار کسانی بگذارند که از سطر اول این قانون تا کلام آخر این لایحه يك عبارت در آن نیست که این جماعت مسئولیتی نسبت به درمان این ۳۰ میلیون نفر داشته باشند.

وقتیکه صحبت میکنند که در دوران انقلاب معنای «تدریج» مفهومی ندارد يك وكيل محترم اکثریت استدلال میکنند که انقلاب یعنی «تدریج» وقتیکه صحبت میکنم يك کسی را شما بیمه کردید و پول بیمه گرفتید و میفرستید در محلی که دستگاه تأمین و تضمین اجرای مفاد بیمه را ندارند جواب می شنویم که انقلاب است لغت مقدس انقلاب را برای چه منظور میتوانیم استفاده کنیم؟ بنده آرزو میکنم آنچه من میگویم اشتباه باشد و آنچه که شما تصویب میکنید صحیح باشد ولی این صورت مذاکرات باقی خواهد ماند و آیندگان مادر این مجلس نسبت باین لایحه و نسبت به اجرای این قانون قضاوت خواهند کرد (احسنست).

رئیس - آقای دکتر الموتی بفرمائید.

دکتر الموتی - باید با کمال افتخار عرض کنم لایحه ای که امروز در مجلس شورای ملی، در مجلس انقلاب مطرح شد و بتصویب رسید یکی از مترقی ترین لوایحی است که میتواند با احتیاجات درمانی بیمه دو میلیون و نیم نفر ایرانی سر و صورتی بدهد (صحیح است) باید لیدر محترم اقلیت در کلیات آخر در مورد این لایحه صحبت میکردند و همانطور که همه ما خواستار آن هستیم که به بیمه و درمان سایر طبقات مملکت که امروز تعداد زیادی از آنها از این بیمه هابهره مند هستند برای سایرین هم بدنال این لایحه لوایح دیگری بیاید (نمایندگان - انشاء الله) و آن عده ای هم که هنوز از مزایای بیمه استفاده نمی کنند آنها هم بتوانند از بیمه استفاده کنند.

رامبد - با کدام پول؟

دکتر الموتی - گوش کنید آقای رامبد

را امید-بولش را که اینجا تصویب کردید پس لایحه را نخواندید.

دکتر الموتی - شما که نماینده انقلاب هستید ، شما که معتقد به آزادی هستید لاف اقل آنقدر حوصله حرف شنیدن داشته باشید کسی که لیدر اقلیت است حمله می کند لاف وقتی حمله می کنید تحمل شنیدن پاسخ را داشته باشید شما که تحمل آزادی را ندارید این صبری که ما داریم يك قدری هم شما پیدا کنید (احسن) در مملکت ما امروز سه میلیون ونیم نفر کارگر و خانواده کارگر از بیمه اجتماعی و مزایای آن استفاده می کنند (صحیح است) دو میلیون نفر از این لایحه استفاده می کنند لایحه بیمه اجتماعی کشاورزان تصویب شد برای پانزده میلیون زارع ایرانی ممکن است بیاید اینجا بگوئید اینجا که تصویب شده هنوز کامل نیست منم با شما هماهنگ و موافق هستم برای اینکه کاری نیست که در يك روز و دو روز بتوان آن را با سهولت انجام داد با حرف میشود گفت بلی با ادعا میشود ولی عمل بسیار کار مشکلی است پیاده کردن مقررات بیمه درمان برای ۱۵ میلیون نفر زارع ایرانی در دهسات و روستاها که مقرراتش تصویب شده به سهولت عملی نیست ولی ما اقدام می کنیم و پافشاری می کنیم که این مقررات هر چه بهتر و خویتر پیاده بشود البته اعتبار و نیروی انسانی لازم است . درمان مسأله ای نیست که بشود با چند جمله قشنگ یا با عصبانیت یا با دست بلند کردن درست کرد این نیروی انسانی میخواهد و وسایل لازم ، ما که امروز آمده ایم و چنین لایحه ای را با تغییرات و پیشنهادات زیاد باین شکل در آورده ایم و همه اش بحث جنابعالی این است که با کثرت خطاب میکنید که لایحه را نمیخوانید متأسفانه نمیدانم چرا اعتقادتان این است که ما هم نمیخوانیم ولی خوشبختانه دوستانتان میخواهند بعقیده من بعضی از دوستانتان باعلاقه این کار را می کنند ما در مجلس در کمیسیونهای تخصصی که داریم هر کمیسیونی ساعت ها طول می کشد روزها طول می کشد و برای هر جمله ساعت ها بحث میشود همین لایحه درمانی چقدر رویش بحث و اظهار نظر شد تا باین شکل در آمد با همین

دوست عزیزم جناب آقای دکتر شاهقلی روزها و شبها نشسته ایم و بحث کرده ایم فکر نکنید هر لایحه ای که داده میشود و تقدیم میشود ماصد درصد با آن موافقیم تغییرات زیادی داده میشود در حوزه های پارلمانی و در کمیته مرکزی و در فراکسیون مطرح میشود تا به مرحله نهائی برسد یعنی بین خود ما و وزرای حزبی ما در خیلی مسائل هست که اختلاف سلیقه و نظر هست بعد از بحث مفصل و بیان مشکلات يك چنین لایحه ای تنظیم میشود که به مجلس می آید و تعدادی از پیشنهاد های دوستان شماست که در این لایحه منظور شده بنابراین وقتی مجلس انقلاب با این صمیمیت و پشتکار و این کاری که بقول جناب آقای رئیس مجلس شورای ملی فولتایم شده و تمام وقت کاری کنند دیگر صحیح نیست که شما با يك جمله بگوئید لایحه را نخوانده اید و باین صورت خدمات دوستان خودتان را لاف تخطئه کنید ، در اینجا اشاره شد به مسئله اتوبوسرانی و فروشگاه فردوسی من باید این مسئله را شما یاد آور بشوم ، شما سابقه زیادی مثل خود بنده در مجلس دارید خیلی از کارها در مملکت ما وقتی شروع میشود ، روز اول من و شما معتقدیم با يك ایده بسیار خوب شروع شده است ولی در عمل ممکن است با اشکالاتی مواجه بشود ، عناصر نابابی در دستگاهها پیدا بشوند ، ما نمیگوئیم که هر کارمندی در هر کاری صالح و پاکدامن است ، خیلی جاها پیدا میشوند افراد نابابی که باعث خرابی کار میشوند ، البته دیوان کیفر هم هست و وظیفه مجلس هم تعقیب آنها نیست وظیفه مجلس قانونگذاری است ، قوه مقننه برای این است و قوه قضائیه برای آن کار ، اصل تفکیک قوا را که خود شما خوب می دانید ، قوه قضائیه برای این است که اگر خدای نکرده در دستگاهی کسی سوء استفاده کرد تعقیب بکند چنانکه کرده است ممکن است بگوئید کافی نیست بنابراین باید قوه قضائیه و دستگاه قضائی را بیشتر تقویت کنیم که جلو هر گونه سوء استفاده گرفته بشود و نظارت و دقت بیشتر بکند تا جلو هر گونه سوء استفاده گرفته بشود ما هم در این کار با شما هم عقیده هستیم ولی باید ببینیم فروشگاه فردوسی را مگر این دولت تشکیل داد ، شرکت واحد

را مگر این دولت تشکیل داد؟ نمی خواهم بگویم چون این دولت تشکیل نداده مسئول نیست ولی دولتی است که مطالعه می کند ، بررسی می کند و باین نتیجه میرسد که امروز فروشگاه فردوسی لازم نیست شهادت دارد و لایحه می آورد و میگوید بنظر من این فروشگاه امروز بدرد نمی خورد و منحلش می کند ، تعصبی باین صورت نیست که اگر کاربردی در مملکت انجام میشود حتی ببخشید معذرت میخواهم اگر دولت حزبی خود ما هم ، مؤسسه ای ، سازمانی بوجود آورد و بعد متوجه شدیم و مطالعه کردیم و دیدیم خوب نیست با کمال شهادت تقاضای انحلال آنرا می کنیم ، مملکت مال فرد نیست ، هر کس ممکن است يك نوع فکر داشته باشد ، ممکن است بنده افکاری داشته باشم که آیندگان نپسندند و یا شما افکاری داشته باشید که دیگران نه پسندند یا تشکیلاتی بوجود بیاید آنطور که باید نتواند خدمتگزار باشد یا سوء استفاده ای پیش بیاید باید این شهادت باشد که وقتی وضع این چنین بود دولت لایحه بیاورد و تقاضای انحلال آن را بکند ما این تعصب را نداریم که اگر خدای نکرده در يك مؤسسه ای مثل فروشگاه فردوسی سوء استفاده ای هست یا در شرکت واحد افرادی سوء استفاده کردند بگوئیم خیر ، شرکت واحد را خودمان می دانیم که گرفتاریش چیست چون اشاره کردید می گویم والا باین لایحه ربطی ندارد ، شرکت واحد بمناسبت ارزان بودن قیمت بلیط که ما معتقدیم این قیمت ارزان بماند برای اینکه طبقه ضعیف مملکت از آن استفاده می کنند و این قیمت مقرون بصرفه نیست دولت باید باین شرکت کمک کند ممکن است مدیر خوب نداشته باشد در خیلی از سازمانهای خصوصی هم همینطور است يك مدیر خوب را در يك دستگاه می گذارند بخوبی اداره میشود ، يك مملکت در حال پیشرفت و توسعه ، کارهای زیادی دارد این ارقامی که سازمان بزرگداشت انقلاب منتشر کرده بود که بنده باید از آقایان نامور و ناصرزاده تشکر کنم این نشریه يك ارقامی منتشر کرده است از پیشرفتهای مملکت در این دهسال در تمام رشته های

مملکت ، هر سازمانی که می بینیم يك تابلوی درخشانی است با ارقام بسیار طلائی و روشن ما باید این ها را بررسی کنیم البته اگر در جایی يك اشتباه هست انگشت روی آن بگذاریم و جلوی آن کار را بگیریم .

امروز این لایحه برای تأمین بیمه درمانی ۲ میلیون کارمند و خانواده آنهاست کارمندان دولت مورد کمال احترام ما هستند ، طبقه خدمتگزار مملکت هستند باید موجبات رفاه آنها را فراهم کرد (صحیح است) سعی دولت اینست که با بهبود وضع مالی مملکت با آنها کمک بشود بنظر من کارمندان از هر طبقه ای بیشتر استحقاق کمک دارند (صحیح است) و باید از خدمات درمانی و بیمه استفاده کنند امروز همانطور که عرض کردم برای کارگری بیمه خاص هست برای کشاورزان تشکیلات علیحده ای هست برای طبقه کارمندی هم این لایحه را دولت تهیه کرده ولی گروهی از مردم ایران هنوز هستند که از بیمه درمانی نمیتوانند استفاده کنند ولی اندیشه شاهنشاه ما اینست که فرد فرد ملت ایران از خدمات بیمه درمانی استفاده بکنند آرزوی ما اینست که همینطور که امروز آمدیم و با سر بلندی و افتخار باین لایحه رأی میدهیم روز دیگری لایحه ای رأی بدهیم که تمام افراد ملت ایران بدون استثناء از بیمه و درمان استفاده کنند (احسن)

رئیس - آقای رامید بفرمائید ولی آقای دکتر الموتی فرمودند که شما لایحه را نخوانده اید.

رامید - جناب الموتی جناب عالی و جناب آقای دکتر شاهقلی را گاه و بیگاه پشت رل اتومبیل دیده ام و خوب میدانید هر قدر سرعت بیشتر باشد ترمزها باید بهتر کار کنند. ما وظیفه ای داریم نظریات شمارا هم تخطئه نمیکنیم ولی یکی از امتیازات این مجلس آن چیزی است که برای مصالح مملکت مطالبی عنوان کنیم و نسبت به نظریات شخصی بهیچوجه تعصبی نداشته باشیم ، همچنین نسبت بمسائل و مطالب و موضوعاتی که اطلاعی نداریم بدیگران تهمت تزئیم و نسبت ندهیم لذا همانطور که جناب آقای رئیس اشاره فرمودند تصور نمیکنم نیت

حضرت عالی این بوده است که من با همکارانم لایحه‌ای را نخوانده اینجا بحث میکنم.

رئیس - آقای رامبد بیشتر پیشنهادهای این لایحه از طرف اعضای فراکسیون شما داده شده است.

دکتر الموتی - عرض کردم رفقای تان خوب مطالعه میکنند و پیشنهاد میدهند.

رامبد - بنده برای اینکه سوء تفاهم رفع بشود این چند کلمه را لازم دانستم عرض کنم.

رئیس - نظر دیگری در کلیات آخر لایحه نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به مجموع مواد کلیات آخر لایحه رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای تصویب مجلس سنا فرستاده می‌شود. آقای دکتر شاهقلی بفرمائید.

دکتر شاهقلی (وزیر بهداشتی) - می‌خواستم از جناب آقای رئیس مجلس که همیشه با حوصله و لطف خاص خودشان مجلس را هدایت می‌کنند و از هم مسلکان عزیز اکثریت و از گروه اقلیت مجلس که با نهایت صمیمیت سعی کردند در لایحه پیشنهادی آنچه ممکن است کمک کنند تشکر کنم (احسنت) و عرض مختصری را که کرده بودم تجدید کنم که سازمان بیمه کارمندان دولت و وزارت بهداشتی سعی خواهد کرد که در حداکثر سرعت ممکن که ده سال بیست و سال و حتی پنج سال نکشد این لایحه را بموقع اجرا بگذارد و باید بدوست عزیزم آقای رامبد عرض کنم که فکر ما اینست که تمام افراد مملکت سالم باشند و همه طرف اطمینان تمام دستگاههای دولتی هستند مگر اینکه خلافش ثابت بشود نظارت دقیق خواهیم کرد و تنبیه شدید خواهیم کرد فکر میکنم اگر در این دستگاهی که ایجاد خواهد شد یا دستگاههای دیگر سوء جریاناتی پیش بیاید معظن باشید که نظامهای برقرار شده بطور کامل اجرا خواهد شد که از این ناراحتیهائی که بآنها اشاره فرمودید پیش نیاید و اگر پیش آید بهمان ترتیب که برای آن گروهها دولت رأساً اقدام نمود و از مجلس تقاضا کرد مثلاً در مورد شرکت واحد اتوبوسرانی و یا فروشگاه فردوسی اقدام شدیدی برای آنها نیکه سوء استفاده میکردند بعمل آورد در آینده هم خواهد کرد و

اصولاً قوانین هم برای همین وضع شده که بتوانیم جلو خطاها و تخلفات را بگیریم دوباره از ریاست محترم مجلس و دوستان عزیز و نمایندگان محترم مجلس شورای ملی صمیمانه تشکر میکنم که این لایحه را تصویب فرمودند (احسنت).

۶ - طرح گزارش شور اول کمیسیون امور خارجه - راجع به لایحه موافقت نامه همکاری برای استفاده صلحجویانه از انرژی اتمی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت کانادا

رئیس - گزارش شور اول موافقتنامه همکاری برای استفاده صلحجویانه از انرژی اتمی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت کانادا مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور خارجه در جلسه روز دوشنبه ۱۳۵۱/۹/۲۰ با حضور آقای دکتر غلامرضا تاجبخش معاون وزارت امور خارجه لایحه شماره ۱۲۴۸ مورخ ۱۳۵۱/۱/۲۶ دولت ارسالی از مجلس سنا راجع بموافقتنامه همکاری برای استفاده صلحجویانه از انرژی اتمی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت کانادا را که در جلسه روز سه شنبه ۱۳۵۱/۹/۱۴ وصول آن از مجلس سنا اعلام و بشماره ۴۹۵ چاپ گردیده است مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه آن مجلس را عیناً تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا تقدیم مجلس شورای ملی میدارد.

لایحه قانون موافقتنامه همکاری برای استفاده صلحجویانه از انرژی اتمی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت کانادا

ماده واحده - موافقتنامه همکاری برای استفاده صلحجویانه از انرژی اتمی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت کانادا مشتمل بر یک مقدمه و هفت ماده که در تاریخ ۱۷ دیماه ۱۳۵۰ برابر با ۷ ژانویه ۱۹۷۲ بین نمایندگان مختار دو دولت در اتاوا به امضاء رسیده است تصویب

و اجازه مبادله اسناد تصویب آن داده میشود.

مخبر کمیسیون امور خارجه - مهرش صفی نیا (مستوفی) گزارش شور اول از کمیسیون اقتصاد بمجلس شورای ملی.

کمیسیون اقتصاد در جلسه روز سه شنبه ۱۳۵۱/۹/۲۱ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط بموافقتنامه همکاری برای استفاده صلحجویانه از انرژی اتمی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت کانادا را مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه کمیسیون امور خارجه را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا تقدیم مجلس شورای ملی می‌دارد. مخبر کمیسیون اقتصاد - محمد ابراهیم نیک پور

گزارش شور اول از کمیسیون علوم و آموزش عالی بمجلس شورای ملی

کمیسیون علوم و آموزش عالی در جلسه روز سه شنبه ۱۳۵۱/۱۰/۱۲ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط بموافقتنامه همکاری برای استفاده صلحجویانه از انرژی اتمی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت کانادا را مورد رسیدگی قرارداد و تصویب کرد. اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون علوم و آموزش عالی دکتر امیر حسن زهرائی

رئیس - کلیات لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت برود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) لایحه برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۷ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون امور خارجه راجع به لایحه منشور کنفرانس اسلامی و ارسال به مجلس سنا

رئیس - گزارش شور دوم منشور کنفرانس اسلامی مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور خارجه در جلسه روز سه شنبه ۱۳۵۱/۱۰/۱۲ با حضور آقای دکتر غلامرضا تاجبخش معاون وزارت امور خارجه لایحه شماره ۴۸۴۱۸ مورخ ۱۳۵۱/۹/۱۴ دولت راجع بمنشور کنفرانس اسلامی را که گزارش شور اول آن بشماره ۵۱۳ چاپ گردیده است مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه شور اول را عیناً تصویب رسانید.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون منشور کنفرانس اسلامی

ماده واحده - منشور کنفرانس اسلامی مصوب سومین اجلاس وزیران امور خارجه دول اسلامی که در اسفندماه ۱۳۵۰ - ۲۹ فوریه تا ۴ مارس ۱۹۷۲ در جده تشکیل گردیده است با توجه بقیدی که از طرف دولت شاهنشاهی ایران راجع بتعهدات در قبال مفاد منشور ملل متحد عنوان گردیده تصویب میگردد و اجازه تسلیم سند تصویب آن داده شود.

مخبر کمیسیون امور خارجه

مهرش صفی نیا (مستوفی)

گزارش شور دوم از کمیسیون دادگستری

بمجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسه روز سه شنبه ۱۳۵۱/۱۰/۱۲ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط بمنشور کنفرانس اسلامی را برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه کمیسیون امور خارجه را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر سید محمد رضانتکابنی

رئیس - ماده واحده مطرح است نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) نسبت به ماده واحده و کلیات آخر لایحه رأی میگیریم خانهها و آقایانی که موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند. (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای تصویب به مجلس سنا فرستاده میشود.

۸ - طرح گزارش شور اول کمیسیون کشور راجع به لایحه اصلاح ماده ۳ قانون اجرای برنامه نوسازی عباس آباد

رئیس - گزارش شور اول اصلاح ماده ۳ قانون اجرای برنامه نوسازی عباس آباد مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون کشور بمجلس شورای ملی

کمیسیون کشور در جلسه ۱۳۵۱/۹/۲۹ با حضور خانم صوفی معاون پارلمانی وزارت کشور لایحه شماره ۱۷۲۷۸ مورخ ۵۱/۳/۲۴ دولت راجع به اصلاح ماده ۳ قانون اجرای برنامه نوسازی عباس آباد را که در جلسه روز سه شنبه ۵۱/۹/۱۴ وصول آن از مجلس سنا اعلام و بشماره ۴۹۴ چاپ گردیده مورد رسیدگی قرارداد و با مختصر اصلاح تصویب کرد.

اینک گزارش شور اول آنرا بشرح زیر بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون اصلاح ماده ۳ قانون اجرای برنامه نوسازی عباس آباد

ماده واحده - ماده ۳ قانون اجرای برنامه نوسازی عباس آباد مصوب خرداد ماه ۱۳۵۰ بشرح زیر اصلاح میشود :

ماده ۳ - بهای خانهها و دکاکین اعم از عرصه و اعیان و حق پیشه حداقل ۳ ماه قبل از تخلیه از محل درآمد برنامه نوسازی عباس آباد و یا اعتباری که دولت در اختیار شهرداری میگذارد نقداً پرداخت میگردد مگر آنکه مالکان خانهها و دکاکین و حق پیشه بخواهند از مقررات ماده ۲ این قانون و تبصره آن استفاده نمایند که در اینصورت شهرداری از اوراق قرضه پرداخت می نماید.

در هر صورت نازمانی که بها پرداخت نشده و یا طبق مقررات این قانون تودیع نگردیده و یا اوراق قرضه تسلیم نشده است بتخلیه و تخریب خانهها و دکاکین اقدام نخواهد شد.

تبصره - در مورد خانهها و دکانهائی که تا تاریخ تصویب این قانون ارزیابی نشده است بهای اعیانی احداث شده در عرصه املاک مزبور بقیمت عادلانه بر اساس بهای یکسال قبل از ارزیابی شهرداری پرداخت خواهد شد. مخبر کمیسیون کشور - غضنفری

گزارش شور اول از کمیسیون دادگستری

بمجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسه ۱۳۵۱/۱۰/۵ با حضور نمایندگان دولت لایحه قانون اصلاح ماده ۳ قانون اجرای برنامه نوسازی عباس آباد را مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه کمیسیون کشور را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش شور اول آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر سید محمد رضا تنکابنی

گزارش شور اول از کمیسیون دارائی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۱۳۵۱/۱۰/۱۳ با حضور نمایندگان دولت لایحه قانون اصلاح ماده ۳ قانون اجرای برنامه نوسازی عباس آباد را مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه کمیسیون کشور را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش شور اول آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دارائی - امان الله ریگی

رئیس - کلیات لایحه مطرح است نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) نسبت به ورود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانها و آقایانی که موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد های رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد میشود در سطر دوم ماده ۳ لایحه قانون اصلاح ماده ۳ قانون اجرای نوسازی عباس آباد بعد از کلمه از محل کلمه (درآمد) حذف و بجای آن کلمه (منابع مالی مربوط) گذارده شود.

باتقدیم احترام
امیر عباس جهانی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد میشود در سطر سوم و چهارم و پنجم ماده سه لایحه قانون اصلاح ماده ۳ قانون اجرای برنامه نوسازی عباس آباد جملات (مگر آنکه مالکان خانهها و دکاکین و حق پیشه بخواهند از مقررات ماده ۲ این قانون و تبصره آن استفاده نمایند که در اینصورت شهرداری از اوراق قرضه پرداخت می نماید) و همچنین در سطر هفتم همان ماده جمله (و یا اوراق قرضه تسلیم نشده است) حذف گردد.

باتقدیم شایسته ترین احترام
امیر عباس جهانی

ریاست معظم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد میشود در سطر آخر تبصره ماده سه لایحه قانون اصلاح ماده ۳ قانون اجرای برنامه نوسازی عباس آباد پس از کلمات (عادلانه بر اساس) کلمات (ارزیابی کارشناسان رسمی قسم خورده) اضافه و در همان سطر کلمات (از ارزیابی شهرداری) حذف گردد.

باتقدیم شایسته ترین احترام
امیر عباس جهانی

رئیس - لایحه و پیشنهاد ها برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۹ - طرح گزارش شور اول کمیسیون دارائی راجع به لایحه الحاق سه تبصره بماده ۲ قانون اختیارات مالی و استخدامی سازمان بنادر و کشتیرانی و تشکیل گارد بنادر و گمرکات

رئیس - گزارش شور اول الحاق ۳ تبصره بماده

۲ قانون اختیارات مالی و استخدامی سازمان بنادر و کشتیرانی و تشکیل گارد بنادر و گمرکات مطرح است قرائت میشود :

(شرح زیر قرائت شد)

گزارش شور اول از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه روز دوشنبه ۱۳۵۱/۸/۲۹ با حضور نمایندگان دولت لایحه شماره ۱۷۱۴۶ مورخ ۱۳۵۱/۳/۲۳ مربوط بالحاق سه تبصره بماده ۲ بقانون اختیارات مالی و استخدامی سازمان بنادر و کشتیرانی و تشکیل گارد بنادر و گمرکات را که در جلسه روز پنجشنبه ۵۱/۳/۲۵ تقدیم و بشماره ۳۶۹ چاپ گردیده است مورد رسیدگی قرارداد و با اصلاحاتی تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا تقدیم مجلس شورای ملی میدارد.

لایحه قانون الحاق سه تبصره بماده ۲ قانون اختیارات مالی و استخدامی سازمان بنادر و کشتیرانی و تشکیل گارد بنادر و گمرکات

ماده واحده - سه تبصره بشرح زیر بماده ۲ قانون اختیارات مالی و استخدامی سازمان بنادر و کشتیرانی و تشکیل گارد بنادر و گمرکات اضافه میشود.

تبصره ۱ - حقوق و عوارض بندری مندرج در تعرفه منضم بقانون تأسیس سازمان بنادر و کشتیرانی مصوب سال ۱۳۳۹ منحصر و محدود بموارد زیر خواهد بود :

۱ - حق ورود کشتی بدخانه بندر (ردیف ۱ تعرفه) .
۲ - حق ورود کشتی به بندر (ردیف ۲ تعرفه) .
۳ - حق بارگیری و تخلیه در آبهای بندر (ردیف ۵ تعرفه) .

۴ - عوارض فانوسهای دریائی (ردیف ۹ تعرفه) .

۵ - عوارض بندری کالای وارده (ردیف ۱۲ تعرفه) .

۶ - عوارض بندری کالای صادره (ردیف ۱۳ تعرفه) .

۷ - عوارض بهداشت بندری (ردیف ۱۴ تعرفه) .
افزایش نرخ حقوق و عوارض بندری مذکور تاسی درصدا کاهش یا معافیت آنها با تصویب شورای عالی

سازمان بنادر و کشتیرانی خواهد بود. افزایش بیش از سی درصد و همچنین حذف یا افزایش یا تغییر عناوین حقوق و عوارض بندری بپیشنهاد وزارت دارائی و تصویب کمیسیون دارائی منتهی می‌باشد.

سایر موارد مندرج در تعرفه مذکور و همچنین هزینه‌های تخلیه و بارگیری و باربری و انبارداری و خدمات فوق العاده که سازمان بنادر و کشتیرانی در اثر اجرای ماده ۵۸ قانون امور گمرکی مصوب خرداد ماه ۱۳۵۰ با موجب قوانین و مقررات دیگر مسئولیت اجرای آنها را بعهده می‌گیرد یا قبلاً بعهده گرفته است. هزینه‌های بندری تلقی می‌شود و تعیین میزان و شرایط دریافت و اعطای معافیت و تغییر عناوین آنها با تصویب شورای عالی سازمان بنادر و کشتیرانی خواهد بود.

تبصره ۲۴ - سازمان بنادر و کشتیرانی برای اجرای وظائف خود می‌تواند با موافقت شورای عالی سازمان و بارعایت شرایطی که شورای عالی تعیین خواهد کرد شرکت تشکیل دهد یا با مؤسسات بخش خصوصی اعم از داخلی یا خارجی و همچنین وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی ایرانی مشارکت نماید. اساسنامه شرکتهائی که بموجب این قانون تأسیس خواهد شد بتصویب شورای عالی سازمان بنادر و کشتیرانی خواهد رسید. ولی مشارکت با شرکت های خارجی در هر مورد منوط به پیشنهاد وزارت دارائی و تصویب کمیسیونهای دارائی و استخدام مجلسین می‌باشد.

تبصره ۳ - سازمان بنادر و کشتیرانی می‌تواند آن عده از مستخدمین رسمی مشمول قانون استخدام کشوری سازمان را که حداقل پانزده سال سابقه خدمت دارند ظرف مدت سه سال از تاریخ تصویب این قانون پس از تعیین گروه قطعی آنها که بر اساس ماده ۳۰ قانون استخدام کشوری و رعایت مقررات مربوط بوسیله هیئت سه نفری مرکب از یکی از معاونان سازمان بنادر و کشتیرانی و مسئول کارگزینی آن سازمان و نماینده سازمان امور اداری و استخدامی کشور تعیین کرده و با همان حقوق بازنشسته نماید.

مخبر کمیسیون دارائی - امان الله ریگی

گزارش شور اول از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه روز شنبه ۲۵/۹/۵۱ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط به الحاق سه تبصره بماده ۲ قانون اختیارات مالی و استخدامی سازمان بنادر و کشتیرانی و تشکیل گارد بشادر و گمرکات را مطرح و مصوب کمیسیون دارائی و اصلاحاتی تصویب کرد. و اصلاحات مزبور در جلسه روز چهارشنبه ۱۳/۱۰/۱۳۵۱ مورد تأیید کمیسیون دارائی قرار گرفت.

اینک گزارش آنرا تقدیم مجلس شورای ملی میدارد.

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمان های اداری - رضا پیرزاده

رئیس - کلیات لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به ورود در شور ماده و احداثی می‌گیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی

بانهایت توقیر پیشنهاد مینماید تبصره ۳ ماده واحده لایحه قانون الحاق سه تبصره بماده ۲ قانون اختیارات مالی و استخدامی سازمان بنادر و کشتیرانی و تشکیل گارد بنادر و گمرکات حذف گردد.

باتقدیم شایسته ترین احترام

امیرعباس جهانی

رئیس - لایحه و پیشنهاد برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۱۰ - اعلام وصول و قرائت سه نامه رسیده از دولت در اجرای قانون نحوه خرید ماشین آلات

رئیس - نامه‌هایی از دولت رسیده است برای اطلاع مجلس قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست مجلس شورای ملی

به استناد ماده ششم «قانون برنامه عمرانی چهارم کشور» مصوب ۲۷ اسفند ماه ۱۳۴۶ و با رعایت ماده واحده «قانون نحوه خرید ماشین آلات و سایر لوازم برای اجرای طرحهای مصوب برنامه‌های عمرانی کشور» مصوب ۲۴ خرداد ماه ۱۳۴۵ موافقتنامه‌ای بمبلغ يك ميليون و سیصد و سی و چهار هزار (۱۳۳۴۰۰۰) دلار امریکائی بمنظور تأمین قسمتی از هزینه ارزی خرید ۹۲۰۰ تن متر يك ریال مورد نیاز راه آهن دولتی ایران در تاریخ ۱۷ دسامبر ۱۹۷۲ با شرکت هندوستان استیل لیمیتد و هند منعقد گردیده است اعتبار مذکور در ده (۱۰) قسط متساوی و متوالی ششماهه بازپرداخت میگردد و نرخ بهره متعلق به آن شش (۶) درصد در سال میباشد. این گزارش در اجرای تبصره ۳ ماده واحده فوق تقدیم میگردد.

نخست وزیر - امیرعباس هویدا

ریاست مجلس شورای ملی

به استناد ماده ششم «قانون برنامه عمرانی چهارم کشور» مصوب ۲۷ اسفند ماه ۱۳۴۶ و با رعایت ماده واحده «قانون نحوه خرید ماشین آلات و سایر لوازم برای اجرای طرحهای مصوب برنامه‌های عمرانی کشور» مصوب ۲۴ خرداد ماه ۱۳۴۵ اصلاحیه موافقت نامه مالی مورخ ۲۳ دسامبر ۱۹۷۱ به مبلغ يك ميليون و یکصد و هشتاد و یک هزار و هشتصد و هشت (۱/۱۸۱/۸۰۸) دلار امریکائی به منظور تأمین قسمتی از هزینه ارزی خرید يك واحد کمپرسور اضافی جهت طرح شاه لوله گاز ایران مورد نیاز شرکت ملی نفت ایران در تاریخ ۴ دسامبر ۱۹۷۲ با بانک صادرات و واردات امریکا و بانک چیس مانهاتان نیویورک (نشنال اسوسیش) امریکا منعقد گردیده است.

اعتبار مذکور در شانزده (۱۶) قسط متساوی متوالی ششماهه بازپرداخت میگردد. نرخ بهره اعتبار بانک چیس مانهاتان سه چهارم يك درصد در سال علاوه بر نرخ پایه بهره اعتبارات بانک مزبور و نرخ بهره اعتبار

بانک صادرات و واردات امریکا شش درصد در سال میباشد.

این گزارش در اجرای تبصره (۲) ماده واحده فوق تقدیم میگردد.

نخست وزیر

امیرعباس هویدا

ریاست مجلس شورای ملی

به استناد ماده ششم «قانون برنامه عمرانی چهارم کشور» مصوب ۲۷ اسفند ماه ۱۳۴۶ و با رعایت ماده واحده «قانون نحوه خرید ماشین آلات و سایر لوازم برای طرحهای مصوب برنامه‌های عمرانی کشور» مصوب ۲۴ خرداد ماه ۱۳۴۵ موافقت نامه‌ای بمبلغ شش میلیون و ششصد و شصت و هشت هزار و هفتصد و هفتاد (۶/۶۶۸/۷۷۰) دلار امریکائی به منظور تأمین قسمتی از هزینه ارزی خرید سه واحد توربین گازی برای بندرعباس مورد نیاز شرکت سهامی تولید و انتقال نیروی برق ایران (توانیر) وابسته به وزارت آب و برق در تاریخ ۱۷ دسامبر ۱۹۷۲ با شرکت ماروبینی توکیو - ژاپن منعقد گردیده است. اعتبار مذکور در شانزده (۱۶) قسط متساوی و متوالی ششماهه بازپرداخت میگردد و نرخ بهره متعلق به آن شش و نیم (۶½) درصد در سال میباشد. این گزارش در اجرای تبصره (۲) ماده واحده فوق تقدیم میگردد.

نخست وزیر

امیرعباس هویدا

۱۱ - اعلام وصول گزارش های دو ماهه آبان و آذر ۱۳۵۱ کمیسیونهای پارلمانی جهت چاپ در صورت جلسه

رئیس - گزارش ماهانه کمیسیونها نیز رسیده است که با اجازه خانمها و آقایان در صورت جلسه امروز درج خواهد شد.

۱۲ - قرائت دستور و تعیین موقع جلسه بعد - ختم جلسه

رئیس - دستور جلسه آینده قرائت میشود.

(شرح زیرخوانده شد)

دستور جلسه ۸۴

روز سه شنبه ۱۳۵۱/۱۰/۱۹

- ۱- گزارش کمیسیونها راجع به تأمین اعتبارات مسکن و تشویق خانه سازی . شماره چاپ ۵۳۹
- ۲- گزارش شور دوم الحاق يك تبصره به قانون پرداخت فوق العاده سختی خدمت بمأموران زندانهای نیروهای مسلح شاهنشاهی . شماره چاپ ۵۴۰

۳- گزارش يك شورى تفریح بودجه سال ۱۳۵۰

مجلس شورای ملی . شماره چاپ ۵۴۱

رئیس - با اجازه خانمها و آقایان جلسه امروز را ختم میکنیم جلسه آینده ساعت ۹ صبح روز سه شنبه خواهد بود.

(چهل دقیقه بعد از ظهر جلسه ختم گردید)

رئیس مجلس شورای ملی - عبدالله ریاضی

گزارش دو ماهه آبان و آذر ۱۳۵۱ کمیسیونهای پارلمانی

۱۰- لایحه الحاق سه ماده بقانون اختیارات مالی و استخدامی سازمان بنادر و کشتیرانی و تشکیل گارد بنادر و گمرکات.

۱۱- لایحه اصلاح تبصره ۲ ماده ۷۸ قانون شهرداری .

۱۲- لایحه اصلاح تعرفه حقوق عوارض بعضی از کشتیهای ایرانی .

۱۳- آئین نامه دادن مهلت و نحوه تقسیط بدهی اشخاص یوزارخانه ها و مؤسسات دولتی و تعیین نرخ بهره و خسارت تأخیر تأدیبه .

۱۴- لایحه اصلاح ماده ۲ قانون تأسیس شرکت سهامی هواپیمائی ملی ایران و مقررات بهره برداری هوائی کشوری .

رئیس کمیسیون - کریم اهری

گزارش یکماهه آبان ستال ۱۳۵۱ کمیسیون تعاون و امور روستاها

تاریخ تشکیل دوشنبه هشتم - چهارشنبه بیست و چهارم یکشنبه بیست و هشتم آبانماه

لوايح و کارهای خاتمه یافته :

۱- لایحه ارسال از مجلس سنا راجع به تقسیط بدهی بدهکاران خالصه و معافیت از پرداخت زیان دیر کرد و خسارات متعلق .

۲- لایحه نحوه انتقال اراضی و اگذاری بکشاورزان مشمول قوانین و مقررات اصلاحات ارضی .

۳- لایحه ارسال از مجلس سنا راجع به تقسیم عرصه و اعیان باغات مشمول قوانین و مقررات اصلاحات ارضی بین مالکان و زوابعان مربوط .

۴- شور دوم لایحه تقسیط بدهی بدهکاران خالصه و معافیت از پرداخت زیان دیر کرد و خسارات متعلق .

گزارش یکماهه آبان سال ۱۳۵۱ کمیسیون آموزش

و پرورش .

تاریخ تشکیل ۵۱/۸/۲ - ۵۱/۸/۳۰

لوايح و کارهای خاتمه یافته :

شور اول و دوم لایحه الحاق دولت شاهنشاهی ایران به میثاق بین المللی حقوق اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی .

رئیس کمیسیون آموزش و پرورش

شوکت ملک جهانبانی

گزارش یکماهه آبان سال ۱۳۵۱ کمیسیون دارائی

تاریخ تشکیل دوشنبه ۵۱/۸/۸ - یکشنبه ۵۱/۸/۱۴

شنبه ۵۱/۸/۲۰ - دوشنبه ۵۱/۸/۲۹

لوايح و کارهای خاتمه یافته :

۱- لایحه اجازه واگذاری اراضی پلاک ۱۴۴ هاشم آباد تهران بژاندارمری کل کشور .

۲- اساسنامه شرکت سهامی بیمه ایران .

۳- لایحه اجازه تحصیل مبلغ چهل میلیارد ریال وام یا اعتبار جهت تقویت نیروهای دفاعی کشور .

۴- لایحه تقسیط بدهی بدهکاران خالصه و معافیت از پرداخت زیان دیر کرد و خسارات متعلق .

۵- اساسنامه صندوق توسعه کشاورزی ایران .

۶- شور دوم لایحه اجازه تحصیل چهل میلیارد ریال وام یا اعتبار جهت تقویت نیروهای دفاعی کشور .

۷- لایحه اصلاح ماده ۱۰ قانون تشکیل نیروی پایداری .

۸- شور دوم لایحه تقسیط بدهی بدهکاران خالصه و معافیت از پرداخت زیان دیر کرد و خسارات متعلق .

۹- آئین نامه اصلاحی هزینه های قابل قبول در محاسبه مالیاتهای مستقیم .

۵- شور دوم لایحه نحوه انتقال اراضی واگذاری بکشاورزان مشمول قوانین ومقررات اصلاحات ارضی. رئیس کمیسیون تعاون وامورروستا عبداللہ جوانشیر

گزارش یکماهه آبان سال ۱۳۵۱ کمیسیون بودجه

تاریخ تشکیل سه شنبه ۹ آبان - شنبه ۱۳ آبان .
لوايح و کارهای خاتمه یافته:

۱- نامه شماره ۲۰۷۲۴-۱۸/۷/۱۳۵۱ نخست وزیری راجع به برنامه اجرائی مربوط بچفاظت تأسیسات سازمان رادیو تلویزیون ملی ایران .

نایب رئیس کمیسیون بودجه

گزارش یکماهه آبان سال ۱۳۵۱ کمیسیون محاسبات

تاریخ تشکیل دوشنبه ۱۵ آبان - دوشنبه ۲۲ آبان.
لوايح و کارهای خاتمه یافته:

۱- لایحه متمم بودجه سال ۱۳۵۱ مجلس شورای ملی.

رئیس کمیسیون محاسبات - جهانشاهی

گزارش یکماهه آبان سال ۱۳۵۱ کمیسیون

کار و امور اجتماعی

تاریخ تشکیل سه شنبه ۱۶ - شنبه ۲۰ - دوشنبه ۲۲ - سه شنبه ۳۰ آبانماه .

لوايح و کارهای خاتمه یافته:

۱- لایحه اصلاح ماده ۱۰ قانون تشکیل نیروی پایداری .

۲- لایحه اصلاح قانون نظام صنفی .

۳- لایحه اصلاح بند ۴ ماده ۳ قانون حمایت کارمندان در برابر اثرات ناشی از پیری واز کارافتادگی وفوت .

۴- شور دوم لایحه اجازه الحاق دولت شاهنشاهی ایران بمیشاق بین المللی حقوق اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی.

۵- شور دوم لایحه اصلاح بند ۴ ماده ۳ قانون حمایت کارمندان در برابر اثرات ناشی از پیری واز کار افتادگی وفوت .

۶- لایحه اصلاح قانون نظام صنفی (اصلاحات مجلس سنا).

رئیس کمیسیون کار و امور اجتماعی - مهندس سکیا

گزارش یکماهه آبان سال ۱۳۵۱ کمیسیون کشاورزی

تاریخ تشکیل سه شنبه ۹/۸/۵۱ - سه شنبه ۲۸/۸/۵۱

لوايح و کارهای خاتمه یافته:

۱- لایحه الحاق دولت شاهنشاهی ایران بمیشاق بین المللی حقوق اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی .

۲- لایحه بازگشته از مجلس سناراجع به اساسنامه صندوق توسعه کشاورزی ایران .

۳- لایحه ارسالی از مجلس سنا راجع بموافقنامه همکاری فنی و کشاورزی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری بلغارستان .

رئیس کمیسیون کشاورزی - مهندس فیروز عدل

گزارش یکماهه آبان سال ۱۳۵۱ کمیسیون دادگستری

تاریخ تشکیل روزهای ۳/۸/۱۳ و ۸/۸/۲۷ و ۱۳۵۱/۸/۳۰

لوايح و کارهای خاتمه یافته:

۱- شور اول ودوم لایحه الحاق دولت شاهنشاهی ایران بمیشاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی .

۲- شور اول نحوه انتقال اراضی واگذاری بکشاورزان مشمول قوانین و مقررات اصلاحات ارضی .

۳- شور دوم نحوه انتقال اراضی واگذاری به کشاورزان مشمول قوانین و مقررات اصلاحات ارضی .

۴- لایحه اصلاح قانون نظام صنفی .

۵- لایحه الحاق دولت ایران بکنوانسیون جلوگیری از تصرف غیرقانونی هراپماها .

۶- لایحه الحاق يك ماده و يك تبصره بقانون ایمنی راهها (شور اول) .

۷- لایحه تقسیم عرصه و اعیان باغات مشمول قوانین اصلاحات ارضی شور اول ودوم .

۸- لایحه آئین نامه اجرائی ماده ۲ قانون نحوه اجرای محکومینهای مالی .

۹- شور اول لایحه اصلاح قانون ثبت اسناد و املاک کشور .

رئیس کمیسیون دادگستری - مهدی شیخ الاسلامی

گزارش یکماهه آبان سال ۱۳۵۱ کمیسیون پست و تلگراف و تلفن

تاریخ تشکیل روزهای ۳/۸/۱۳۵۱ و ۲۰/۸/۱۳۵۱

لوايح و کارهای خاتمه یافته:

۱- شور دوم لایحه اجازه تصویب اسناد مصوبه کنگره پستی جهانی توکیو .

۲- شور اول موافقتنامه قبول ترتیب دائمی کنسرسیوم بین المللی استفاده از ماهواره های مصنوعی مخابراتی .

۳- شور دوم موافقتنامه قبول ترتیب دائمی کنسرسیوم بین المللی استفاده از ماهواره های مصنوعی مخابراتی .

رئیس کمیسیون پست و تلگراف و تلفن - بدر صالحیان

گزارش یکماهه آبان سال ۱۳۵۱ کمیسیون امور خارجه

تاریخ تشکیل ۸/۸/۱۳۵۱ - ۱۱/۸/۱۳۵۱ - ۲۰/۸/۱۳۵۱ - ۲۲/۸/۱۳۵۱ - ۲۵/۸/۱۳۵۱ - ۲۷/۸/۱۳۵۱ - ۲۹/۸/۱۳۵۱

لوايح و کارهای خاتمه یافته:

شور دوم اصلاحات وارده بر ماده ۶۱ منشور ملل متحد دائر بازدياد عده اعضای شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل .

شور دوم اجازه تصویب اسناد مصوبه کنگره پستی جهانی توکیو منعقد در سال ۱۹۶۹ .

قبول ترتیبات دائمی کنسرسیوم بین المللی استفاده از ماهواره های مصنوعی مخابراتی .

شور اول ودوم اجازه تحصیل چهل میلیارد ریال اعتبار جهت تقویت نیروهای دفاعی کشور .

شور دوم اجازه الحاق دولت شاهنشاهی ایران بمیشاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی .

شور دوم قبول ترتیبات دائمی کنسرسیوم بین المللی استفاده از ماهواره های مخابراتی .

شور اول موافقتنامه همکاری فنی و کشاورزی بین دولت شاهنشاهی ایران ودولت جمهوری بلغارستان .

شور دوم الحاق دولت شاهنشاهی ایران بمیشاق بین المللی اقتصادی واجتماعی و فرهنگی .

رئیس کمیسیون امور خارجه - دکتر محمود ضیائی

گزارش یکماهه آبان سال ۱۳۵۱ کمیسیون راه تاریخ تشکیل یکشنبه ۲۱ آبان .

لوايح و کارهای خاتمه یافته:

لایحه الحاق يك ماده و يك تبصره بقانون ایمنی راهها مصوب ۷/۴/۱۳۴۹ .

رئیس کمیسیون راه - دکتر غلامرضا عدل

گزارش یکماهه آبان سال ۱۳۵۱ کمیسیون آبادانی ومسکن

تاریخ تشکیل روزهای ۸/۸/۱۳۵۱ .

لوايح و کارهای خاتمه یافته:

۱- شور دوم الحاق ماده ۱۰ مکرر بقانون تملک آپارتمانها .

۲- شور اول لایحه تأسیس شورای عالی شهرسازی ومعماری ایران .

رئیس کمیسیون آبادانی ومسکن - دکتر کیان

گزارش یکماهه آبان سال ۱۳۵۱ کمیسیون امور استخدام وسازمانهای اداری

تاریخ تشکیل دوشنبه ۱ - دوشنبه ۸ - یکشنبه ۱۴ - پنجشنبه ۲۵ آبانماه .

لوايح و کارهای خاتمه یافته:

۱- لایحه اصلاح ماده ۱۱۳ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی .

۲- مقررات تشکیلاتی ، انضباطی ، مالی و استخدامی وزارت امور خارجه .

۳- اساسنامه شرکت سهامی جوجه کشی نارمک .

۴- اساسنامه بنگاه شیمیائی .

۵- اساسنامه شرکت اصلاح و تهیه بذر چغندر قند .

۶- اساسنامه صندوق توسعه کشاورزی ایران (اصلاحات سنا) .

۷- لایحه اصلاح ماده ۱۰ قانون تشکیل نیروی پایداری .

رئیس کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - عبدالحمید موسوی

گزارش یکماهه آذر سال ۱۳۵۱ کمیسیون دارائی
تاریخ تشکیل چهارشنبه ۵۱/۹/۱ شنبه ۵۱/۹/۴
چهارشنبه ۵۱/۹/۸ - دوشنبه ۵۱/۹/۱۳ - سه شنبه ۵۱/۹/۱۴
پنجشنبه ۵۱/۹/۱۶ - شنبه ۵۱/۹/۱۸ - چهارشنبه ۵۱/۹/۲۲
لوايح و کارهای خاتمه یافته :

- ۱ - شور اول لایحه اصلاح قانون مالیاتهای مستقیم .
- ۲ - لایحه تشکیل سازمان تعاون مصرف شهر و روستا و انحلال شرکت سهامی فروشگاه فردوسی .
- ۳ - مقررات استخدامی - مالی و تشکیلاتی وزارت امور خارجه .
- ۴ - شور دوم لایحه اصلاح تبصره ماده ۷۸ قانون شهرداریها .
- ۵ - لایحه تأسیس سازمان تأمین خدمات درمانی عائله درجه يك افسران و کارمندان ارتش شاهنشاهی و ائدار مریکل کشور .
- ۶ - اساسنامه شرکت سهامی فروشگاه مرکز صنایع دستی .
- ۷ - شور دوم لایحه اصلاح ماده ۲ قانون شرکت سهامی هواپیمائی ملی ایران .
- ۸ - لایحه ارسالی از مجلس سناراجع باصلاح قانون واگذاری اراضی وابنيه دولتی بمؤسسات خیریه درمانی .
- ۹ - لایحه آزمایش مقاضیان پروانه های تشکیل مؤسسات کارآموزی و پروانه های صلاحیت فنی و حرفه ای و ارزیابی میزان تخصص و مهارت حرفه ای .
- ۱۰ - لایحه تأسیس صندوق پس انداز افسران و درجه داران کادر ثابت ارتش شاهنشاهی .

رئیس کمیسیون - کریم اهری

گزارش یکماهه آذر سال ۱۳۵۱ کمیسیون آب و برق
تاریخ تشکیل ۵۱/۸/۳۰
لوايح و کارهای خاتمه یافته :

اصلاحات سنادر لایحه مجازات اخلال کنندگان در تأسیسات آب و برق و گاز و مخایرات کشور .
رئیس کمیسیون آب و برق - مهندس جلالی نوری

گزارش یکماهه آذر سال ۱۳۵۱ کمیسیون تعاون
وامور روستاها
تاریخ تشکیل پنجشنبه ۹ آذرماه .
لوايح و کارهای خاتمه یافته :

- ۱ - لایحه تشکیل سازمان تعاون مصرف شهر و روستا و انحلال شرکت سهامی فروشگاه فردوسی .
- ۲ - شور دوم لایحه تقسیم عرصه و اعیان باغات مشمول قوانین و مقررات اصلاحات ارضی بین مالکان وزارت عان مربوط .

رئیس کمیسیون تعاون و امور روستاها - عبدالله جوانشیر

گزارش یکماهه آذر سال ۱۳۵۱ کمیسیون اقتصاد
تاریخ تشکیل سه شنبه ۵۱/۹/۲۱ .
لوايح و کارهای خاتمه یافته :

لایحه ارسالی از مجلس سناراجع به موافقتنامه همکاری برای استفاده صلحجویانه از انرژی اتمی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت کانادا .
رئیس کمیسیون - عبدالله جوانشیر

گزارش یکماهه آذر سال ۱۳۵۱ کمیسیون امور استخدام و معمارای ایران
و سازمانهای اداری
تاریخ تشکیل پنجشنبه ۲ - شنبه ۴ - دوشنبه ۶ - پنجشنبه ۹ - یکشنبه ۱۲ - دوشنبه ۱۳ - سه شنبه ۱۴ - دوشنبه ۲۰ - چهارشنبه ۲۲ - شنبه ۲۵ - چهارشنبه ۲۹ آذرماه .
لوايح و کارهای خاتمه یافته :

- ۱ - شور دوم لایحه اصلاح ماده ۱۰ قانون تشکیل نیروی پایداری .
- ۲ - لایحه دیوان محاسبات .
- ۳ - لایحه تشکیل سازمان تعاون مصرف شهر و روستا و انحلال شرکت سهامی فروشگاه فردوسی .
- ۴ - لایحه تأسیس صندوق پس انداز افسران و درجه داران کادر ثابت ارتش شاهنشاهی .
- ۵ - لایحه اصلاح ماده ۱۱۳ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی .
- ۶ - لایحه تأسیس سازمان خدمات درهائی عائله

درجه يك افسران و درجه داران ارتش و ژاندارمری کل کشور .

۷ - لایحه تبدیل اداره کل ثبت اسناد و املاک بسازمان ثبت اسناد و املاک .

۸ - اساسنامه شرکت سهامی فروشگاه مرکز صنایع دستی .

۹ - لایحه اصلاح قانون مربوط بارتقاء درجه سرخوخته های ارتش بگروهان سومی .

۱۰ - شور دوم لایحه تأسیس صندوق پس انداز افسران و درجه داران کادر ثابت ارتش شاهنشاهی .

۱۱ - لایحه متمم بودجه سال ۱۳۵۱ کل کشور .

رئیس کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری عبدالعجید موسوی

گزارش یکماهه آذر سال ۱۳۵۱ کمیسیون آبادانی و مسکن
تاریخ تشکیل روزهای ۱۸ و ۹ و ۲۹ / ۹ / ۱۳۵۱
لوايح و کارهای خاتمه یافته :

- ۱ - لایحه ارسالی از مجلس سناراجع به اصلاح قانون واگذاری اراضی و ابنیه دولتی بمؤسسات خیریه و درمانی .
- ۲ - شور دوم لایحه تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران .
- ۳ - شور اول لایحه تأمین اعتبارات پس انداز مسکن و تشویق خانه سازی .

رئیس کمیسیون آبادانی و مسکن - دکتر کیا

گزارش یکماهه آذر سال ۱۳۵۱ کمیسیون راه
تاریخ تشکیل پنجشنبه ۲ آذر - پنجشنبه ۹ آذر - یکشنبه ۲۶ آذر .
لوايح و کارهای خاتمه یافته :

- ۱ - لایحه اصلاح ماده ۲ قانون تأسیس شرکت سهامی هواپیمائی ملی ایران .
- ۲ - لایحه تعیین و حفاظت علائم و نشانه های زمینی مربوط به نقشه برداری و تحدید حدود حریم (اصلاحات مجلس سنار) .
- ۳ - لایحه الحاق يك ماده و يك تبصره بقانون ایمنی راهها مصوب ۱۳۴۹/۴/۷ (شور دوم) .

۴ - لایحه اصلاح ماده ۲ قانون تأسیس شرکت سهامی هواپیمائی ملی ایران (شور دوم) .
رئیس کمیسیون راه - دکتر غلامرضا عدل

گزارش یکماهه آذر سال ۱۳۵۱ کمیسیون امور خارجه
تاریخ تشکیل ۱۳۵۱/۹/۲ - ۱۳۵۱/۹/۴ - ۱۳۵۱/۹/۵ - ۱۳۵۱/۹/۱۳ - ۱۳۵۱/۹/۲۰ .
لوايح و کارهای خاتمه یافته :

- ۱ - شور دوم موافقتنامه همکاری فنی و کشاورزی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری بلغارستان .
- ۲ - مقررات تشکیلاتی، استخدامی، مالی و انضباطی وزارت امور خارجه .
- ۳ - شور اول و دوم پروتکل حفاظت و نگهداری و تعمیر و بازرسی و تجدید و نصب مجدد علائم مرزی در سرحدات ایران و ترکیه .
- ۴ - شور اول منشور کفرانس اسلامی .
- ۵ - شور اول موافقتنامه همکاری برای استفاده صلحجویانه از انرژی اتمی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت کانادا .

رئیس کمیسیون امور خارجه - دکتر محمود ضیائی

گزارش یکماهه آذر سال ۱۳۵۱
کمیسیون دادگستری
تاریخ تشکیل روزهای ۴ و ۹ و ۱۷ و ۸ و ۹ و ۱۴ و ۹ / ۱۸ و ۲۱ و ۲۵ / ۹ / ۱۳۵۱
لوايح و کارهای خاتمه یافته :

- ۱ - شور دوم نحوه انتقال اراضی واگذاری بکشاورزان مشمول قوانین و مقررات اصلاحات ارضی .
- ۲ - حفاظت علائم و نشانه های زمینی مربوط به نقشه برداری و تحدید حدود حریم .
- ۳ - اصلاح مجلس سنا در مورد آئیننامه اجرائی ماده ۲ قانون نحوه اجرای محکومیتهای مالی .
- ۴ - شور دوم الحاق يك ماده و يك تبصره بقانون ایمنی راهها .
- ۵ - شور دوم لایحه اصلاح قانون ثبت اسناد و املاک کشور .
- ۶ - شور دوم قانون تقسیم عرصه و اعیان باغات مشمول قوانین اصلاحات ارضی .

۷- اصلاح مجلس سنا در مورد لایحه مجازات
اخلال کنندگان در تأسیسات آب و برق و گاز و
مخابرات کشور .
۸- شور اول منشور کنفرانس اسلامی .
۹- شور اول لایحه تبدیل اداره کل ثبت بسازمان
ثبت اسناد و املاک کشور .
رئیس کمیسیون دادگستری - مهدی شیخ الاسلامی
گزارش یکماهه آذر سال ۱۳۵۱ .
کمیسیون کار و امور اجتماعی
تاریخ تشکیل سه شنبه ۱۴ - چهارشنبه ۲۹ آذرماه
لوائح و کارهای خاتمه یافته :

۱- شور دوم لایحه اصلاح ماده ۱۰ قانون تشکیل
نیروی پایداری .
۲- لایحه مربوط بازمایش متقاضیان پروانه های
تشکیل مؤسسات کارآموزی و پروانه های صلاحیت فنی
و حرفه ای و آزمایش تخصص و مهارت حرفه ای .
۳- شور دوم لایحه مربوط بازمایش متقاضیان پروانه
های تشکیل مؤسسات کارآموزی و پروانه های صلاحیت
فنی و حرفه ای و آزمایش تخصص و مهارت حرفه ای .
رئیس کمیسیون کار و امور اجتماعی - مهندس کیا
گزارش یکماهه آذر سال ۱۳۵۱ کمیسیون بودجه
تاریخ تشکیل شنبه ۴ آذر - شنبه ۱۸ آذر - چهارشنبه
۲۲ آذر - شنبه ۲۵ آذر - چهارشنبه ۲۹ آذر
لوائح و کارهای خاتمه یافته :

۱- لایحه دیوان محاسبات .
۲- نامه شماره ۴۷۸۰۶ - ۱۳۵۱/۹/۵ - نخست
وزیری در مورد اصلاح بودجه سال ۱۳۵۱ سازمان تربیت
بدنی ایران .
۳- نامه شماره ۲۸۸۸۰ - ۱۳۵۱/۸/۱۵ - نخست
وزیری در مورد الحاق يك تبصره بماده يك فصل ششم
آئين نامه معاشهای نیروهای مسلح شاهنشاهی .
۴- نامه شماره ۴۶۵۶۴ - ۱۳۵۱/۸/۲۰ - نخست
وزیری در مورد اصلاح مواد ۳۲-۳۳-۳۶ و ۳۷ آئين نامه
فوق العاده هزينه سفر و ساير مزایای افسران و کارمندان
نیروهای مسلح شاهنشاهی .

۵- لایحه الحاق يك تبصره بقانون پرداخت فوق
العاده سختی خدمت بمأموران زندانهای نیروهای مسلح
شاهنشاهی .
۶- لایحه متمم بودجه سال ۱۳۵۱ کل کشور .
۷- نامه شماره ۲۶۱۵۶ - ۱۳۵۱/۹/۹ - نخست
وزیری در مورد اصلاح بودجه سال ۱۳۵۱ سازمان امور
اداری و استخدامی کشور .
نایب رئیس کمیسیون بودجه
دکتر سمیعی
گزارش یکماهه آذر سال ۱۳۵۱ کمیسیون کشاورزی
تاریخ تشکیل چهارشنبه ۱/۹/۵۱
لوائح و کارهای خاتمه یافته :

۱- شور دوم لایحه الحاق دولت شاهنشاهی ایران
بمیشاق بین المللی حقوق اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی .
۲- شور دوم لایحه موافقتنامه همکاری فنی و
کشاورزی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری
بلغارستان .
رئیس کمیسیون
مهندس فیروز عدل
گزارش یکماهه آبان سال ۱۳۵۱ کمیسیون کشور
تاریخ تشکیل ۱/۸/۵۱ - ۳/۸/۵۱ - ۸/۸/۵۱ -
۱۵/۸/۵۱ - ۲۰/۸/۵۱ - ۳۰/۸/۵۱ .
لوائح و کارهای خاتمه یافته :

۱- شور اول لایحه اصلاح ماده ۱۱۳ قانون استخدام
نیروهای مسلح شاهنشاهی .
۲- شور اول لایحه اصلاح ماده ۱۰ قانون نیروی
پایداری .
۳- شور دوم لایحه الحاق يك تبصره بقانون تأسیس
شرکت واحد اتوبوسرانی در شهرها .
۴- شور اول لایحه اصلاح تبصره ۲ ماده ۷۸ قانون
شهرداری .
۵- لایحه اصلاح قانون نظام صنفی (مصوب کمیسیونها)
۶- اصلاحات سنا در لایحه اصلاح قانون نظام صنفی
(مصوب کمیسیونها) .
رئیس کمیسیون کشور - مهندس فروهر

گزارش یکماهه آذر سال ۱۳۵۱ کمیسیون کشور
تاریخ تشکیل ۴/۹/۵۱ - ۸/۹/۵۱ - ۱۶/۹/۵۱
۵۱/۹/۲۹
لوائح و کارهای خاتمه یافته :

شور دوم لایحه الحاق يك تبصره بعنوان تبصره
۱۳ بقانون تأسیس شرکت واحد اتوبوسرانی در شهرها .
شور اول لایحه الحاق يك تبصره بقانون فوق العاده
سختی خدمت مأموران زندانهای نیروهای مسلح شاهنشاهی .
شور دوم لایحه اصلاح ماده ۱۰ قانون تشکیل
نیروی پایداری .
اصلاحات سنا در لایحه اصلاح ماده ۱۳ قانون
استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی .
شور دوم لایحه اصلاح تبصره ۲ ماده ۷۸ قانون
شهرداری .
شور دوم لایحه تشکیل شورای عالی شهرسازی و
معماری ایران .
شور اول لایحه اصلاح ماده ۳ قانون اجرای
برنامه نوسازی عباس آباد .
رئیس کمیسیون کشور
مهندس فروهر
گزارش یکماهه آبان سال ۱۳۵۱
کمیسیون بهداری
تاریخ تشکیل سه شنبه ۱۶/۸/۵۱
لوائح و کارهای خاتمه یافته :

لایحه اجازه الحاق دولت شاهنشاهی ایران به
میشاق بین المللی حقوق اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی .
رئیس کمیسیون - دکتر محمد حسین اعتمادی
گزارش یکماهه آذر سال ۱۳۵۱
کمیسیون بهداری
تاریخ تشکیل سه شنبه ۷/۹/۵۱ - پنجشنبه
۱۶/۹/۵۱ - پنجشنبه ۲۳/۹/۵۱
لوائح و کارهای خاتمه یافته :

۱- شور دوم لایحه اجازه الحاق دولت شاهنشاهی

ایران بمیشاق بین المللی حقوق اقتصادی - اجتماعی و
فرهنگی .
۲- لایحه تأسیس سازمان تأمین خدمات درمانی
عائله درجه يك افسران و کارمندان ارتش شاهنشاهی و
زانداری کل کشور .
رئیس کمیسیون - دکتر محمد حسین اعتمادی
گزارش یکماهه آبان سال ۱۳۵۱ کمیسیون نظام
تاریخ تشکیل پنجشنبه ۱۱/۸/۵۱ - شنبه ۲۰/۸/۵۱
لوائح و کارهای خاتمه یافته :

۱- لایحه اجازه تحصیل چهل میلیارد ریال وام
با اعتبار جهت تقویت نیروهای دفاعی کشور .
۲- لایحه اصلاح ماده ۱۰ قانون تشکیل نیروی
پایداری .
۳- شور دوم لایحه اجازه تحصیل چهل میلیارد
ریال وام با اعتبار جهت تقویت نیروهای دفاعی کشور .
رئیس کمیسیون - سرلشکر فضل الله همایونی
گزارش یکماهه آذر سال ۱۳۵۱ کمیسیون نظام
تاریخ تشکیل سه شنبه ۷/۹/۵۱ - سه شنبه ۱۴/۹/۵۱
سه شنبه ۲۱/۹/۵۱ - چهارشنبه ۲۲/۹/۵۱
لوائح و کارهای خاتمه یافته :

۱- شور دوم لایحه اصلاح ماده ۱۰ قانون تشکیل
نیروی پایداری .
۲- لایحه حفاظت علائم و نشانه های زمینی مربوط
به نقش برداری و تحدید حدود و حریم .
۳- لایحه اصلاح ماده ۱۱۳ قانون استخدام
نیروهای مسلح شاهنشاهی .
۴- لایحه ارسالی از مجلس سنا راجع به پروتکل
حفاظت و نگهداری و تعمیر و بازرسی و تجدید و نصب
مجدد علائم مرزی .
۵- لایحه الحاق يك تبصره بقانون پرداخت
فوق العاده سختی خدمت بمأموران زندانهای نیروهای مسلح
شاهنشاهی .

- ۶- شور دوم لایحه ارسالی از مجلس سنا راجع به پروتکل حفاظت و نگهداری و تعمیر و بازرسی و تجدید و نصب مجدد علائم مرزی.
- ۷- لایحه اصلاح مواد ۳۲ و ۳۳ و ۳۶ و ۳۷ آئین نامه فوق العاده و هزینه سفر و سایر مزایای افسران و کارمندان نیروهای مسلح شاهنشاهی.
- ۸- لایحه تأسیس صندوق پس انداز افسران و درجه داران کادر ثابت ارتش شاهنشاهی.
- ۹- لایحه تأسیس سازمان خدمات درمانی عائله درجه یک افسران و کارمندان ارتش شاهنشاهی و ژاندارمری کل کشور.
- رئیس کمیسیون- سرلشکر فضل الله همایونی